

● JAK ŻYĆ, BY DOŻYĆ 100 LAT?

ECHO TYGODNIA**ECHO
WEEKLY**

Cena \$1.00

24 strony

Niezależny magazyn dla każdego
NR 74 Toronto 8 - 14 marca 1984**Rok
św. Kazimierza**

Ojciec Święty, zwracając się w niedzielę 4 marca do pielgrzymów polskich na uroczystości w Watykanie ku czci św. Kazimierza, powiedział, że pragnie polecić jego opiece braci litewskich i cały naród i Kościół polski. Szczególnej opiece polecił młodzież polską, którą nazwał nowym pokoleniem, przejmującym tysiącletnie dziedzictwo narodu.

Przypominał, że spuścizmie tej wierny był św. Kazimierz i zaapelował, by młode pokolenie i całe społeczeństwo dochoowało wiary wartościom i prawdom dziedzictwa narodowego, za które wiele pokoleń płaciło cenę życia, krwi i śmierci.

Dziedzictwo to stale się odradza, powiedział Jan Paweł. Ostatnie lata przyniosły renesans tych wartości, proces odrodzenia, który rozpoczął się w roku 1980 na polskiej ziemi. Jest to renesans prawdy i wartości, do których Polacy są szczególnie przywiązani, mimo wiekowych cierpien.

Powiedział, że myślą i sercem jest z uwięzionymi, których sytuacja budzi stałą troskę Stolicy Apostolskiej i Episkopatu Polski.

Wspomniał też o tych Polakach, którzy zostali pozbawieni pracy, staneli niekiedy w obliczu konieczności opuszczenia kraju. "Dzieje się to z wielką szkodą dla narodu, który traci bardzo wartościowych ludzi. Powinni oni pozostać na polskiej ziemi i pracować z narodem i dla narodu".

Nikt z biskupów z Litwy nie mógł przybyć na uroczystości 500-lecia śmierci św. Kazimierza, syna Kazimierza IV Jagiellończyka, króla Polski i zarazem wielkiego księcia Litwy. Nie wypuszczyli ich władze sowieckie. W uroczystości uczestniczyło ponad tysiąc Litwinów z emigracji. Ojciec Św. zwrócił się do nich po litewsku i angielsku.

W Wilnie, 3 marca, uroczystości rozpoczęły się na Antokolu, w kościele św. Piotra i Pawła, gdzie spoczywają relikwie św. Kazimierza, czczone dawniej w katedrze wileńskiej, zamienionej od roku 1953 przez władze sowieckie na muzeum antyreligijne.

W Polsce obchody rozpoczęły się 29 lutego we Wrocławiu, w archidiecezji wrocławskiej przebywa najwięcej Litwinów. Arcybiskup Gulbinowicz urodził się w Szukiszkach, w diecezji wileńskiej.

Msza św. pontyfikalna w Bazylice św. Piotra, w niedzielę 4 marca, pod przewodnictwem Ojca Świętego, była kulminacją uroczystości ku czci św. Kazimierza obchodzonych przez cały Kościół katolicki.

Ciąg dalszy str. 4, szpalta 1

**KONTROWERSYJNY WYWIAD
W BRAZYLII****KARD. GLEMP O WAŁĘSIE
I SOLIDARNOŚCI**

Prymas Polski kardynał Józef Glemp zaprzeczył, aby wypowiedział się krytycznie o działalności i postawie Lecha Wałęsy. Wystąpił z zaprzeczeniem w sobotę 3 marca, na konferencji prasowej w Buenos Aires, stolicy Argentyny.

Zaprzeczenie wiąże się z jego rozmową, którą odbył w Kurytybie w Brazylii z dwoma dziennikarzami, wysłannikami *Oestado de Sao Paulo*, jednego z najpoważniejszych dzienników brazylijskich i *Journal de Tarde*, popularnej gazety wydawanej przez ten sam koncern. Tekst rozmowy wydrukowano w ostatni piątek 2 marca. Nie został on jednak przez kardynała autoryzowany.

Właściwy wywiad, według ogłoszonej w piątek relacji brazylijskiego dziennika, miał się składać z odpowiedzi kardynała na pytania wręczone mu na piśmie. Odpowiedzi te, według tej relacji, dziennik miał otrzymać do

Ciąg dalszy str. 5, szpalta 3

Szwajcarzy wstrzymali
ekshumację prochów
prezydenta Moscickiego

W czwartek 1 marca federalny rząd szwajcarski podjął decyzję o wstrzymaniu ekshumacji prochów prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Moscickiego i jego żony, z domu Marii Hubal—Dobrzańskiej. Wstrzymanie ekshumacji jest czasowe.

Ciąg dalszy str. 5, szpalta 2, u dołu

URBAN ZAPRZECZA

**PRZEMYT BRONI Z USA
DLA WŁADZ PRL****Aresztowanie w Nowym Jorku
Zarekwirowano narzędzie tortur**

Przed samym świętem, kiedy było jeszcze ciemno, dnia 21 lutego, samochód z uzbrojonymi celnikami amerykańskimi, z wyjącem na pełnym gazie silnikiem, pędził w kierunku prywatnego odrzutowca stojącego w odległym zakątku międzynarodowego lotniska Kennedy.

Pilot i dwaj mężczyźni ładowali do samolotu ciężkie drewniane skrzynie.

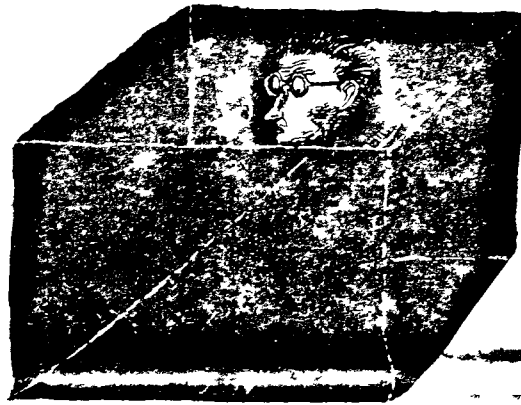
Konfrontacja była ostra, lecz nie doszło do użycia broni. Celnicy znaleźli w skrzyniach dużą ilość broni amunicję, sprzęt paramilitarny i elektroniczny, w tym jak to określił jeden z celników - przedmioty jak z filmów Jamesa Bonda.

Celnicy poinformowali potem Roberta McFaddena reportera *New York Times'a* że ładunek miał zostać wysłany nielegalnie, samolotem do Warszawy, i tam sprzedany za około milion dolarów urzędnikom władz PRL.

Celnicy zarekwirowali ładunek. Następnie aresztowano dwu nowojorskich businessmanów.

Podjeźrzanymi są Leonard Berg, lat 48, szef firmy handlującej sprzętem policyjnym HLB Security Electronics Ltd

1 Solomon Schwartz, lat 48, dyrektor organizacji o nazwie Global Research and Development. Obie firmy miesz-

czą się w Nowym Jorku, na Manhattanie. Oba podejrzanych zwolniono za kaucją 50 tys. dolarów od osoby.

Ciąg dalszy str. 4

NOWA FALA ARESZTOWAŃ

Z kraju dotarły informacje o nowej fali aresztowań, przesłuchań i rewizji. We czwartek 1 marca, SB włamało się do mieszkania ks. Stanisława Małkowskiego, posługującego łomami. Przeprowadzono wielogodzinną rewizję i przesłuchano duchownego.

Tego samego dnia prokuratura wezwała na przesłuchanie mecenasa Władysława Siłę-Nowickiego, oskarżając go o działanie na szkodę PRL.

Dopiero w czwartek dotarły do dziennikarzy informacje, że przed kilkoma dniami milicja aresztowała w Koszalinie 67-letnią Gabrielę Cwojdzinską, przewodniczącą Komitetu Pomocy Osobom Więzionym i ich Rodzinom.

Szykanowanie Siły-Nowickiego zaczęło się od ogólnej, nie popartej nazwiskiem radiowej wypowiedzi byłego prokuratora generalnego PRL, gen. Lucjana Czubińskiego, że nie można pozwolić, by adwokacka toga była przykrywką działalności wymierzonej przeciw socjalist-

cznemu państwu. Potem inny generał, Mirosław Milewski, przewodniczący Komisji Prawa i Praworządności przy Komitecie Centralnym partii, na jej posiedzeniu mówił o rozpowszechnianiu w kręgach prawników insynuacji na temat stosowania w PRL przemocy i łamania prawa.

W tym samym niemal czasie, organ partyjny *Trybuna Ludu* wystąpiła z ostrym atakiem na grono prawników, oskarżając ich o działalność przeciw państwu i ustrojowi socjalistycznemu. W artykule wymieniono nazwiska czterech obrońców ludzi oskarżanych w procesach politycznych: Władysława Siły-Nowickiego, Jana Olszewskiego, Macieja Bednarkiewicza i Piotra Andrzejewskiego.

Teraz przybyły nowe oskarżenia. Jednym z nich jest artykuł o kulisach procesu w sprawie śmierci Grzegorza Przemyka, podpisany nazwiskiem Jerzego Nowomiejskiego, rozesłała Polska Agencja Prasowa i zamieściły prawie wszystkie dzienniki w PRL. Zawiera m.in. takie stwierdzenie:

Ciąg dalszy str. 5, szpalta 1

WSZYSTKIE PALCE U RĄK POŁAMANE...**NOWE SZCZEGÓŁY O ŚMIERCI BARTOSZCZE**

Otrzymałmy dalsze szczegóły o śmierci Piotra Bartoszcze, o której pisaliśmy w dwu ostatnich numerach ET. W nocy 7 lutego zginął w studni melioracyjnej, w pobliżu swego gospodarstwa w okolicy Inowrocławia. Milicja twierdzi, że był to wypadek, po pijanemu, podaje sprzeczne wersje wydarzeń poprzedzających śmierć. Rodzina i przyjaciele podejrzewają, że został zamordowany przez SB.

Na pogrzebie w Inowrocławiu, w obecności ok. 7 tys. ludzi, biskup Jan Michalski powiedział: "Było to morderstwo".

Piotr Bartoszcze, 33-letni właściciel gospodarstwa rolnego, był członkiem Solidarności wiejskiej, synem Michała, pobitego przez SB 19 marca 1981 w Bydgoszczy.

Władze przyznały się, że na krótko przed zgonem Piotr został zatrzymany przez milicjantów. Rzekomo stwierdzili, że jest pod wpływem alkoholu, zabronili dalszej jazdy samochodem i kazali wrócić do domu piechotą. Śmierć nastąpiła wkrótce potem.

Komitet Obrony Solidarności w Bydgoszczy stwierdził, że już na wiele dni przed śmiercią, Piotr Bartoszcze i jego gospodarstwo stały się przedmiotem szczególnego zainteresowania i szykan ze strony Służby Bezpieczeństwa.

NOWE SZCZEGÓŁY

We wtorek 6 marca dotarły do nas nowe szczegóły, pochodzące z kręgu rodziny zmarłego.

Piotr Bartoszcze 7 lutego był w gospodarstwie swego brata Romana. W czasie tego spotkania powtórzył to, o czym już w okolicy opowiadano, że kilka dni wcześniej, jego gospodarstwo odwiedził jakiś człowiek i poinformował go, że natychmiast powinien zaprzestac swej działalności w środowisku wiejskim. Jeśli się nie zastosuje to jego, albo kogos z jego najbliższych może spotkać nieszczęście.

Ciąg dalszy str. 6 szpalta 1

ECHO TYGODNIA

Niecenzurowany magazyn dla każdego

wydają:

JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS

redagują:

Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
Zofia Bończa, Leszek Mech, Magdalena i Marek
Czyczycy i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA
Tylko dla korespondencji
393 SHAW ST.

M6J 2X4 TORONTO, Ontario
531-5523

UWAGA dyżury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kątku handlowym
2 kolumny x 1 cal \$ 10	3 miesiące \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w artykułach i materiałach

Prenumerata półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Upragnione spustoszenie

29 lutego Pierre Elliott Trudeau oznajmił na piśmie prezydentowi partii Ionie Compagnolo, że rezygnuje ze stanowiska premiera Kanady

Mimo ostatnich spekulacji co do możliwości jego rezygnacji, była ono w tym momencie ogromnym zaskoczeniem

Premier pozostanie w prawdzie na stanowisku do najbliższej konwencji liberalów, która wybierze nowego przywódcę, lecz ktokolwiek nim zostanie nie czeka go łatwy chleb. Musi on bowiem uporać się z tradycją wieloletniej dominacji Trudeau w koncepcji partii, Kanady, stylu rządzenia i wprowadzania nowych idei. Tradycją dobrą i złą. Kilkanasce lat władzy premiera sprawiło iż trudno wyobrazić sobie ideologicznie liberalizm odmienny od wpojonych nam niekiedy bolesnie, hasel federalizmu, nacjonalizacji kontroli plac i cen, wielokulturowości. Nowy liberal może je kontynuować, czy zdoła je jednak zastąpić równie "liberalnym programem"?

Karierze Trudeau towarzyszyła opinia, że był on lewicowcem. Sprawą uwikłan rożnych posunięć premiera w filozofię i ideologię socjalistów zajęliśmy się szerzej w artykule "TRUDEAU"

Grazyna Farmus

ZDROWY POWIEW Z OKSFORDU

Od lat odbywa się na Uniwersytecie Oksfordzkim raz w roku debata Związku Oksfordzkiego podczas której zaproszeni goście reprezentujący odmienne stanowiska podejmują dyskusję dotyczącą jakiegoś ważnego problemu oraz ustosunkowują się do pytań i poglądów studentów biorących udział w debacie. Po zakończeniu debaty następuje głosowanie typu alternatywnego - kto za, a kto przeciw.

W ubiegłym tygodniu Związek Oksfordzki dyskutował i głosował następującą tezę: Nie ma różnic moralnych między polityką Stanów Zjednoczonych a polityką Związku Sowieckiego. Rzecznikiem tezy, że różnic nie ma - był wybitny brytyjski historyk i sławny pacyfista europejski profesor E. P. Thompson, rzecznikiem tezy, że różnica jest - był sam amerykański sekretarz obrony Casper Weinberger.

Rzecz jasna w tym ostatnim przypadku chodzi o różnicę moralną na korzyść Stanów Zjednoczonych co skądinąd było przyjętym ogólnie w debacie założeniem co już dobrze świadczy o jej klimacie. Jeśli nie ma różnicy to obydwaj supermocarstwa są tak samo złe, jeśli jest różnica to tylko w

jednym przypadku, gdy USA są lepsze. Tak więc nie zrywano tej tak nawiwnej opinii krzewionej przez prokomunistyczne, lewicowe i prosowieckie grupy studentów i intelektualistów modne w latach 30-tych, że ZSRR, pierwsze państwo robotnicze na świecie wnosi prawdziwe odrodzenie moralne w świat polityki. Nie było już problemu, że polityka ZSRR może być moralna, wiadomo że nie jest. Był problem czy moralność polityki USA jest na tym samym poziomie co moralność polityki ZSRR czy też wyżej.

Dwu i półgodzinna debata transmitowana przez telewizję była bardzo gorąca. Oto niektóre wypowiedzi:

E. Thompson "Nad światem dominują dwa supermocarstwa znajdujące się w ślepej uliczce swych broni nuklearnych. Czy rzeczywiście czujemy się bardziej bezpieczni? Są to dwa wyróżniające się państwa terrorystyczne, w których władzę sprawują dwaj starzy mężczyźni. Obaj mówią dokładnie w ten sam sposób." W pewnym momencie debaty profesor Thompson pokazał dwie książki. Jedną z nich

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Papież spotyka się z przywódcą kościoła wschodnio-ortodoksyjnego w Turcji** Jan Paweł II spotkał się w Bazylice św. Mikołaja w Bari z metropolitą Myrą Chryzostosem Konstantynidsem przywódcą kościoła wschodnio-ortodoksyjnego w Turcji. Ojciec Święty prosił o podjęcie "olbrzymiego wysiłku pasterskiego" w celu doprowadzenia do jedności chrześcijańskiej między kościołem katolickim a wschodnio-ortodoksyjnym. Do schizmy między obu kościołami doszło w roku 1054. Bazylika w Bari była miejscem, w którym w roku 1098 odbyła się nieudana próba zjednoczenia obydwu kościołów.

● **Sudan grozi wojną Libii i Etopii** Prezydent Sudanu Nimeiri oświadczył iż wypowie wojnę Libii i Etopii, gdy nie przestaną popierać partyzantów w południowym Sudanie. W wystąpieniu telewizyjnym z okazji 12 rocznicy zakończenia 17-letniej wojny domowej w Sudanie prezydent Nimeiri ogłosił także amnestię dla tysięcy partyzantów walczących o niepodległość chrześcijańskiego Sudanu południowego.

● **UNESCO zezwala USA na dochodzenie** Dyrektor generalny UNESCO zgodził się na to by Kongres USA przysłał swoją komisję, która dokona przeglądu działalności agencji UNESCO. Na początku br. prezydent Reagan zaakceptował wniosek o wystąpieniu USA z UNESCO z koncem br. jeśli nie nastąpią w niej poważne zmiany. Według dyplomatów zachodnich dyrektor generalny UNESCO A. M'bow przystał na taką komisję pod naciskiem wielu państw członkowskich UNESCO, które uważają, że wystąpienie USA z UNESCO byłoby ciężkim ciosem politycznym, finansowym i prestiżowym dla tej organizacji. Przypuszcza się, że w

przypadku potwierdzenia przez komisję dotychczasowych zarzutów administracji Reagana pod adresem UNESCO, że istnieje tam korupcja, nieefektywne zarządzanie i próby forsowania komunistycznego światopoglądu dyrektor generalny A. M'bow będzie zmuszony ustąpić, a samo UNESCO wkroczy na drogę poważnych zmian. W międzyczasie przybyły do Paryża kongresmeni amerykański J. Scheuer stojący na czele delegacji dochodzeniowej powiedział na konferencji prasowej, że słyszał pogłoski o tym, że w UNESCO zaczęły ginać kartoteki i dokumenty. Wyraził jednocześnie przekonanie, że dyrektor generalny UNESCO podejmie odpowiednie kroki by zabezpieczyć wszystkie potrzebne materiały i dokumenty.

● **Prezydent Libanu A. Gemayel po rozmowach z prezydentem Syrii H. Asadem wypowiedział traktat pokojowy z Izraelem** W konsekwencji Syrii oraz przywódcą Druzów W. Jumblat przestali domagać się ustąpienia Gemayela ze stanowiska prezydenta Libanu jako warunku rozwiązania problemów tego kraju. Przywódcy poszczególnych frakcji walczących w Libanie oświadczyli, że są gotowi do podjęcia rozmów w Szwajcarii i ewentualnego rozejmu. Premier Izraela J. Shamir oznajmił, że Izrael będzie potrafił obronić swe północne granice pomimo wycofania się Libanu z traktatu pokojowego i dodał, że Izrael rozszerzy pomoc udzielaną tym przyjacielom libańskim, którzy przyjaźnie traktują Jerozolimę.

● **Ustinow-Gandhi** Z pięciodniową wizytą do Indii przybył minister obrony narodowej ZSRR marszałek D. Ustinow. Został serdecznie powitany przez premiera Indii Indirę Gandhī. W swej mowie powitalnej Ustinow oskarżył USA o eksportowanie

militaryzmu i prowokowanie wojny nuklearnej. ZSRR jest największym dostawcą broni dla Indii.

● **USA potwierdziły, że Irak stosuje na froncie wojny z Iranem gaz trujący** Stosowanie gazów trujących zostało zakazane w roku 1925 na konferencji genewskiej.

● **Szwajcarzy utrzymali powszechny obowiązek służby wojskowej** W ogólnonarodowym referendum Szwajcarzy odrzucili propozycję utworzenia jednostek obrony cywilnej w których mogli by służyć ci mężczyźni, którzy nie chcą wypełnić obowiązku służby wojskowej w jednostkach militarnych. Propozycja została przedstawiona przez grupy lewicowe, które zebrały wymagane przepisami 100 tys. podpisów pod propozycją by mogła ona zostać poddana głosowaniu w referendum narodowym. W referendum wzięło udział 52% uprawnionych osób i propozycja lewicy upadła, gdyż 1 360 960 osób było przeciw niej (77089 za nią). Na 26 kantonów tylko w dwóch (Genewa i Bazylea) większość uzyskała zwolennicy wprowadzenia jednostek obrony cywilnej.

● **Dalai Lama o kurtyne bambusowej** Dalai Lama, religijny przywódca Tybetu przebywający na wygnaniu od roku 1959 oświadczył, że ChRL zbudowała bambusową kurtynę na swych granicach i kurtyne żelazną w umysłach swych ludzi by trzymać ich z dala od dobrych idei. Przywódca buddyjski Tybetu wygłosił powyższe uwagi w związku z pytaniem czy skorzysta z zaproszenia władz ChRL do odwiedzenia Tybetu. ChRL, która zagarnęła Tybet w roku 1950 próbuje obecnie zmniejszyć rosnący opór Tybetanczyków wobec władz chińskich przy pomocy rożnych zabiegów.

była raportem CIA o potęgę wojskowej ZSRR, druga przedstawiała potęgę militarną USA i jej ekspansjonizm piorami autorów sowieckich "Tragedia polega na tym - powiedział Thompson - że te książki są najzwyczajniej prawdziwe. Połączmy je razem a powstanie najbardziej diabelska książka znana ludzkości - wyznanie absolutnego upadku człowieka".

Thompson powiedział także, że rozmieszczenie amerykańskich pocisków nuklearnych w Europie Zachodniej w imię "odstraszenia" zniszczyło jakakolwiek możliwość dialogu między Wschodem i Zachodem oraz szansę poprawy praw człowieka w Europie Wschodniej. Wskazał również, że Europa potrzebuje deklaracji niepodległości od USA.

C. Weinberger "Nigdy nie użyliśmy naszej potęgi w celu próby podbicia kogokolwiek", nasze pociski nuklearne są w Europie "ponieważ ludzie tutaj potrzebują je nie są one niemoralne. Odstraszanie jest byc może ryzykowną drogą budowania pokoju na świecie. Ale nie znam żadnej innej".

Studenci "Historia nie obdarzyła cię (tzn. Amerykę - dopi-

sek) specjalną misją - nie posiadasz praw autorskich na wolność, zresztą tak jak i ZSRR. Obydwie strony są odpowiedzialne za niemoralność w świecie", ofiary w Afganistanie, na Grenadzie, w Polsce czy w Salwadorze nie potrafiłyby wskazać różnic między obydwoimi państwami, istnieje "kluczowa różnica moralna" między politykami obydwu państw. "Wiodącą zasadą Stanów Zjednoczonych jest krzewienie demokracji. Amerykanie mogą przyznawać się do błędów, Sowieci nie mogą. Ta debata nie mogłaby się odbyć w państwie Paktu Warszawskiego, a gdyby się odbyła pan Thompson byłby po swym wystąpieniu internowany", "Wasz system (tzn. amerykański - dopisek) opiera się na kłamstwie", "Nazywamy ich supermocarstwami, ale kim oni są? Dwoma skostniałymi gerontokracjami, które trzymają nas w śmiertelnym strachu pod swymi nuklearnymi parasolami", "Pokażmy tym dwóm szarlatanom, że potrafimy obejść się bez nich".

Głosowanie przyniosło zwycięstwo USA i Weinbergowi co nazywam zdrowym powiewem z Oksfordu. 271 studentów uz-

nało, że polityka USA jest moralna (a co najmniej bardziej moralna niż sowiecka). 232 studentów stwierdziło, że nie ma różnicy moralnej w polityce USA i ZSRR, obydwa państwa są złe.

Zwazywszy, że Uniwersytet Oksfordzki gromadzi najświetniejszych studentów, którzy w późniejszym wieku kształtują idee świata wynik debaty pozwala wrożyć dobrze co do klimatu politycznego tych idei w ciągu ostatnich lat XX wieku. Pamiętajmy, że prawie 50 lat temu podczas innej debaty Związku Oksfordzkiego studenci głosowali, że nie będą walczyć dla Wielkiej Brytanii przeciwko Hitlerowi. Według Churchilla wynik tej debaty zachęcił Hitlera do wywołania II wojny światowej.

Tym niemniej znalazło się wcale sporo jak ich określał Lenin "pozytecznych idiotów". Pewnym pocieszeniem pozostaje fakt, że nie są już oni tacy idioci jak ich sowietyzujący i pacyfizujący rówieśnicy z lat 30. Chociaż w zmienionych warunkach lat 80 wydają się oni niestety równie pozyteczni.

SWIATOWIT

LECI CRUISE LECI

W pierwszej próbie z amerykańskimi raketami Cruise rakiety te nie leciały samodzielnie lecz na "koszt" bombowca amerykańskich sił powietrznych B-52 pod którego skrzydła podczepiono 4 rakiety. Proba trwała około 3,5 godziny podczas których osmiosilnikowy B-52 przeleciał z raketami Cruise około 2500 km. Zadna z rakiet nie została wystrzelona. Samolot z raketami nie lądował na ziemi kanadyjskiej. Podczas próby włączono na pewien czas system samonaprowadzania się na cel jednej z rakiet. Próba, która zakończyła się w pobliżu Cold Lake w prowincji Alberta uznano za udaną.

Do ostatniej chwili przeciwnicy prób z raketą na terenie Kanady oczekiwali z napięciem na decyzję sędziego federalnego czy proba jest legalna w sensie prawnym. Sędzia F Muldoon określił ją jako legalną. W późniejszym okresie br. Sąd Najwyższy zdecyduje czy może odbyć się rozprawa sądowa, która rozpatrzy zgodność prób z konstytucją i kwestią tego czy próby gwałcą zawarte w Karcie Praw gwarancje życia, wolności i bezpieczeństwa jednostki.

MULRONEY ŻEGNA

Brian Mulroney pożegnał premiera Trudeau jako silnego przywódcę i człowieka zasługującego na uznanie. Podkreślił z uznaniem jego sukces utrzymania Quebecu.

Również Joe Clark wyraził uznanie dla zabiegów Trudeau w celu podniesienia pozycji mieszkańców Kanady mówiących po francusku.

Trudeau będzie sprawował swą funkcję do połowy czerwca, gdy konwencja liberałów wybierze nowego przywódcę. Zapowiedział, że w przeciwieństwie do 1979 roku nie zamierza "zmarzyć wychwstac".

OSTATNIE ŻYCZENIA

Od dawna premier Trudeau czynił naciski na premiera Ontario, Davisa by uczynił swą prowincję oficjalnie dwujęzyczną. W poniedziałek wystąpił na Uniwersytecie of Toronto z propozycją podjęcia tej zgodnej z konstytucją decyzji. Nastąpiło to po nieudanej próbie przyjęcia dwujęzyczności przez Manitobę.

Ontario ma około 400 000 Frankofonów. Davis stoi na stanowisku zapewnienia usług językowych dla tej grupy, dwujęzyczności dokumentów i instrukcji, ale uchyla się przed usankcjonowaniem tych praktyk oficjalnym aktem.

Wystąpienie na uniwersytecie było pierwszym po oficjalnej rezygnacji Trudeau. Premier przybył na obchody 150 rocznicy narodzin Toronto jako gość honorowy.

EAST EUROPEAN
PROGRESSIVE
CONSERVATIVE
ASSOCIATION

W Toronto miało miejsce, inauguracyjne posiedzenie "East European Progressive Conservative Association". W spotkaniu,

które odbyło się w Węgierskim Ośrodku Kulturalnym wzięło udział około 200 osób oraz kilku znaczących członków Partii Postępowo-Konserwatywnej. Jednym z mówców był Peter Worthington, dziennikarz i kandydat Partii Postępowo-Konserwatywnej w najbliższych wyborach federalnych. Worthington podkreślił, że największym zagrożeniem dla pokoju nie są broń nuklearne, wysięg zbrojen, eksplozja ludnościowa czy nędza. "Największym zagrożeniem pokoju jest Związek Sowiecki". Przewodniczącą nowej organizacji Laas Leivat podziękował torysowi M Wilsonowi, posłowi federalnemu i krytykowi finansowemu z ramienia opozycji w Izbie Gmin za udzielenie pomocy w powstaniu organizacji.

KANADA KIEPSKIM
CZŁONKIEM NATO

W opublikowanej w Wielkiej Brytanii pracy "Canada How Powerful An Ally?" historyk brytyjski Simon Ollivant utrzymuje, że Kanada jest łatwym dla Sowieców obiektem działalności szpiegowskiej oraz tylnodrzwiowej subwersji. W Ameryce Południowej Ollivant wymienia także trzy inne sfery, które zagrażają wiarygodności Kanady jako sojusznika alianckiego i członka NATO. Są to: 1. możliwość wznowienia tendencji separatystycznych i terroryzmu w Quebecu oraz możliwość wyobcowania się innych części kraju, 2. rosnąca rozpiętość między zobowiązaniami obronnymi Kanady w Europie i Ameryce a zdolnością do ich spełnienia, 3. utajony antyamerykanizm podgrzewany przez takie zagadnienia jak kwasny deszcz i pociski rakietowe. Ollivant pisze także, że usiłowania agentów sowieckich by uczynić z Kanady tajny punkt przerzutu do Związku Sowieckiego nowej technologii i nowej broni stanowią zagrożenie dla Zachodu.

"W przeciwieństwie do wizerunku wielu Kanadyjczyków - podkreśla Ollivant - KGB dysponuje zarówno środkami jak i posiada motyw by prowadzić tajną działalność w Kanadzie".

W pracy Ollivant cytuje B. Mulroneya: "Nie jesteśmy traktowani poważnie w NATO i każdy to wie".

"Jeśli to prawda - wnioskuje Ollivant - odbije się to źle na NATO i na Kanadzie, państwo, które jest lekceważone przez sojuszników w konsekwencji zaczęnie kiedyś lekceważyc swoje sojusze". Ollivant twierdzi, że nie chodzi mu o to by podwazyć ka-

nadyjskie zobowiązania wobec NATO, jego praca przedstawia po prostu europejski punkt widzenia na pozycję Kanady w sojuszu.

Praca Ollivanta została wydana przez londyński Instytut Studium Konfliktu, założony przez osoby prywatne w roku 1970 i cieszący się w dziedzinie studiów spraw międzynarodowych wysokim prestiżem.

ZAMIAST WIEZIENIA
OKALECZANIE I TORTURY

Profesor M. Feld z Uniwersytetu Manitoba, który wykłada filozofię prawa uważa, że zszycie na stałe nadgarstków kryminalisty jakkolwiek brzmiałoby okropnie może być lepszym rozwiązaniem niż więzienie. Profesor Feld twierdzi, że na ideę torturowania i okaleczania przestępców wpadł wtedy, gdy rozpoczął pomyślane jako satyryczne wykłady z kryminologii "Torturujmy kryminalistów", a w trakcie zauważył, że słuchacze wcale się nie śmieją tylko traktują ideę poważnie. Obecnie profesor Feld utrzymuje, że wsadzanie kryminalistów za kratki jest niemoralne, niehumanistyczne i niesprawiedliwe finansowo dla reszty społeczeństwa. Łamanie bądź zsywanie ich nadgarstków, uszkodzenie kolan czy kostek bądź nawet amputowanie ich rąk czy nóg byłoby lepszą i mniej kosztowną ochroną społeczeństwa przed recydywistami niż karamie ich więzieniem. "Jestem przekonany - podkreśla Feld - że system który mamy obecnie jest tak straszny, że nic go nie usprawni. Więzienie za cenę 60 tys. dolarów rocznie na więźnia, ma odstraszać ludzi przed nowym wkróceniem na ścieżkę przestępstwa, zapobiegac by inni ludzie nie popełnili przestępstw, dać poczucie bezpieczeństwa ludności bądź czynić ulice bezpiecznymi. Dowody socjologiczne pokazują jednak, że tak nie jest". Feld uważa, że po to by uczynić ulice naprawdę bezpiecznymi kryminalisci musieliby siedzieć w więzieniach dożywotnio ponieważ kiedy zostają wypuszczeni większość z nich natychmiast powraca do działalności przestępczej, na dodatek w sposób bardziej fachowy. Nieprawidłowi gwałciciele oraz sprawcy przestępstw ciężkich powinni być poddani w ramach kary takiemu samemu bolowi jaki spowodowali u swych ofiar.

Skądinąd proponujemy profesorowi Feldowi by zszyc sobie swoje półkule mózgowie, a gdyby mu było mało także półkule podkręgosłupowe.

Zbliża się proces więzionych od dnia wprowadzenia
stanu wojennego działaczy KOR-u i Solidarności

Grozi im kara śmierci
Wyroki na innych wykonują bez sądu
Niedawno w niewyjaśnionych okolicznościach zginął
syn znanego działacza Solidarności Wiejskiej
Piotr Bartoszcze

POLITYCZNE MORDERSTWO?
Jeśli nie jest ci to obojętne przyjdź na
DEMONSTRACJĘ
13 MARCA

godzina 7 wieczorem przed konsulem PRL w Toronto
Nie powinno tam zabraknąć żadnego Polaka

Polish Canadian Action Group
P C A G

Kongres Polonii Kanadyjskiej
Okręg Toronto

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

MIĘDZYORGANIZACYJNE

BIURO IMIGRACYJNE

192 Garden Ave.
Tel. 532-1126

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM

206 Beverley St.
Tel. 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ

128 Fern Ave.
Tel. 533-9471

BIURO POMOCY
NOWO PRZYBYŁYM

192 Garden Ave Toronto
Tel (416) 532-1126, 532-4058
czynne Poniedziałek, Czwartek,
Piątek 10 - 17
Wtorek - Sroda 10 - 19

Oferujemy pomoc nowo przybyłym w następujących sprawach

- informacja ogólna,
- sprawy imigracyjne, porady,
- akcja sponsorowania,
- pośrednictwo w poszukiwaniu pracy i mieszkania,
- pisanie "resume", aplikacji o prace oraz podan,
- tłumaczenia, wypełnianie urzędowych form,
- informacja o szkolnictwie,

- tłumaczenie w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc tłumacza przy wyrobieniu licencji,
- pomoc w załatwianiu zasiłku dla bezrobotnych i "welfare",
- sprawy i porady socjalne

Zwracamy się z prośbą do Wszystkich chętnych, którzy mogliby udzielić pomocy nowo przybyłym o skontaktowanie się z naszym biurem. Szczególnie liczymy na pomoc ochotników przy tłumaczeniu i kontaktach z urzędami kanadyjskimi.

Dziękujemy

Magazyn zamknięty do odwołania

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM

K P K Okręg Toronto
206 Beverley St Tel 979 - 9634/39

oferuje informacje i pomoc imigrantom polskim (w okresie poprzedzającym uzyskanie kanadyjskiego obywatelstwa) we wszystkich sprawach związanych z osiedleniem i integracją w społeczeństwie Kanady, m.in. skierowania, tłumaczenia, resumes, uwierzytelnienia dokumentów pod przysięgą, itd.

Biurowo otwarte od poniedziałku do piątku od 10 rano do 4 po południu Usługi bezpłatne"

U W A G A

NOWO PRZYBYLI POLACY, OSOBY I RODZINY O NISKICH DOCHODACH, EMERYCI

Jeżeli dochody Twoje w 1983 r. nie przekroczyły

- \$ 11 000 dla osoby pojedynczej
- \$ 13 000 dla 2-ch osób
- \$ 15 000 dla 3-ch osób
- \$ 17 000 dla 4-ch osób,

kwifikujesz się do bezpłatnego wypełnienia formularza podatkowego (INCOME TAX RETURN)

KPK Okręg Toronto organizuje, dla w/w kategorii osób, klinikę podatkową w marcu i kwietniu 94 r. Formularze będą wypełniane przez specjalistów, w każdą środę, od 7 marca do 25 kwietnia 1984 r. w godzinach od 6:30 do 8:30 wieczorem we wszystkich Biurach Pomocy Imigrantom DODATKOWO w dniu 24 marca br. w Biurze przy ul. 206 Beverley odbędzie się klinika dla rodzin o najniższych dochodach (do \$ 8 000 rocznie), w godzinach od 9 rano do 1-szej po południu. Uprzejmie prosimy o ścisłe przestrzeganie w/w limitów finansowych. Osoby, których łączne dochody przekraczają podane limity, nie będą załatwiane.

KONIECZNA UPREDNIA TELEFONICZNA LUB OSOBISTA REJESTRACJA

Na umówione spotkanie proszę przynieść formularze podatkowe, (Income Tax forms) można je otrzymać na pocztę jak również wszystkie potrzebne dokumenty, S I N, informacje o dochodach z tytułu za trudnienia (T4), emerytury T4A, Zasiłku bezrobotnego T4U, procentów od oszczędności T5, dodatku rodzinnego TFAL, o wydatkach na studia T2202A, jak również pokwitowania za opiekę nad dziećmi (S I N tej osoby), opłaty związkowe, wydatki na leczenie i cele charytatywne. Proszę poszczególnych członków rodziny jak również, jeśli było wypełnione, zeznanie podatkowe z roku ubiegłego.

WAŻNE! Zeznanie podatkowe powinny wypełnić również osoby, które w Kanadzie jeszcze nie pracowały ponieważ mogą kwalifikować się do zwrotu pieniędzy z tytułu np. otrzymywania dodatku rodzinnego na dzieci lub zapłaconego czynszu.

Szczegółowych informacji udzielają i prowadzą rejestrację wszystkie Biura Pomocy Polskim Imigrantom, a mianowicie

Ośrodek Pomocy Polskim Imigrantom
206 Beverley St tel 979 9634/39
Biuro Pomocy Nowo przybyłym tel 532 1126
192 Garden Ave
Biuro Pomocy Społecznej tel 533-9471/72
128 Fern Ave p # 103

Z ostatniej chwili w telegraficznym skrocie

■ Na jednym z paryskich przedmieści, Rosny sur Bois nazwano jedną z ulic AVENUE LECH WAŁĘSA
■ Waleśi otworzył swój mikrobus na fundusz dla kalekich dzieci propagowany przez oficjalną prasę
■ Władze PRL stosują sztywne wobec transportów z darami przybyszymi do Polski Często po odprawie celnej wojsko przeprowadza dodatkowe kontrole, były wypadki, że po kontrolach ginęła zawartość paczek, np. zamiast bananów znajdowano w nich skorki po bananach
■ W PRL nie można znaleźć autora, który opracowałby podręcznik historii Polski zgodnie z zaleceniami władz Prasa proponuje zwiększenie honorarium
■ Alicja Wesołowska, pracownik ONZ, zwolniona po wizycie de Cuellar w PRL z więzienia za "szpiegostwo" nie została wypuszczona do Nowego Jorku, gdzie czeka na nią praca w ONZ
■ Związek pracowników ONZ protestuje
■ Przybyli do Polski biskupi szwecy, w poszukiwaniu księży którzy podjęliby służbę duszpasterską wśród katolików szwedzkich
■ Nagrodę *Złoty Wstęg* otrzymał b. wice-minister bezpieczeństwa Ptasinski, za książkę o Gomułce W swoim czasie domagał się najsurowszej kary dla Gomułki co w czasach stalinowskich oznaczało wyrok śmierci
■ Znosi się na to, że zostanie zaniechana produkcja popularnych motocykli WSK, mimo że popyt nadal jest wielki
■ Paryski *Le Monde* obszernie napisał o ruchu abstynenckim w Polsce, podkreślając, że alkohol jest jednym z narzędzi obezwładnienia narodu, stosowanych celowo przez komunistów
■ Kongres Polonii Amerykańskiej założył fundusz pomocy dla dzieci polskich

ŚW. KAZIMIERZ

Ciąg dalszy ze str. 1

Jan Paweł II powiedział m. in. że cały Kościół, razem z biskupem Rzymu, kieruje się w pielgrzymce duchowej do sanktuarium w Wilnie, gdzie spoczywa święty patron Litwy. Zwracając się do Litwinów w ich języku powiedział: **Obejmujemy z miłością wszystkich synów i córek Litwy geograficznie wysuniętej w kierunku wschodu. Od szesnastu wieków włączony w węzeł wiary i jedności katolickiej ze stolicą św. Piotra w Rzymie.**

Tego samego dnia Papież powiedział: **"Drodzy synowie i córki Litwy! Wzywam was do stałej łączności z Kościołem w kraju waszych ojców. Żyjący tam wasi bracia i siostry liczą na was, znosząc trudności codziennego życia i cenią waszą pomoc. Bądźcie silni, wyznając wiarę, która was Bogu obdarzył. Pamiętajcie, jak przodkowie wasi bronili tej wiary aż do rozlewu własnej krwi. Pomagajcie tym, co na Litwie, gorącą modlitwą, powierzając ich pośrednictwu św. Kazimierza u Boga."**

"OBUDZIMY SIĘ KIEDYS Z UCISKU"

Episkopat polski wystąpił o **poszanowanie praw człowieka zarówno w Polsce jak i na Litwie.** W imieniu biskupów wystąpił metropolita wrocławski, arcybiskup Gulbinowicz 4 bm. na Wawelu powiedział m. in. **"Obudzimy się jeszcze kiedyś z ucisku gdyż wiemy, że ucisk rodzi wytrwałość. Mijemy nadzieję, że nigdy nie zabraknie w naszym narodzie społecznej i chrześcijańskiej solidarności. Św. Kazimierz uczy, że żadna ideologia nie może deptać praw ludzkich."**

Arce biskup zwrócił uwagę na **trudności kościoła katolickiego na Litwie i stwierdził, że zbyt wiele świątyń zostało zamkniętych, szepc modlitw wyciszony, a dzwony kościelne przestały rozbrzmiewać.**

Powiedział: **"Modlmy się o to, aby placówki rządowe postępowały sprawiedliwie. Wznosmy także modły do naszego patrona w intencji tych, którzy są więzieni lub prześladowani."**

Z okazji 500-lecia śmierci św. Kazimierza królewicza, patrona Litwy, Episkopat Polski wydał okolicznościowy list pasterski. Przypomina w nim zyciorys świętego, przybliża jego kultu, oraz program uroczystości jubileuszowych. Oto fragmenty listu.

Święty Kazimierz daje nam przykład **rządzenia w oparciu o zasady chrześcijańskiego humanizmu, który wyznaje prymat osoby nad rzeczą, wartości duchowych nad wartościami materialnymi.** Święty Kazimierz uczy nas, że z życia publicznego nie można mogą zniknąć miłość, prawda, sprawiedliwość a żadne ideologie nie mogą deptać praw osoby ludzkiej.

Dotyczy to stosunków wewnątrz kraju, jak też układów międzynarodowych.

Kiedy żył św. Kazimierz, w granicach naszego państwa mieszkał Polacy, Litwini, Rusini, Żydzi, a nawet Niemcy. Św. Kazimierz jest dziedzicem tych wszystkich narodów jakby kłama, spinająca je ze sobą.

Przywyczałismy się do tego, że stosunkami międzynarodowymi rządzą prawa polityczne, chociaż wiemy jednoznacznie doskonale, że zadają one narodom wiele cierpienia. Św. Kazimierz i w tym względzie przychodzi nam z pomocą. Ukazuje nam bowiem wzór **załatwiania spraw sąsiedzkich w oparciu o prawo do wolności, prawdy i sprawiedliwości.**

Jubileusz pięćsetlecia św. Kazimierza pragniemy uczcić w naszym kraju całorocznym obchodem. Chcemy, aby rok 1984 był rokiem św. Kazimierza. Uroczystości jubileuszowe odbędą się 4 marca w Krakowie, 17 marca w Piotrkowie, 14 października — w Białymstoku. Do udziału w nich zapraszamy serdecznie duchowieństwo i wiernych z całego kraju.

BRONIA DLA SB?

Ciąg dalszy ze str. 1

Dziennikarz zasięgnął informacji w Służbie Celnej USA - United States Customs Service i w Wydziale Sprawiedliwości - Justice Department, nie udało mu się dotrzeć do podejrzanych, ich biuro, które zajmowali wspólnie - lokal 1600 pod numerem 211 East - 43 St. był zamknięty. Nikt nie otwierał drzwi w mieszkaniu L. Berga przy 750 Kappock St. w dzielnicy Riverdale w nowojorskim Bronks, ani w domu S. Schwartza w Monsey, w stanie Nowy Jork.

Agenci służby celnej śledzili obu jeszcze przed 2 lutego, kiedy za zgodą sądu, ukryli aparaty podsłuchowe w jednym z pokoi w Airport Hilton Motel w Nowym Orleanie. Udało się podsłuchać trzygodzinną rozmowę między S. Schwartzem a pilotem o nazwisku Joseph Haas, oraz dwu innymi mężczyznami, których tożsamości nie ujawniono. Rozmowę podsłuchiwał agent celny Edward C. Romeo.

Mówi Romeo. Schwartz poinformował rozmówców, że zakupiono **500 automatycznych karabinów Ruger, 100 tys sztuk amunicji i rozmaity sprzęt paramilitarny i elektroniczny, w firmie Sile Distributors, która handluje bronią, przy 7 Centre Market Place na Manhattanie.**

NAGONKA SB NA POGOTOWIE RATUNKOWE

Docierają nowe szczegóły, ukazujące metody, którymi usiłuje się nastawic społeczeństwo przeciwko pracownikom Pogotowia Ratunkowego. Kampania ta wiąże się z próbami zrzucenia na lekarzy i sanitariuszy odpowiedzialności za zabicie Grzegorza Przemyska.

Tygodnik Mazowsze, w nrze 77 z 9 lutego podał, że milicja zbadała całą dokumentację pogotowia przy ul. Hozej po to, by spisać nazwiska i domowe adresy pacjentów, których w ubiegłych miesiącach przewoziła ta sama karetka, która 12 maja 83 przewiozła pobitego Grzegorza Przemyska z komisariatu MO przy ul. Jezuickiej.

Następnie pacjentów odwiedzano w domach i nakłaniano do składania oskarżeń pod adresem personelu karetki.

Jak wiadomo, obaj członkowie załogi, technik i kierowca, przebywają od dłuższego czasu w areszcie.

Podziemny *Głos Wolnego Robotnika* pisze o **atmosferze zastraszenia**, panującej w pogotowiu. Tematem tym zajmuje się nawet prasa oficjalna.

Żalugi odmawiają udzielania chorym na ulicy pomocy, jeśli nie jest przy tym obecny neutralny świadek albo wezwana milicja. Personel pogotowia obawia się dalszych prowokacji i oskarżeń o kradzieże.

Tymczasem odbył się już pierwszy z zaplanowanych procesów przeciwko pracownikom pogotowia na Hozej. Sąd Rejonowy pod przewodnictwem sędziego Wojciecha Szerymanowa, 6 stycznia br. rozpatrywał sprawę przeciwko kierowcy Kazimierzowi Chorzowskiemu, kierowcy Zbigniewowi Matyjaszkowi i lekarce Danucie Prus. Byli oni oskarżeni o **obrażowanie** Dymitra Tomczuka, którego mieli porwać pod pretekstem jazdy na łebka i po zabraniu mu sumy 3500 zł, wysadzić na ulicy.

Surową mowę prokuratora wygłosiła prokurator Ewa Chałupczak. Zapadły **bardzo wysokie wyroki.** Kazdego z kierowców skazano na 5 lat więzienia. Lekarce na 4 lata i na grzywnę, pozbawienie praw publicznych i zakaz wykonywania zawodu przez długi czas.

Poszkodowany Dymitr Tomczuk jest mechanikiem lotniczym, który owego dnia, 11 października 83, upił się wraz z kolegami, na bankiecie w jedynostce macierzystej na Bemowie. Ponieważ, jak podkreślił na rozprawie, konieczne chciał wrócić do domu przed ostatnim dziennikiem telewizyjnym, przyjął propozycję pojechania na łebka karetką Pogotowia Ratunkowego. Według wersji, którą Tomczuk przedstawia, po wejściu do karetki, został obezwładniony przez kierowców, którzy następnie przeskakali mu kieszenie. W tym czasie lekarka siedziała biernie i nie reagowała. Wreszcie miano go wyrzucić na ulicę przez **lewe drzwi.**

Akt oskarżenia utrzymywał, że cała trojka pracowników pogotowia podzieliła się następnie pieniędzmi Tomczuka.

Proces sądowy przypominał farsę, pisze Tygodnik Mazowsze.

Sędzia Szerymanow odrzucił wyjaśnienia świadków obrony, jak również wszystkie wnioski obrońców, na przykład o przeprowadzenie wizji lokalnej w karetce. Tak się bowiem składa, że w tej konkretnej karetce nie można w ogóle otworzyć od wewnątrz drzwi z **lewej strony**, co podważa wiarygodność zeznań jedyne go właściwie świadka oskarżenia.

Inni celnicy dodali, że za towar zapłacono w sumie 187 tys. dolarów i że zakupiony sprzęt obejmował też prety elektryczne używane do tortur i do kontrolowania tłumów, urządzenia wykrywające podsłuch elektroniczny, teczkę aktową z ukrytym magnetofonem, kuloodporną kamizelkę i kuloodporną skrzynkę na akta, noktowidły - celowniki do broń palnej pozwalające widzieć cel po ciemku, oraz kabel zaopatrzony w 1 kolce do przebijania opon w czasie pościgu lub na punktach kontrolnych.

Według agenta Romeo, S. Schwartz poinstruował pilota Haasa, by ten wynajął prywatny samolot, którym **bron zostanie przewieziona do Polski.** Bron miała zostać załadowana 21 lutego na lotnisku Kennedy. Następnie Haas miał polecieć do Londynu i odebrać **tysiąc karabinów Hechler i Koch**, potem do Belgii, po 33 skrzynki z pistoletami i 75 skrzynek z amunicją, potem z całym tym ładunkiem miał polecieć do Warszawy.

Schwartz miał powiedzieć pilotowi, że sam też poleci do Polski i spotka się tam z urzędnikami, z którymi od około roku prowadzi negocjacje w sprawie transakcji.

Samolot miał niby lecieć do Meksyku, dokąd wolno przewozić takie ładunki. Schwartz powiedział, że otrzymał pisemne zamówienie od władz meksykańskich, dowodzące, że ładunek jest przeznaczony do Meksyku, a także, że otrzymał licencję na wysłanie broni do Meksyku, od Departamentu Stanu USA.

Następnie za 200 tys. dolarów wynajęto prywatny odrzutowiec Convair 880.

O 130 w nocy 21 lutego samolot zaparkowano koło hangaru nr 7 w odludnym rejonie przeladunkowym lotniska Kennedy. Pilot Haas i dwaj inni mężczyźni ukonczyli już niemal ładowanie amerykańskiej broni i sprzętu, kiedy pojawił się wóz z celnikami i inspektorami.

W czasie, kiedy na lotnisku odbywała się rewizja, opowiedzieli reporterowi celnicy, pilot Haas zatelefonował do Leonarda Berga, informując o zatrzymaniu samolotu i rewizji. Świadcami rozmowy byli celnicy.

W czasie rozmowy Berg stwierdził, że wie o tym, że ładunek miał zostać przewiezony do Polski. Powiedział, że Haas "nie dawał się zbic z tropu, bo papiery są w porządku".

Ładunek zarekwirovano, lecz ani pilot ani żaden z dwu obecnych z nim mężczyzn nie zostali aresztowani.

W tym czasie Solomon Schwartz przebywał w Polsce i dlatego urząd celny zachowywał ostrożne milczenie na temat sprawy. Po powrocie Schwartza, w czwartek 1 marca, zarówno Schwartz jak i Berg zostali aresztowani w swym biurze na East 43 St. **Celnicy zarekwirowali tam rachunki, listy, telegramy i inne "dowody spisku w celu wywozu broni bez odpowiedniej licencji."**

Dokument sądowy wymienia tylko urzędników w Polsce ("officials" po angielsku) jako osoby dla których była przeznaczona przemycana bron. Celnicy twierdzą, że są przekonani, że ładunek był przeznaczony dla funkcjonariuszy państwowych.

Raymond J. Dearie, oskarzyciel publiczny Wschodniego Okręgu w Nowym Jorku, powiedział reporterowi, że **ładunek nie był przeznaczony dla stronników ruchu Solidarności.**

Urzednicy celni są zdania, że motywem, którym kierowali się podejrzani były zyski i że gdyby transakcja doszła do skutku, zarobiliby przeszło 600 tys. dolarów.

W piątek 2 marca w Warszawie rzecznik rządu Jerzy Urban oświadczył, że zarzut, jakoby w sprawie byli wmięszani urzednicy PRL jest albo **bzdurą albo prowokacją.** "Nie umiem o tym nic więcej powiedzieć. Wiemy o tym tylko z prasy."

Oficjalna prasa w Polsce nie informowała o sprawie, Urban mógł więc mieć na myśli tylko amerykańskie depesze prasowe.

Urzednik celny Romeo, w oświadczeniu dla sądu stwierdził, że w rozmowie, którą podsłuchał i nagrał na taśmie, Schwartz mówił o tym, że z **urzednikami dla których był przeznaczony nielegalny ładunek, spotykał się w Warszawie w wielu różnych miejscach, a także gdzie indziej i że dał im pieniądze.**

Dodał, że w Warszawie pilot miał otrzymać dokumenty stwierdzające, że załadował w Polsce elementy do rurociągu i zabrał je do Meksyku.

Zapłata za transport miała być dokonana, dla niepoznaki, przez firmę panamską, za pośrednictwem banku szwajcarskiego.

Amerykański Departament Stanu nie skomentował sprawy. Rzecznik Amerykańskiej Agencji Wywiadowczej CIA Dale Peterson powiedział: **"Jest to była operacja nielegalna, a przyjmuję że tak, to nie mieliśmy z nią nic wspólnego."** Również urząd celny stwierdził, że CIA nie miała ze sprawą nic wspólnego.

Urzednicy amerykańscy wyrazili przypuszczenie, że urzednicy PRL mogli być w tej sprawie pośrednikami między przemysłkami broni a partyzantami w Libii, Palestynie lub inną grupą czy państwem, mającym powiązania z PRL.

Jest też i inna, bardziej ponura możliwość.

Przed wprowadzeniem stanu wojennego w oficjalnej prasie pojawiły się informacje o wykrywaniu schowków z bronią z czasów okupacji. Nowa bron amerykańska byłaby lepszym dowodem rzeczo wym w procesie działaczy Solidarności oskarżonych o terroryzm i służenie CIA.

FALA ARESZTOWAŃ

Ciąg dalszy ze str. 1

ma, jak *Nie ulega wątpliwości, że są siły polityczne, zainteresowane nasilaniem się konfliktów społecznych w naszym kraju. W wygasłym polskim ognisku wyszukuje się tłaże jeszcze węgielki i bezowocnie dmucha, żeby zrobić z tego ogień*

Artykuł rozprawia się także z mecenasem Siłą—Nowickim i z jego listem do Jaruzelskiego (o liście pisaliśmy w poprzednim numerze ET) W liście mecenas oskarżył władze PRL o brutalne łamanie prawa, stawianie się ponad prawem, bezpodstawne uwięzienie adwokata Bednarkiewicza i wysunięcie przeciw niemu absurdalnych oskarżeń, sfabrykowanych po to, by wyłączyć go z procesu o zbrojstwo Grzegorza Przemyska O treści listu artykuł nie mówi -

Mówi, że list oparty jest na spreparowanych plotkach, że zawiera oszczerstwa, poniżające organa władzy państwowej i że spowodował szkodliwą dla interesów Polski kampanię propagandową

Następnie Prokuratura Wojewódzka w Warszawie, zaczęła śledztwo przeciw mec. Sił—Nowickiemu 71-letniego adwokata poddano przesłuchaniu i poinformowano że oskarża się go o przestępstwa z artykułu 270 i 273 kodeksu karnego Art. 270 brzmi *Kto publicznie lży, wyszydza lub poniża naród polski, Polską Rzeczpospolitą Ludową, jej ustroj, lub naczelne organy, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8* Art. 273, paragraf 2 *Kto w celu rozpowszechniania sporządza przechowuje, przewozi, przenosi lub przesyła pismo, druk, lub inny przedmiot zawierający treść określoną w artykułach 270—272, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5*

Mecenas Władysław Siła Nowicki ukończył prawo na Uniw. Warszawskim w 1935 Brał udział w kampanii wrzesniowej w stopniu podporucznika W czasie okupacji jako członek Związku Walki Zbrojnej potem członek Kedywu Armii Krajowej działał w konspiracji Walczył w Powstaniu Warszawskim

W 1947 po ujawnieniu się na wezwanie władz które ogłosiły amnestię aresztowany i skazany na śmierć Z więzienia wyszedł po 9 latach Wyrok uchylono potem ogłoszono rehabilitację

Wraca do adwokatury wstępuje w procesach politycznych jako obrońca m.in. robotników z Radomia i działaczy KOR-u W okresie Solidarności był jej doradcą prawnym

Obecnie na podstawie nowych przepisów wydanych przez władze *niezależnie został zmuszony do przejścia na emeryturę*

Komentatorzy są zdania że represje wobec mec. Siły—Nowickiego są próbą zastraszenia całego środowiska adwokackiego które nie poddało się groźbom i naciskom ze strony Służby Bezpieczeństwa próba wyłączenia z życia zawodowego tych adwokatów którzy domagają się po szanowania w Polsce prawa i zasad sprawiedliwości

Podkreśla się że władze wojskowe z pomocą SB po 13 grudnia systematycznie pacyfikowały jedno środowisko po drugim Przy pomocy bezprawnych decyzji likwidowano niezależne związki i stowarzyszenia tworcze Przy pomocy ZOMO niszczone solidarnosc robotników

Część prasy zachodniej skarży się autor wspomnianego artykułu *nie chce przyjąć do wiadomości kierunku ewolucji w Polsce Po okresie os trzych konfliktów politycznych Polska staje się krajem spokojnym*

O oskarzeniu mec. Siły—Nowickiego poinformowała warszawska telewizja

Po przesłuchaniu mec. Siła—Nowicki został zwolniony Adwokat odmówił zachodnim dziennikarzom komentarzy na temat podnoszonych przeciw niemu oskarżeń Jego żona powiedziała, że jest on wstrząśnięty kampanią prasową, zmierzającą do zdyskredytowania go

Według opinii przyjaciół, w obecnym stadium śledztwa będzie on traktowany jako podejrzany a śledztwo może jeszcze zostać umorzone Dopiero w razie niepomysłnego obrotu sprawy, następnym krokiem byłoby postawienie go w stan formalnego oskarżenia

Tego samego dnia, w którym Władysław Siła—Nowicki był przesłuchiwany, we wszystkich prawie gazetach przedrukowano atakujący go, niezwykle ostry artykuł, omówiony powyżej

Władysław Siła—Nowicki napisał w liście do Jaruzelskiego, że sprawa Grzegorza Przemyska jest groźnym przykładem naginania przez władze kodeksu karnego, dla własnych celów politycznych

Zwrócił też w liście uwagę, że aresztowanie adwokata Bednarkiewicza miało także na celu zastraszenie tych, których obowiązkiem jest odważna i bezkompromisowa walka o sprawiedliwość i przestrzeganie prawa

W czwartek rano, 1 marca, do mieszkania ks. Małkowskiego, warszawskiego kapelana Solidarności, załomotali agenci SB Gdy nie chciał otworzyć, wyłamali drzwi, przewrocili wszystko do grory nogami i aresztowali kapłana

Ks. Stanisław Małkowski mieszka w jednym z domów na Saskiej Kępie Od czasu śmierci ojca, mieszka z nim matka

W czwartek rano, około godz. 6, ktoś zaczął się dobijać do drzwi Ksiądz, nie otwierając, zapytał kto tam Jakis głos oznajmił, że przychodzi z Urzędu Spraw Wewnętrznych aby dokonać rewizji z nakazu prokuratora Ks. Małkowski zapytał czy o tej akcji poinformowana jest

stoleczna kuria biskupia Domagał się okazania odpowiedniego zezwolenia swych przełożonych na rewizję Łomotanie ucichło na około półtorej godziny, lecz budynek pozostawał obstawiony cywilami

Około 10, przy drewnianych drzwiach, rozległ się nagły trzask i do mieszkania wdarła się grupa osób w mundurach i po cywilnemu Drzwi wyważono łomami

Jeden z agentów okazał nakaz rewizji, wystawiony przez prokuraturę Z nakazu wynikało, że ks. Małkowski objęty jest śledztwem w sprawie Małgorzaty Suskiej i innych, oskarżonych o utworzenie nielegalnej, podziemnej organizacji Ksiądz oświadczył, że nie zna Małgorzaty Suskiej, ani nigdy nie słyszał tego nazwiska Wyjasniono, że chodzi o proces przeciw przetrzymywanym od ponad dwu lat w więzieniu czterem członkom KSS KOR

Rewizja trwała wiele godzin W tym czasie agenci na klatce schodowej nikogo do popularnego w stolicy duchownego nie dopuszczali, tłumacząc, że dokonywane są czynności śledcze w sprawie kryminalnej Ks. Małkowskiego, poprzednio już wielokrotnie represjonowany przez władze, jeszcze w latach 70-tych, za podpisywanie listów protestacyjnych i apeli, oraz za udział w wykładach Uniwersytetu Łatającego, przyjaźni się blisko z ks. Jerzym Popiełuszką, z parafii pod wezwaniem św. Stanisława Kostki, na Żoliborzu Koncelebrował tam wielokrotnie, znane w całej Polsce, msze za ojczyznę i za tych, co cierpią

Korespondent *New York Times'a* w Warszawie podał tego samego dnia, że ks. Małkowski został ostatnio przeniesiony do kaplicy cmentarnej na północy miasta, gdzie pełni obowiązki kapelana

Przeprowadzający rewizję szukali papierów i kaset z taśmami magnetofonowymi Zarekwirowali 54 dość dowolnie wybrane książki

Następnie ks. Małkowski i obecny w mieszkaniu znajomy, zostali zatrzymani i poddani kilkugodzinnemu przesłuchaniu Następnie wręczono księdzu wezwanie na następny wtorek, w sprawie Małgorzaty Suskiej Duchowny oświadczył, że nic o tej sprawie nie wie i dlatego nie ma zamiaru się stawiać

W tym samym czasie milicja i SB przeszukała mieszkanie rodziców ks. Małkowskiego, skąd zabrano trzy maszyny do pisania Przeszukano też mieszkanie brata

Dopiero w czwartek dotarły do Warszawy informacje o aresztowaniu przed 5 dniami w Koszalinie Gabrieli Cwojdzinskiej, przewodniczącej Prymasowskiego Komitetu Pomocy Osobom Więzionym i ich Rodzinom

Gabriela Cwojdzinska znany muzykolog aresztowana została na dworcu w Koszalinie, po przyjeździe z Warszawy, z posiedzenia Komitetu Pomocy Oczekujący na nią na dworcu mąż został również na krótko aresztowany

W ich mieszkaniu milicja przeprowadziła rewizję i skonfiskowała prywatne dokumenty i papiery

Ks. Jerzy Popiełuszko z kościoła pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Warszawie, w niedzielę 4 marca wystąpił w obronie mecenasu Siły—Nowickiego

Podczas nabożeństwa z udziałem ok. 3 tys. wiernych, określił mecenasa jako bardzo zasłużonego, szlachetnego i cieszącego się powszechnym szacunkiem emerytowanego adwokata, który napisał prawdziwy list

"Musimy wybierać, pomiędzy listem, napisanym przez bardzo zasłużonego, cieszącego się powszechnym poważaniem adwokata a odpowiedzią na ten list, wydrukowaną w milionach egzemplarzy Musimy wybierać pomiędzy prawdą a kłamstwem", powiedział ksiądz

Wezwał też do modlitwy na intencję mecenasów Siły—Nowickiego i Bednarkiewicza

W liście otwartym do Jaruzelskiego Siła—Nowicki napisał m.in. "Prawo naginane jest do doraznych celów politycznych, a państwo rządzone metodami politycznej prowokacji Jako przykład przytoczył aresztowanie adwokata Macieja Bednarkiewicza, na podstawie sfabrykowanych dowodów

A oto nowe szczegóły o sprawie adwokata Bednarkiewicza Podczas rewizji w jego mieszkaniu, pod nadzorem prokuratora Anny Detko-Jackowskiej, zatrzymano m.in. dowody w sprawie napadu tak zwanych nieznanymi sprawców, na klasztor siostr Franciszkanek, na warszawskiej Starówce, 3 maja 83

PROCHY PREZ MOSCICKIEGO

Ciąg dalszy ze str. 1

Rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych zwrócił uwagę nie niespodziewane ujawnienie politycznego charakteru całej sprawy Prochy prezydenta Moscickiego i jego żony, miały zostać na prośbę rodziny ekshumowane i w piątek 2 marca przewiezione do Warszawy Według programu uroczystości, zatwierdzonego przez warszawską Kurię Metropolitalną, w sobotę 3 marca miała się odbyć w katedrze św. Jana w Warszawie uroczysta msza św. za duszę byłego prezydenta Polski i jego małżonki, a następnie złożenie ich prochów w Alei Zasłużonych na Powązkach

Na skutek protestów przedstawicieli polskich emigrantów w Szwajcarii, w środę, na polecenie ministerstwa sprawiedliwości rozpoczęte już prace ekshumacyjne zostały

PRYMAS GLEMP

Ciąg dalszy ze str. 1

poniedziałku 27 lutego Rozmowa wstępna z prymasem odbyła się dwa dni przedtem, po włosku, dziennikarze nagrali ją na taśmę

Przyczyny, dla których tekst rozmowy nie został autoryzowany nie są nam znane Nie wiadomo też, dlaczego odpowiedzi na pytania na piśmie nie zostały dostarczone w terminie

Traktując sprawę jako pilną, redakcja postanowiła nie autoryzowany tekst ogłosić

Zachodnie agencje prasowe, w oparciu o tekst z dziennika brazylijskiego, nadały depesze ze słowami prymasa, często wyrwanymi z kontekstu

Agencja *France Presse*, w depeszy z Sao Paulo, przytoczyła zarzut wysunięty przez prymasa wobec Lecha Wałęsy, że jako przywódca Solidarności pozwolił sobie manipulować, że popełnił wiele błędów i w rezultacie utracił kontrolę nad związkiem

Agencja *Associated Press* podaje wypowiedź prymasa dotyczącą przekształcania się Solidarności w okresie przedgrudniowym w organizację polityczną Przytoczono też słowa kardynała o tym, że w Solidarności byli ludzie o bardzo różnych poglądach, wśród nich marksisci i trockisci

Ale kardynał Glemp mówił też o Solidarności jako wielkim ruchu i nazwał Lecha Wałęsę działaczem niezależnym Wynika to z pełnego tekstu rozmowy w dwu brazylijskich gazetach

Associated Press przytacza też oświadczenie kardynała że połowę 10 milionów ludzi, którzy należeli przed grudniem 81 do Solidarności, stanowili członkowie PZPR

Było to zapewne przejęzyczenie Cała PZPR liczyła w tym okresie niewiele ponad 3 miliony członków

PRYMAS NIE ZAPRZECZYŁ

W sobotę 3 marca w Buenos Aires, na konferencji prasowej, kardynał Józef Glemp nie zaprzeczył temu, co powiedział był w czasie rozmowy w Kurytybie

Ale przypisał ogłoszenie jego wypowiedzi złej woli jego rozmówców Jak podają agencje Ap, UPI i Reuter, prymas oświadczył, że zawsze Lecha Wałęsę popierał, ponieważ Wałęsa prowadził działalność związkową a nie polityczną, że nigdy Wałęsy publicznie nie krytykował, i że jest z nim w kontakcie, dzięki czemu wie, że Wałęsa dokłada staran dla utrzymania dobrych stosunków między robotnikami i Kościołem

Powiedział "Wałęsa nadal broni praw robotników, ale jest teraz w trudnej sytuacji i nie może rozwijać swojej działalności związkowej"

REAKCJA WAŁĘSY

Dziennikarze zachodni w Polsce, już przedtem pytali Wałęsę, o jego reakcje na depesze o słowach kardynała Glempe w Brazylii W piątek 2 marca, po wiadomości o ukazaniu się tekstu rozmowy z prymasem, Wałęsa powiedział korespondentowi AP, że Solidarnosc była organizacją demokratyczną, trzeba więc było podejmować jej decyzje w sposób demokratyczny Jeżeli to właśnie miałyby oznaczać manipulację, powiedział Wałęsa, no to rzeczywiście manipulowano mną

Podkreślił też, że nie czuje się dotknięty słowami prymasa, bo tym co się liczyło była wola narodu, a wola narodu jest święta

W sobotę 3 bm Wałęsa dał też oświadczenie dla agencji Reutera Przypomniał, że w szeregach Solidarności byli ludzie o różnych poglądach i że wszystkie decyzje związku podejmowano demokratycznie, nie zawsze były to więc decyzje zgodne z jego własnym zdaniem Tak samo jest i teraz i wobec tego także i w przyszłości Solidarnosc może zajmować stanowisko odmienne od jego własnego

W wywiadzie nieautoryzowanym, kardynał Glemp mówił o szczególnym położeniu Kościoła w Polsce w kraju którego system państwowy jest systemem totalitarnym, ale gdzie nie ma w ostatnich latach prześladowań Kościoła, ponieważ "rząd ma wszystkich przeciwko sobie, nie chce więc sobie przeciwników mnożyć, trwa jednak walka ideologiczna"

Ale i ta walka ma swoisty charakter, ponieważ nikt nie bierze na serio marksizmu, powiedział prymas Można więc co najwyżej mówić o materializmie, jako jednej z stron w ideologicznym konflikcie

przerwane Przedstawiciel ministerstwa oświadczył, że podjęto dochodzenie, mające wyjaśnić, czy przeniesienie prochów byłego prezydenta nie jest przedmiotem manipulacji o podłożu politycznym, jak twierdzą przedstawiciele społeczności polskiej w Szwajcarii Ostateczna decyzja zostanie podjęta po zakończeniu dochodzenia Spodziewano się, że nastąpi to przed 10 marca

W sobotę 3 marca w katedrze św. Jana w Warszawie odbyło się uroczyste nabożeństwo z udziałem dwu biskupów archidiecezji, Władysława Miziołka i Jerzego Kraszewskiego i ponad 5 tys. wiernych Bp Kraszewski ujął zebrany decyzją władz szwajcarskich Według programu, zatwierdzonego przez władze kościelne, sprowadzone prochy miały być złożone w Alei Zasłużonych na Powązkach Tam też udali się po nabożeństwie zebrani i na miejscu, gdzie miały spocząć prochy, złożyli świeże wiązanki kwiatów

SMIERC BARTOSZCZE

Ciąg dalszy ze str 1

Po dłuższej rozmowie z bratem Piotr odjechał samochodem. Pozniej samochód znaleziono w przydrożnym rowie. Na karoserii znaleziono długą, głęboką rysę. Wskazuje to, że samochód mógł być w czasie jazdy siłą zepchnięty z jezdnii, przez drugi pojazd. Zostawione na masce ślady lakieru były koloru białego. Samochody milicyjne bywają często białe.

WSZYSTKIE PALCE BYŁY POŁAMANE

Zwłoki Piotra Bartoszcze nie leżały ani w rowie ani w studni, lecz dzwinnie zwisały na betonowych kępkach studzienki melioracyjnej.

Wszystkie palce u rąk były połamane. Na plecach i szyi widoczne były siniaki.

Czy trzeźwy człowiek, będąc w okolicy gdzie każdy dom i każda rodzina są mu znane, po wypadnięciu samochodem do rowu pozostawia go i ucieka, czy też idzie własnie do najbliższych zabudowań i prosi o pomoc? Jak, idąc piechotą do domu, człowiek - nawet pijany - może połamać sobie wszystkie palce u rąk? Jak - nawet pijany - może zawisnąć na jednym z kępek studzienki melioracyjnej i nie wpadając do niej, a więc ani się nie topiąc, ani się nie dusząc błotem, stracić życie?

NIEZALEŻNA SEKCJA ZWŁOK

Piotr na krótko przed śmiercią opuścił zagrodę brata, w której tego dnia nie wypito ani kieliszka alkoholu.

Rodzina postarała się o to, by po sekcji zwłok przeprowadzonej na zlecenie SB, dokonac jeszcze jednej sekcji niezależnej od oficjalnej. Ta dodatkowa sekcja wykazała pewną ilość alkoholu w płucach.

Wśród osób interesujących się śmiercią twierdzi się, że bezpośrednią przyczyną zgonu było uduszenie się, lub udławienie alkoholem.

Czy można wyobrazić sobie człowieka, który pozostawia samochód w rowie, idzie przez pola, ma przy sobie butelkę wódki, którą otwiera i tak zapalczywie pije, że się aż dusi? Jeżeli nawet jest to możliwe, to kiedy zdążył ten człowiek powiesić swe zwłoki na kępkę melioracyjnej studzienki? Czy palce u rąk połamał sobie przed spożyciem tego alkoholu czy potem?

Siniaki na plecach i szyi i połamane palce potwierdzają inną wersję. Ktoś siłą starał się trzeźwemu własc do gardła alkohol. Ten się bronił, zastosowano przemoc fizyczną.

Jeden z nekrologów zmarłego brzmiał: Wyrazy współczucia dzieciom zome, rodzicom, braciom, z powodu tragicznej śmierci naszego druha Piotra Bartoszcze, składają chłopcy z Kujaw Zachodnich.

DE CUELLAR INFORMACJE

O PRAWACH CZŁOWIEKA W PRL

SĄ ZACHĘCAJĄCE

Sekretarz generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych de Cuellar powiedział, że podczas niedawnej wizyty w Polsce otrzymał zachęcające informacje na temat ogólnej sytuacji w dziedzinie praw człowieka w PRL. Stwierdził to w sprawozdaniu dla Komisji Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych.

Mowi się w nim, że zniesienie stanu wojennego w PRL, oraz amnestia dla niespełna 22 tys. osób, z których prawie 5 tys. było oskarżonych o przestępstwa polityczne, stworzyły warunki sprzyjające pojednaniu pomiędzy różnymi ugrupowaniami społeczeństwa polskiego.

Jednocześnie raport wyraża zastrzeżenie co do zmian, które władze PRL wprowadziły w ub. roku do kodeksu karnego. Zmiany utrzymały w mocy szereg restrykcji stanu wojennego.

Podkreśla też, że przepisy zatwierdzone przez Sejm w ub. r. określone jako "środki tymczasowe dla przezwycięzania kryzysu społeczno-gospodarczego" dają władzom zbyt wielkie uprawnienia w wielu dziedzinach, szczególnie w szkolnictwie i w zakładach przemysłowych.

JAK ZSRR OKRADA POLSKĘ

Do rąk podziemia w Polsce dostał się tajny dokument Komisji Planowania, opracowany jesienią 1983. Komisja ocenia w nim opłacalność polskiej wymiany handlowej z ZSRR i krajami RWPG, a wnioski na ten temat są zupełnie odmienne od oficjalnej, propagandowej wersji o rzekomych korzyściach, wynikających dla Polski z tej wymiany.

Według podziemnego biuletynu *Gazeta Niecodzienna*, w dokumencie Komisji Planowania wymienia się grupy towarowe, których eksport jest nieopłacalny, jak i udział tych towarów w całym eksporcie polskim do ZSRR. Zarówno w roku 82 jak i w pierwszej połowie 83, nieopłacalny był eksport około jednej trzeciej towarów polskich do użytku cywilnego. O eksporcie broni dokument nie wspomina.

Nieopłacalny jest cały eksport artykułów rolno-spożywczych, w tym także szynki konserwowej i konserw mięsnych. Tymczasem w informacji dostępnej publicznie, władze nie wspominają o polskim eksporcie mięsa do ZSRR tylko te produkty żywnościowe, które na rynku występują we względnie nadmiarze. Na pewno nie można tego powiedzieć o szynce i mięsie.

Według dokumentu Komisji Planowania, dopłaty do eksportu szynki w puszkach i konserw mięsnych, do ZSRR, przewyższają dwukrotnie zarobioną kwotę.

Skrotowa informacja, podana przez prasę podziemną, nie wyjaśnia metody obliczeń, stosowanej przez Komisję Planowania.

Kwestia opłacalności polskiego eksportu do ZSRR dotyczy nie tylko żywności, która jest istotnym elementem wymiany, ale w jej wartości ma znaczenie marginalne, lecz również towarów przemysłowych. Chodzi zarówno o towary rynkowe jak i polskie artykuły inwestycyjne. Studium Komisji Planowania wymienia jako przykład towarów rynkowych wyroby kaletnicze. Ich eksport w roku 82 przyniósł Polsce 1300 milionów zł, a społeczeństwo dopłaciło do tej transakcji prawie 1000 milionów zł.

Przykład z innej dziedziny to wywóz polfabrykatów z polskiej miedzi. Przyniósł 3300 milionów zł wpływu, a społeczeństwo dopłaciło do tego eksportu ponad 1200 milionów zł.

Tajny dokument Komisji Planowania stwierdza, że prawie w stu procentach nieopłacalny jest eksport do ZSRR wyrobów metalurgicznych, przemysłu lekkiego i artykułów rolnych. W tym samym stopniu nieopłacalna jest wysyłka podobnych towarów do innych państw obozu.

Informacja prasy podziemnej nie wspomina, aby dokument Komisji Planowania oceniał także opłacalność polskiego eksportu broni. Wysokość tego eksportu, jego warunki, struktura, uzyskiwane od Moskwy ceny, są otoczone ciętą tajemnicą i nie znają jej nawet członkowie Komitetu Centralnego partii. Generalnie biorąc, struktura polskiego eksportu broni jest dla Polski niekorzystna. Polskie zakłady produkują przestarzałe typy uzbrojenia, jakie się wycofuje z fabryk ZSRR. W tym samym czasie, zakłady sowieckie wdrażają nową produkcję. W tym sensie polskie zakłady pełnią rolę rezerwowych mocy wytwórczych dla sowieckiej maszyny zbrojeniowej. Taki podział pracy, narzucony przez Moskwę, pociąga za sobą niższą opłacalność eksportu. Sowiety płacą za polską przestarzałą broni niskie ceny, a żądają bardzo wysokich za nowoczesną broni, produkowaną u siebie, ponieważ mają w tej dziedzinie monopol.

Z takiej struktury produkcji broni w obozie sowieckim wynika, że im większy jest polski eksport broni do ZSRR i innych państw obozu i satelitów Moskwy, tym więcej Polska do tych transakcji dopłaca. Jak wysokie są te dopłaty, nigdy nie ujawniono.

Polska produkuje też typy broni, wymagające największej ilości surowca i energii. Rozwój produkcji eksportu broni prowadzi więc też do zachwiania balansu surowcowego i energetycznego w Polsce. Moskwa nie tylko dyktuje technologię produkcji polskiej broni na eksport, decyduje jaki ma być wsad dewizowy, narzuca ceny i warunki dostaw, ale i decyduje, jakie rodzaje broni Polska otrzyma w zamian i w jakiej ilości. Pamiętając o tym mechanizmie, trudno się dziwić informacjom, według których w pewnych wypadkach, Polska jest zmuszona płacić ZSRR za importowaną broni ceny dziesięciokrotnie wyższe od cen porównywalnych tego typu broni na Zachodzie.

Mozna wysunąć tezę, że dyskryminacja wobec Polski w stosunkach handlowych z ZSRR w dziedzinie handlu bronią, nie jest odstępstwem od ogólnej reguły, ale jej szczególnie jaskrawym potwierdzeniem. W tym wypadku Sowiety nie muszą bowiem dbać o żadne pozory.

Czy polskie społeczeństwo jest skazane na potęgający się wyzysk gospodarczy ze strony wschodniego sąsiada? Czy kierownictwo partii nie ponosi tu szczególnej winy? Nawet w sytuacji zależności od centrali w Moskwie, kierownictwo partii polskiej dysponuje jednak pewnym marginesem swobody. Jak wielki jest ten margines, zależy także od kierownictwa w Warszawie. W sytuacji, kiedy ekipa rządząca jest zniechęcona przez naród, margines jest bardzo wąski.

Nie bez wpływu na sytuację jest przesciganie się władz warszawskich w serwilizmie wobec Kremła.

CANEXPOL LTD.

1578 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONT M6P 1A4, CANADA

TEL (416) 533-2244

MIĘDZYNARODOWA FIRMA POLONIJNA POSIADAJĄCA WŁASNY TRANSPORT NA TERENIE CAŁEJ POLSKI

ZAŁATWIAMY ZLECONE PRZESYŁKI NAJSZYBCIEJ NAJTANIEJ NAJNIZSZE CENY W AMERYCE PÓŁNOCNEJ

- 1 DOSTAWA PACZEK DO DOMU ODBIORCY (BEZ DOPŁAT) ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU
- 2 WAGA NIE OGRANICZONA
- 3 ODBIOR PACZEK Z DOMOW BEZ DODATKOWYCH OPŁAT

85c

Paczki morskie,
z dostawą do domu
w ciągu 8 tygodni,
ubezpieczone, bez dopłat

\$1.25

Paczki morskie,
z dostawą do domu w ciągu 8 tygodni
ubezpieczone, bez dopłat

\$2.95

Paczki lotnicze
z dostawą do domu w ciągu 6-13 dni,
ubezpieczone, bez dopłat

(ceny obowiązują tylko w lutym)

15 KG POMARANCZY TYLKO \$19 00 (plus dostawa \$4 00)
6 KG POMARANCZY i 4 KG CYTRYN \$12 00 (plus dostawa \$4 00)
5 KG KAWY \$26 (plus dostawa \$4 00)
3 KG HERBATY \$20 00 (plus dostawa \$4 00)

Przyjmujemy również paczki spoza Toronto i z innych prowincji,
drogą pocztową z załączonym MONEY ORDER

● Nie ma wizej dla KGB

'Wewnętrzne bezpieczeństwo' powodem odmowy przyznania wizej sowieckiemu przedstawicielowi olimpijskiemu Oleg Jermiszkin, który zwrócił się do władz USA o przyznanie 6-miesięcznej wizej na okres przed i w czasie igrzysk olimpijskich w Los Angeles spotkał się z decyzją odmowną Jermiszkin który pełniłby oficjalnie funkcję sowieckiego attache olimpijskiego byłby objęty dyplomatycznym immunitetem Departamentu Stanu oświadczył, że powodem odmowy wizej jest "bezpieczeństwo wewnętrzne". O Jermiszkin który w latach 70 był drugim sekretarzem ambasady sowieckiej w USA jest znanym agentem KGB Według rzecznika amerykańskiego Departamentu Stanu J. Hughesa władze amerykańskie są gotowe przyznać wizej każdemu członkowi olimpijskiej ekipy sowieckiej i każdemu przybywającemu z nią attache pod warunkiem, że ich działalność będzie związana

na wyłącznie z olimpiadą Jeden z pracowników Departamentu Stanu powiedział że odmawiając wizej Jermiszkinowi jakkolwiek się to nie podobało amerykańskiemu organizatorowi olimpiady w Los Angeles daliśmy jednoznacznie do zrozumienia KGB, że nie pozwolimy by na podstawie biletów olimpijskich podjęto kolejną akcję szpiegowską

● **Papież widzi lepsze dni dla katolików chińskich** Przemawiając w Watykanie do siedmiu biskupów tajwanskich Jan Paweł II wezwał katolików tajwanskich oraz pozostałych do pełnienia funkcji ognia dla katolików w ChRL Chiński kościół katolicki zerwał z Watykanem w roku 1957 Powstały Katolicki Związek Patriotyczny pomimo tego że zrzesał księży wyswięconych jeszcze przed zwycięstwem komunistów w ChRL potępił Watykan jako organizację wroga wobec ChRL W czasie Rewolucji Kulturalnej władze zawiesiły również kościół patriotyczny Cały czas dochodziły jednak sygnały, że wielu katolików w ChRL dochowuje potajemnie wiary i lojalności wobec Watykanu Jan Paweł II jak zaden papież poprzednio zajął się losem i położeniem katolików w ChRL Dwa

lata temu celebrował poświęconą dla nich mszę świętą w Bazylice Sw. Piotra, podczas której zwrócił się do katolików na całym świecie o modły za katolików chińskich Podczas spotkania z biskupami tajwanskimi Ojciec Święty odrzucił roszczenia chińskiego kościoła patriotycznego do katolicyzmu podkreślając, że "duchowa solidarność czyni komunę z następcą Piotra kryterium przynależenia do Kościoła Katolickiego" Mówiąc o swych związkach z katolikami chińskimi Papież powiedział "Ale wszystkie te wysiłki, wszystkie te poświęcenia nie mogą pozostać bezowocne nadejście dzień kiedy Jezus będzie głoszony, przyjdzie i będzie czczony w bardziej widoczny sposób w całej kulturze, w oczekiwaniach i aspiracjach całego narodu chińskiego, który Kościół głęboko szanuje i kocha" Podczas pontyfikatów poprzednich papieży stosunki między Watykanem i Tajwanem nigdy nie doszły do poziomu, który ustanowiło spotkanie w Watykanie pomiędzy Janem Pawłem II a biskupami tajwanskimi Poprzednio stosunki między Watykanem a Tajwanem by-

ły słabsze, gdyż Watykan spodziewał się ustanowienia stosunków z Pekinem Tajwan ma ambasadę w Stolicy Apostolskiej, ale jego dostęp do Watykanu jest ograniczony Watykan ma ambasadę w Tajpei, ale nigdy nie mianował tam swego ambasadora

● **Sowiecka książka powoduje gniew Francuskiej Partii Komunistycznej** Francuska Partia Komunistyczna złożyła oficjalną skargę w Moskwie dotyczącą treści sowieckiej książki

w której pisze się, że we Francji panuje rasizm W precedensowym kroku dziennik FPK "L'Humanite" opublikował list pierwszego sekretarza partii G. Marchais do KC KPZR, w którym Marchais nazywa książkę dzielącą ludność Francji na etnicznych Francuzów i inne grupy jako "zabawną i odpychającą" Marchais pisze o "silnym zrytowaniu", które powstało w jego partii po opublikowaniu wydanej przez sowiecki dom wydawniczy "Progres" książki "Ludność Świata" Marchais podkreśla, że książka dzieli ludność Francji na 44 miliony Francuzów i resztę Alzackich, Bretonczyków, Korsykańczyków, Żydów, Ar-

menczyków, Cyganów i Marchais podkreśla, że jakkolwiek próba definiowania pewnych ludzi jako bardziej czystych Francuzów niż innych opiera się o kryteria graniczące z rasizmem, a więc jest nieakceptowalna W szczególności Marchais sprzeciwia się określeniu ludności z przygranicznych terenów Alzacji i Lotaryngii jako spokrewnionych z Niemcami" Francja nie jest państwem wielonarodowościowym oznajmia Marchais i wszyscy obywatele Francji są w tym samym stopniu Francuzami Marchais konczy "braterskimi pozdrowieniami", ale eksperci uważają, że ostry ton listu oraz decyzja jego publikacji odbija silne pogorszenie stosunków FPK z przywódcami sowieckimi Powiązania francuskiej i sowieckiej partii były raz silniejsze raz słabsze w ciągu ostatniej dekady Ostatnio Marchais nie był przyjęty przez Czernienkę gdy przybył on na pogrzeb Andropowa Francuscy komentatorzy polityczni zinterpretowali to jako policzek i uważają, że FPK nie jest zadowolona z wyboru Czernienki na stanowisko sekretarza generalnego KPZR

ment Stanu oświadczył, że powodem odmowy wizej jest "bezpieczeństwo wewnętrzne". O Jermiszkin który w latach 70 był drugim sekretarzem ambasady sowieckiej w USA jest znanym agentem KGB Według rzecznika amerykańskiego Departamentu Stanu J. Hughesa władze amerykańskie są gotowe przyznać wizej każdemu członkowi olimpijskiej ekipy sowieckiej i każdemu przybywającemu z nią attache pod warunkiem, że ich działalność będzie związana

Ciąg dalszy

Po pewnym czasie od wydania dokumentu M-120/00-0050 zachodnie służby wywiadowcze zaczęły otrzymywać meldunki, że jeden z wyższych urzędników Kintexu wymieniany jako D. Barawanow działa jako organizator sankcjonowanego przez bułgarskich celników przetrzutu heroiny i morfiny z Bliskiego Wschodu do Europy Jednym z ulubionych klientów był Louis Denis, główny dostawca surowca morfiny do tajnego laboratorium w południowej Europie, pełniący funkcję "Francuskiego Łącznika" Barawanow spokojnie grał rolę przedstawiciela Kintexu, a jego nazwisko stałe pojawiało się w tajnych raportach

Dyrektorem generalnym Kintexu jest Radosław Todorow, kandydat do Komitetu Centralnego Bułgarskiej Partii Komunistycznej Szefem operacji przemytniczych jest Terzijew, wysoki rangą oficer DS To on ze strony Kintexu prowadzi negocjacje z przemytnikami broni i papierosów i on akceptuje poszczególne transakcje

Jeden z byłych przemytników zeznał "Bezpośrednie zakupy i sprzedaż surowca morfiny i heroiny jest w rękach zastępcy Terzijewa, płka Iwana, minimalne zamówienie 10 kg" Terzijew i jego zastępcy Kintexu są stałymi bywalcami najlepszych sofijskich hoteli, gdzie spotyka się kwiat międzynarodowego światka przemytniczego Ich zadaniem jest robienie rzeczywiście dużych interesów Jeżeli jakkolwiek "przewoźnik" stara się o tajne zezwolenie na przetrzut przez Bułgarię lub zakup w Kintexie narkotyków, jest zmuszony przeznaczyć część swych zysków (czasami aż 50%) na kupno innych oferowanych przez Kintex towarów

Gdy przemytnik płaci gotówką za broń Kintex żąda waluty amerykańskiej, szwajcarskiej lub zachodniemieckiej, która może być wpłacana na konto Kintexu w Wiedniu Ale unikalną cechą Kintexu jest, że opłaty gotówkowe za broń nie zawsze są niezbędne - równie dobrze może być morfina lub heroina Jak zeznał inny przewoźnik "Kintex jest jedyną znaną mi firmą, która wymienia bezpośrednio narkotyki na broń" Gdy tylko narkotyki zostają dostarczone, broń jest przetrzucana do powstańców i rebeliantów na Bliskim Wschodzie lub gdziekolwiek jest potrzebna

Fama głosi, że bułgarskie poparcie dla przetrzutu narkotyków ściągęło do Sofii

wielu zbiegłych z Bliskiego Wschodu i Europy Zachodniej szefów kontrabandy, którzy pozakładali swoje główne kwatery w stolicy Bułgarii Kintex zaopatrzył nowych przybyszów w szeroki asortyment przywilejów, łączne z bezpłatnym zakwaterowaniem i gwarancjami bezpiecznego przetrzutu narkotyków, broni i innej kontrabandy przez granicę bułgarską, jak również współpracę bułgarskich urzędników w celu przełamania barier biurokratycznych Istotnie dyrektor bułgarskiego wydziału celnego Lazar Bonev był obecny przynajmniej dwukrotnie, jak podają zachodnie agencje wywiadowcze, na przejściu granicznym, w celu zapewnienia kontrolowanego przetrzutu kontrabandy

Wielkie magazyny urzędów cel w Sofii i w portach czarnomorskich - Varna, Burgas - były udostępniane przemytnikom do przechowywania większych transportów morfiny przed dalszą wysyłką tego gorącego ładunku do zachodniej Europy Gdy zapas morfiny dostarczanej przez przewoźników spadał, Kintex żądał uzupełnienia braków przez krajowy przemysł farmaceutyczny

Również Kintex zezwalał wybranym przemytnikom na zakup heroiny rzekomo zniszczonej przez urzędników celnych, po odebraniu jej przemytnikom spoza siatki kontrolowanej przez Kintex Standardowa cena

Do 1979 roku Terzijewowi i jego zastępcom z wydziału DS udało się zawęzić grupę wybranych "kontraheńców" do około 20 międzynarodowych przemytników i pośredników - prawie wyłącznie Turków W ten sposób powstało konsorcjum kontrolujące blisko połowę całego przemytu narkotyku ze Bliskiego Wschodu Jedną z ważniejszych postaci tego przedsiębiorstwa był 54-letni Turek Mustafa Kisacik, współpracujący z laboratoriami przerobki morfiny i heroiny we wschodniej Turcji obsługiwanych przez jego lewicowych współplemienców kurdyjskich Podczas gdy Kisacik zaj-

mował się głównie interesami, DS dokooperował do niego kilku współpracowników do pełnienia misji wywiadowczych i destabilizacyjnych Jednym z takich agentów był Abuzev Ugurlu kluczowa figura w spisku na życie papieża Jana Pawła II Ugurlu, obecnie odsiadujący wyrok w tureckim więzieniu, przeszmyglował olbrzymie ilości dostarczanej przez Kintex broni do terrorystycznych organizacji mających za zadanie destabilizację zachodnich partnerów NATO, natomiast w drodze powrotnej był zaopatrywany w narkotyki z laboratoriów wschodniej Turcji

Terzijewowi to wszystko nie wystarczyło Stałe przeprowadzał dyskretnie poszukiwania nowych klientów, takich jak np. Sallah Wakkas

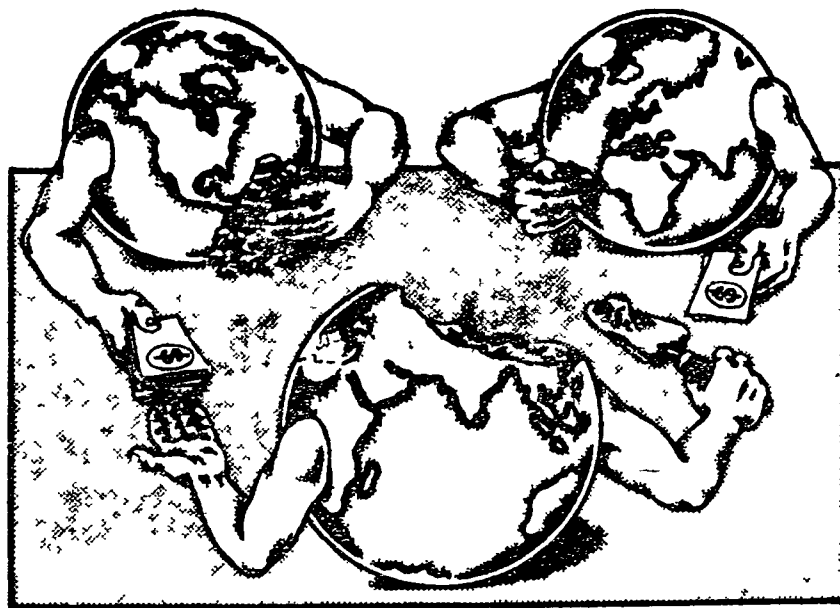
Blady, krostowaty Syryjczyk urodzony w 1945 roku uczęszczał na uniwersytety w Istambule i Sofii, dopóki nie odkrył, że przemyt jest znacznie bardziej dochodowy W połowie lat siedemdziesiątych osiadł w Milano, gdzie do spółki z kolegą działał jako pośrednicy poszukujący nowych rynków zbytu na heroinę i morfina Pod koniec roku organizacje spedycyjne Wakkasa kontrolowały olbrzymią większość przechodzących przez Milano Według wywiadu amerykańskiego, do klientów Wakkasa należeli wpływowi przywódcy sycylijskiej mafii Gerlando Alberti, Gaetano Badalamenti i Francesco Mafara Ci trzej mafioso, z których każdy władał własnym tajnym laboratorium, dostarczali większość heroiny importowanej na Wschodnie Wybrzeże Stanów Zjednoczonych przez mafijne rodziny Gambino i Bonaro z głównymi kwaterami w Nowym Jorku i New Jersey Stąd heroina rozsyłana była do Bostonu, Filadelfii, Detroit, Baltimore i Waszyngtonu We wczesnych latach osiemdziesiątych dostarczana przez Wakkasa surowa morfina była źródłem przynajmniej połowy całej heroiny wychodzącej z Sycylii do Stanów Zjednoczonych W 1980 roku szacowano, że Wakkas sprzedał do sycylijskich laboratoriów surowej morfiny za kwotę ponad 4 mln dolarów w ciągu zaledwie czterech miesięcy Większość z tego śmiercionośnego towaru przeznaczoną była dla Stanów Zjednoczonych

Opracowała E R

Ciąg dalszy nastąpi

NARKOTYKI ZA BRONŃ

Bułgarskie powiązania

Wielkie magazyny urzędów cel w Sofii i w portach czarnomorskich - Varna, Burgas - były udostępniane przemytnikom do przechowywania większych transportów morfiny przed dalszą wysyłką tego gorącego ładunku do zachodniej Europy Gdy zapas morfiny dostarczanej przez przewoźników spadał, Kintex żądał uzupełnienia braków przez krajowy przemysł farmaceutyczny

Również Kintex zezwalał wybranym przemytnikom na zakup heroiny rzekomo zniszczonej przez urzędników celnych, po odebraniu jej przemytnikom spoza siatki kontrolowanej przez Kintex Standardowa cena

Do 1979 roku Terzijewowi i jego zastępcom z wydziału DS udało się zawęzić grupę wybranych "kontraheńców" do około 20 międzynarodowych przemytników i pośredników - prawie wyłącznie Turków W ten sposób powstało konsorcjum kontrolujące blisko połowę całego przemytu narkotyku ze Bliskiego Wschodu Jedną z ważniejszych postaci tego przedsiębiorstwa był 54-letni Turek Mustafa Kisacik, współpracujący z laboratoriami przerobki morfiny i heroiny we wschodniej Turcji obsługiwanych przez jego lewicowych współplemienców kurdyjskich Podczas gdy Kisacik zaj-

DEMOKRACJA

słownik polityczny

(II)

W poprzednim artykule z tego cyklu była mowa o definicji demokracji. Słowo to oznacza dosłownie władzę ludu. We współczesnych społeczeństwach mówi się o demokracji w danej społeczności wtedy, kiedy uczestnicy tej społeczności mogą wpływać na dotyczące ich decyzje. Zapewnienie takiego wpływu jest względnie łatwe wtedy, gdy społeczność jest niewielka i możliwe jest funkcjonowanie demokracji bezpośredniej. Nawet wtedy jednak pojawia się problem, jak przekładać decyzje indywidualne na decyzje zbiorowe. Sposobem takiego przekładu jest głosowanie zakładające równość głosów i umożliwiające podejmowanie decyzji przez większość. Była mowa o mechanizmach społecznych umożliwiających funkcjonowanie demokracji w społecznościach liczniejszych, do których należą współczesne państwa. Do tych mechanizmów społecznych należy decentralizacja i federalizm, a także rząd przedstawicielski, pod warunkiem, że jest wybierany i kontrolowany, że działa w znacznej mierze jawnie, że można się przeciwstawić, a nawet go odwołać. Demokracja w tym przypadku jest zatem możliwa wtedy, gdy zagwarantowane są rozmaite wolności polityczne, do których należy wolność prasy, wolność zrzeszania się, a w tym wolność opozycji politycznej.

We współczesnym świecie społeczeństwa, w których istnieją omawiane tu instytucje demokratyczne, bynajmniej nie należą do większości. Społeczeństwa demokratyczne nie zostały wymyślane przez planistów społecznych, którym polecono następnie zrealizować ich idee. Społeczeństwa te wypracowywały swoje instytucje w długim procesie historycznym, często niełatwym. Instytucje demokratyczne kształtowały się w walce i wbrew oporom. Do tych instytucji należy konstytucja regulująca uprawnienia rządu i precyzująca związki między agendami rządowymi, należy wybierany parlament, który sprawuje przedstawicielską kontrolę nad rządem i jest władzą ustawodawczą. Do instytucji demokratycznych należy opozycja polityczna, której legalnym i uznanym zadaniem jest krytyka poczynan rządu oraz przygotowanie się do zastąpienia rządu istniejącego, jeśli społeczeństwo wyraziło wolę takiej zmiany w sposób przewidziany przez prawo. Niekiedy namiastką i przygotowaniem opozycji politycznej są ośrodki opiniotwórcze, których istnienie niezależne od rządu może sprzyjać zbliżaniu się do demokracji społeczeństwa rządzonego w sposób niedemokratyczny.

Społeczeństwa demokratyczne usiłują znaleźć rozwiązania niełatwych zagadnień społecznych i usiłują wypracować sposoby jednoczesnej realizacji celów, które wcale nie jest łatwo pogodzić. Stabilność rządu ma swoje zalety związane z możliwością planowania i z realizacją odległych celów, zarówno w polityce wewnętrznej, jak i zagranicznej. Jednocześnie jednak nie jest demokratyczny rząd, który nie może być zmieniony i którego polityka nie może być zmieniona. Instytucja legalnej opozycji zmierza właśnie do pogodzenia stabilności z możliwością zmiany. Jeśli opozycja jest zalegalizowana, przejęcie przez nią władzy nie jest zmianą rewolucyjną, nie jest obaleniem

dotychczasowego porządku prawnego i nie musi budzić niepokojów o los społeczności. Do korzystnego pogodzenia stabilności i możliwości zmian udało się doprowadzić w najstarszych państwach demokratycznych, jakimi są państwa anglosaskie, w których od dawna dominują w życiu politycznym dwie partie. Parlament nasładowy tam prawidłowo prowadzony proces sądowy, w którym strony są równouprawnione i zadaniem stron jest przeciwstawiać się sobie nawzajem po to, by dojść do prawdy. Zadaniem opozycji jest oponować i opozycja to właśnie robi. Istnienie opozycji nie jest dla rządu niebezpieczne, ponieważ dochodzenie do władzy i odchodzenie od władzy jest procesem normalnym i rząd demokratyczny nie twierdzi, że zachowanie władzy jest jego obowiązkiem. Władza w tym ujęciu nie jest świętością i nie musi być zachowana za wszelką cenę. Władza jest jedną z funkcji społecznych, sprawuje się ją dla społeczności i w interesie społeczności, starając się ten interes zdefiniować i wyznaczyć z pomocą takich środków jak wybory, funkcjonowanie opinii publicznej, funkcjonowanie niezależnych zbiorowości społecznych i politycznych grup interesu i grup nacisku. Wyznaczenie interesu społecznego nie bywa łatwe, wymaga kompromisów, ale te są możliwe tylko wtedy, kiedy odmienne punkty widzenia zostają przedstawione i można przystąpić do ich uzgadniania - w dodatku ze świadomością, że kompromis polega właśnie na tym, że każda ze stron może otrzymać mniej niż spodziewała się otrzymać początkowo.

Funkcjonowanie demokracji wymaga istnienia wielu specjalnych instytucji społecznych (takich jak wybory, przedstawicielstwa, środki wyrażania opinii publicznej). Funkcjonowanie demokracji wymaga także szczególnej kultury politycznej, w której pewne wartości i sposoby postępowania uważa się za normalne. Chodzi tu o kulturę polityczną, w której normalne jest posiadanie wiedzy o sprawach politycznych, w której normalne jest wyrażanie sprzeciwu, a więc to, co nazywa się nieposłuszeństwem obywatelskim, ale w której także normalne jest dążenie do kompromisu i umiejętność osiągnięcia kompromisu. Demokratyczna kultura polityczna sprzyja funkcjonowaniu instytucji demokratycznych, ale również istnienie tych instytucji sprzyja gruntownemu się kulturze politycznej. Jest tu sprzężenie obustronne. Mogli je zauważyć obserwatorzy rozwijającego się obecnie w Polsce niezależnego i samorządnego ruchu związkowego.

Uznaje się powszechnie, że w społeczeństwach współczesnych rośnie rola specjalistów w podejmowaniu decyzji istotnych dla tych społeczeństw. Równocześnie demokracja polega na tym, by wpływ na decyzje mieli nie tylko specjaliści. Jest to kolejne zagadnienie, którego rozwiązanie (choćby częściowe i kompromisowe) stawiają sobie za cel instytucje demokratyczne. Jak w wielu innych sprawach rozwiązanie jest tu zależne od stopnia wolności informacji i swobody dyskusji. Specjalistyczne wypowiedzianie się na ważne społecznie tematy nie musi być monopolem jednej tylko strony uczestniczącej w procesach społecznych. W rozmaitych sprawach społecznie ważnych

"Słownik Polityczny" Marka Tarniewskiego został napisany z założen jako podręcznik szkoleniowy dla społeczeństwa podziemnego w Polsce. Krążący w odpisach i w powieleniach jest jednym z licznych współczesnych tekstów kształtujących kulturę polityczną społeczeństwa polskiego poza obszarami pro-

pagandy partyjnej. Sam autor jest renomowanym pisarzem i myślicielem niepodległościowym od lat obecnym swymi licznymi i świetnymi artykułami i książkami w pierwszych szeregach myśli opozycyjnej. Niektóre książki i artykuły Marka Tarniewskiego drukowała paryska "Kultura".

możliwe są niezależne ekspertyzy i nawzajem od siebie niezależne badania specjalistyczne. Szczególnie gdy istnieje zróżnicowanie społecznych i politycznych organizacji, jest możliwe, że będą one inspirować rozmaite badania specjalistyczne, na przykład w sprawach reform ekonomicznych, w sprawach projektów ustawodawczych, w sprawach diagnoz społecznych, dotyczących między innymi kosztów utrzymania, nawet w sprawach polityki zagranicznej. Okazuje się, że do warunków demokracji należy przewyższenie monopolu badań naukowych (jeśli taki monopol istnieje), należy zatem wolność, niezależność i różnorodność nauki.

Mozna spytać, czy istnieją demokracje częściowe, czy istnieją sytuacje demokracji ograniczonej. Oczywiście tak. W społeczeństwie rządowym niedemokratycznym mogą istnieć instytucje, organizacje, zbiorowości o demokratycznym ustroju wewnętrznym. Mogą one być pozostałością, jeszcze nie zlikwidowaną przez niedemokratyczną władzę, ale można też na takie wyspy demokracji patrzeć jako na ważny zaczątek przemian w kierunku zwiększenia demokracji, choćby dzięki temu, że pozostałości demokracji są szkołą demokratycznej kultury politycznej, której przetrwanie jest istotne i która w sprzyjających warunkach może ulec upowszechnieniu. Częstokrotnym mechanizmem demokratycznym jest wywieranie nacisku na niedemokratyczną władzę. Jest to możliwe, jeśli ma się odpowiednie środki nacisku. Takim środkiem może być po prostu upowszechnianie informacji ukrywanych przez władzę, może być zbiorowe oświadczenie woli, może być odmowa wykonywania poleceń władz, w szczególności strajk. Nacisk wywierany na władzę może sprawić, że zbiorowość uzyska doradny wpływ na decyzje władz, nawet wtedy gdy instytucje demokratyczne nie istnieją i na-

cisk nie ma charakteru trwałego. Ale nacisk może również zostać wykorzystany do zbudowania zaczątków instytucji demokratycznych, które będą następnie wlatwiać wpływ na decyzje. A właśnie ow ten wpływ na decyzje, zgodnie z przedstawionymi poprzednio założeniami, przesądza, że mówimy o demokracji, a przynajmniej o pewnym stopniu demokracji.

Zauważmy, że demokracja została tu określona formalnie. O demokracji mówimy bez względu na to, jakiego rodzaju decyzje są podejmowane, jaka jest treść decyzji, byle by decyzje te były zgodne z wolą zbiorowości (były tu omawiane rozwiązania społeczne sprzyjające wypracowywaniu takiej zgodności, często w drodze kompromisu). Jeśli jednak demokracja nie określa treści decyzji, to można powiedzieć, że postulat demokracji należy do tych postulatów społecznych, które niedobrze czują się same. Demokracja jest wartością ważną i niełatwą do osiągnięcia. Wymaga ona istnienia wolności politycznych ułatwiających realizację decyzji większości. Można jednak zapytać: A co z mniejszością? Czy większość - korzystając z demokratycznych instytucji - ma prawo z mniejszością uczynić wszystko? Zadając takie pytania, odwołujemy się do pojęcia prawa, do praw mniejszości i praw jednostki i rozumiemy te prawa jako niezależne od ustalen w procesie demokratycznym. Demokracja może być wzbogacona o szacunek dla praw i dla wolności jednostki. Mówiąc o tym, wykraczamy poza ujęcia formalne, przestajemy mówić jedynie o sposobie wypracowywania decyzji, ich kontrolowania i odwoływania i przechodzimy do treści decyzji. Treść ta wiąże się z innymi hasłami w słowniku politycznym, takimi jak prawo, wolność lub sprawiedliwość.

MAREK TARNIEWSKI

RRSP • RRSP • RRSP

"CZAS MYŚLEĆ O EMERYTURZE"

220 Roncesvalles Ave.
537-2181

12 Denison Ave.
863-0996

2987 Bloor St. W.
236-1225

ST. STANISLAUS — ST. CASIMIR'S PARISH (TORONTO)

CREDIT UNION LIMITED

Dokonczenie

KRAJE TRZECIEGO ŚWIATA I RUCHY POKOJOWE

Potencjalnymi sojusznikami są ruchy o charakterze narodowo-wyzwoleńczym czy też demokratycznym. Mają one z reguły mierny charakter antyamerykański i antyzachodni. Mogłyby one spełnić znacznie bardziej pozytywną rolę w sensie utrzymania równowagi sił w świecie, gdyby udało się ich krytykę zwrócić również przeciw ekspansjonistycznym i neokolonialnym poczynaniom sowieckim. Być może nie jest to niewykonalne. Być może również w jakichś punktach polityka Chin czy też Indii opowiadających się za trzecią siłą mogłaby być zbiedzna z naszymi interesami. W tym samym stopniu grupy działające w krajach zachodnich i popierające ruchy wyzwolenie w innych krajach mogą stać się dla nas potencjalnymi sojusznikami, przynajmniej w niektórych punktach. Obserwując niektóre zebrania tych grup odniosłem wrażenie, że odnoszą się one z sympatią do sprawy polskiej i widzą podobieństwo między łamaniem praw ludzkich w Polsce i w swoich krajach, szczególnie Południowej Ameryki.

Skierowanie ich krytyki w kierunku Sowietów przynosi przynajmniej ten pożytek, że stracą Sowietów opinię mocarstwa jednoznacznie popierającego biednych i uciskanych. Pamiętamy również o tym, że ruchy narodowo-wyzwoleńcze w świecie spowodowały **wady z ONZ i w innych organizacjach międzynarodowych** jest w tej chwili miarząca przewaga przedstawicieli krajów Trzeciego Świata. Bez umiejętności przedstawienia im problematyki polskiej nie możemy zyskać poparcia na forum międzynarodowym.

Inna możliwość zyskania potencjalnych sojuszników wiąże się z faktem, że działalność demokratyczna Solidarności miała charakter pokojowy. Ruch pokojowy w świecie przypuszczalnie będzie przybierał na sile i zyskiwał zwolenników, czemu nie można się dziwić biorąc pod uwagę rzeczywiste możliwości zagłady ludzkości.

Do tej pory jednakże zbyt często ruch ten miał na celu wyłącznie krytykowanie Stanów Zjednoczonych i propagowanie jednostronnego rozbrojenia - co może być tylko na rękę Sowietom. Wydaje mi się, że ci którzy czują się na siłach, mogliby spróbować wejść do tego ruchu i zwrócić ich uwagę na fakt, że jeśli decydują się bronić wicelorybów przed Sowietami to może większy przysługę zrobiliby światu i pokojowi wysuwając wobec Sowietów żądania poszanowania podstawowych praw ludzkich i nietykalności w sprawy innych krajów, bez czego trwały pokój jest niemożliwy. Może również udałoby się do ich programów wprowadzić koncepcje stręły buforowej w Europie Środkowej, przegradzającej obydwa bloki.

WSPÓŁPRACA ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI I KOŚCIOŁAMI

Niezwykle ważnym partnerem dla nas są organizacje związkowe i ich międzynarodowe cen-

trile - co jest naturalną konsekwencją faktu, że ruch Solidarności był ruchem rzeczywistie robotniczym. Szukanie trwałych i dobrych zaplanowanych kontaktów z nimi (poprzez międzynarodowe biura Solidarności) jest najlepszą okazją do kompromitowania bloku sowieckiego a szczególnie reżimu warszawskiego w oczach robotników innych krajów. Jest to również jedna z najważniejszych form mobilizowania światowej opinii publicznej przeciw systemowi sowieckiemu.

Nie ulega wątpliwości, że w tym zakresie już udało się uzyskać pewne sukcesy np. jak krytykę reżimu warszawskiego przez Międzynarodową Federację Związków Zawodowych oraz prawdopodobieństwo czy też rzeczywiste wykluczenie reżimowych związków zawodowych z Międzynarodowej Federacji Pracy.

Ostatnio wydaje mi się, że można by próbować znaleźć jeszcze jednego partnera. Na ostatnim Kongresie w Vancouver, w lipcu 1983 roku poruszono spr-

nakże dostatecznie znane w świecie i mogą zjednywać nam słuchaczy i sympatie. Możemy w tym przypadku wykorzystać tę samą metodę dzięki której Sowietci zyskali tak dużą popularność w krajach Trzeciego Świata, a nawet zdołali wywrzeć pewien wpływ na Kościoły, sami będąc państwem ateistycznym zwalczającym religię. Stąd też wydaje się, że w jakimś sposób trzeba zdobyć szansę wpływu na instytucje o charakterze międzynarodowym i ich politykę, ponieważ maciej zostaną one całkowicie opanowane przez siły sprzyjające Sowietom. Trzeba spowodować, żeby nie mieli oni monopolu na hasła pokojowe czy antykolonialne ponieważ w ten sposób wykorzystują oni oczywistą proźnię polityczną oraz aspiracje i potrzeby, nadzieje i lęki milionów ludzi w świecie.

Wykorzystując w tak umiejętny sposób swoją propagandę w rozumienie potrzeb ludzi sami pozostali mocarstwem kolonialnym występującym przeciwko kolonializmowi oraz występując przeciwko zbrojeniom - sami się uzbrolili.

dżina skoordynowanej działalności politycznej. Potencjalnie możliwości Rady Koordynacyjnej leżą w tym, że gdyby była ona w stanie szybko reagować na wydarzenia międzynarodowe odnoszące się do Polski, mogłaby się ona stać organem rzeczywistie koordynującym oddziaływania na rządy wielu tak znaczących w świecie państw zachodnich.

Wydaje mi się również, że winniśmy więcej poparcia udzielić Rządowi Polskiemu na Uchodźstwie. Jego rola polityczna w sensie przygotowywania gruntu do ewentualnych pertraktacji czy sojuszu nie może być przeceniona. W sytuacji kompletnego bankructwa politycznego i moralnego reżimu warszawskiego i jego rzeczywistego i przedmiata Sowietom Rząd Polski na Uchodźstwie staje się znowu jedyną możliwością zachowania ciągłości naszej państwowości i instytucji umożliwiającej działalność polityczną w imieniu Polski. Rząd ten współpracuje z istniejącymi strukturami

w charakterze sprawy polskiej, a zarazem dostatecznie elastyczne i zróżnicowane tak, żebyśmy mogli znaleźć jak najszersze poparcie dla naszych działań. Musimy znaleźć formy dla tworzenia lobby polskiego przy różnych rządach i instytucjach międzynarodowych, jak również szukać możliwości jak najszerszego informowania opinii publicznej o sprawach polskich i ich znaczeniu dla polityki światowej, dla kontaktów między Wschodem a Zachodem i sprawy pokoju w świecie.

Musimy brać przykłady z determinacji tych narodów, które po wiekach niewoli odzyskiwały niepodległość, jeśli tylko nie pozwoliły światu o sobie zapomnieć (jak np. naród żydowski) i szukać wszystkich możliwych środków do powiązania sprawy polskiej z głębokimi procesami zmian zachodzących w świecie. Konieczność takiego podejścia wynika z faktu, że zarówno Stany Zjednoczone jak i Sowietci prowadzą politykę ogólnoswiatową, w której dzieje się bardzo wiele. Kto wie czy w pewnym

W POSZUKIWANIU PROGRAMU POLITYCZNEGO DLA POLONII

wy zaangażowania Kościoła po stronie uciskanych i wyzyskiwanych jak również w obronie pokoju i praw ludzkich (ale niestety nie w krajach Europy Wschodniej). Miałem okazję przeczytać o wystąpieniu patriarchy z Rosyjskiego Kościoła Ortodoksyjnego, który otwarcie przedstawił politykę nuklearną rządu sowieckiego jako **słuszną i godną** poparcia.

Nie słyszałem tam natomiast, żeby były tam referaty dotyczące uciskania Kościoła w krajach Europy Wschodniej i na terenach przyłączonych do Rosji, dla których Kongres ten byłby najlepszym forum.

Idąc tym samym torem, w sposób bardzo ogólnikowy potraktowano kwestię interwencji sowieckiej w Afganistanie, podczas gdy krytyka Stanów Zjednoczonych w zakresie ich polityki odnośnie Ameryki Południowej była bardzo ostra.

Niestety również głos uciskanych chrześcijan w Związku Sowieckim, który został przekazany na zjazd Kościołów w formie listu, nie został ostatecznie włączony do rezolucji końcowej. Ta wyraża stronniczość jednakże nie powinna zrazić od ponawiania prób przedstawienia naszego punktu widzenia również i na tym forum.

To, co proponuję wydawac się może dość wieloznaczne, a nawet niebezpieczne z punktu widzenia naszych interesów, ponieważ możemy zostać uzyci do udziału w czymś, co zupełnie nie odpowiada naszym interesom, a nawet jest im przeciwne. Z tego też względu potrzebna jest ostrożność i niewiązanie się organizacyjne, raczej szukania pewnych punktów wspólnych. Z drugiej strony jednakże, tam, gdzie nas nie ma nikt nie będzie mówił o nas, czy też występował w naszej obronie. Idee Solidarności, idea ruchu pokojowego - są jed-

Wydaje mi się również, że powinniśmy wykorzystać fakt, że konieczność wypracowania nowych form współistnienia (bez wyprzedzania interesów Zachodu) jest dla wielu obserwatorów politycznych na Zachodzie sprawą palącą. Czy grupa profesorów wyższych uczelni pochodzenia polskiego zorganizowana w Północno-Amerykańskim Studium Spraw Polskich nie mogłaby wystąpić z propozycją zorganizowania regularnych międzynarodowych konferencji dla analizy sytuacji w świecie (coś podobnego do konferencji pokojowej w Pugwash, tylko nie kontrolowanej tym razem przez Sowietów)? Konferencja taka przedstawiłaby swoje analizy i propozycje światowej opinii publicznej i rządów krajów zachodnich.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Jest pytanie, kto to wszystko miałby planować, organizować i wcielić w życie?

Nasuwać się następujące odpowiedzi: biura Solidarności w różnych krajach, kongresy polonijne i organizacje polonijne w krajach naszego osiedlenia, a na szczeblu międzynarodowym koordynacją mogłaby się zajmować Rada Koordynacyjna Polonii Wolnego Świata i Rząd Polski na Uchodźstwie z siedzibą w Londynie. Te dwie instytucje nie powinny ze sobą konkurować, ale dostrzegać możliwości specyficznych działań dla siebie działań, które by się nawzajem uzupełniały. Rada Koordynacyjna reprezentuje Polonię światową, podczas gdy Rząd Polski na Uchodźstwie, z punktu widzenia uprawnień konstytucyjnych z kwietnia 1935 r., zachowuje ciągłość polskiej państwowości. Niestety Rada Koordynacyjna jest organem mało, jak dotąd, skutecznie i operatywnie działającym i słabo przygotowanym do prowa-

organizacyjnymi w świecie a mianowicie w Anglii, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Niemczech Zachodnich istnieją oddziały Rady Narodowej będące instytucjami **ustawodawczymi** w stosunku do władzy wykonawczej. Te ośrodki również mają szansę wypracowania programów politycznych dla Rządu i wpływania na rządy państw osiedlenia poprzez obywateli tych państw pochodzenia polskiego będących członkami Rad Narodowych bądź też współpracujących w jakimś sensie z Rządem Polskim na Uchodźstwie.

Chciałbym te rozważania podsumować jednym podstawowym wnioskiem. Działalność całej emigracji winna stać się w większym niż dotychczas stopniu działalnością polityczną w szerokim rozumieniu tego słowa. Musimy wszyscy dążyć do wypracowywania programów lokalnych i o charakterze międzynarodowym, które będą perspektywicznie uwzględniać aspekto-

momencie los Polski nie może zostać powiązany z losem jakiegokolwiek kraju i na to powinniśmy być przygotowani.

Idzie walka o świat - o to jak będzie wyglądał czy będzie oscylował w kierunku demokratycznych rozwiązań czy będzie przeciwny dla ludzi czy też padnie ofiarą rozważań i idei totalitarnych. W tych właśnie ramach i z punktu widzenia tych perspektyw musimy szukać miejsca dla problematyki polskiej. Nie możemy naszego zainteresowania ograniczać wyłącznie do tradycyjnych sojuszu czy też wąskiego, ciasno europejskiego czy pro-zachodniego punktu widzenia. Umiejętność włączenia naszego punktu widzenia do zjawisk i przemian zachodzących w świecie może być dla nas szansą zjednywania nam nowych sojuszu i powstrzymywania ekspansji totalitaryzmu.

MAREK CELINSKI

PETER BURDON

PONTIAC BUICK LIMITED**348 Danforth Ave. E. Toronto,****TEL. (416) 469 - 5531**

Posiada dla państwa bogaty zestaw fabrycznie nowych i używanych samochodów

udzielamy długoterminowych kredytów

● niskie miesięczne spłaty

● ułatwiamy otrzymanie ubezpieczenia na bardzo dogodnych warunkach

UDZIELAMY BEZPŁATNEJ GWARANCJI NA 60 TYSIĘCY KILOMETROW**Każdy kupujący otrzymuje bezpłatnie olej na 100 tys. km****ZAPRASZAMY WSZYSTKICH NA PRÓBNĄ JAZDĘ**

WIADOMOSCI Z ZYCIA POLONII MONTREALSKIEJ

PULKOWNIK — KOLOWNIK

Tak się zdarzyło, że w począłki lekarskiej siedziałem wraz z grupą "starszych panów". Ponieważ czas się nam dłużył, więc wszechlismy pogaduszki. Jak to bywa z weteranami, rozmowa potoczyła się do wspomnień z okresu II wojny światowej. Naturalnie nadmieniałem, że jestem Polakiem, służyłem więc w Armii Polskiej. Jeden z mych rozmowców powiada, że poznał kiedyś jednego polskiego pułkownika z lotnictwa, mimochodem jakby (a może z ironią) powiedział "on jest jeszcze stosunkowo młody, na pewno bardzo zdolny i zasłużony człowiek, skoro ma dwa najwyższe odznaczenia bojowe, co w rodzaju naszego Victoria Cross". Zgaduję jakie to mogą być, - odpowiedź - nie i nie. Zapytuję więc, za co? Po długich i mozolnych zmaganiach z wymową i określeniach, doszedłem do tego, że chodzi tu o Krzyż VIRTUTI MILITARI, podobno posiada srebrny i złoty, a więc V-tej i IV Klasy. Ten to pułkownik w czasie wojny przebywał w Anglii i tam latał. Pytam swego rozmowcę, czy zna nazwisko tego pana? Nie pamięta, ponieważ polskie nazwiska są ciężkie do wymowy i zapamiętania - Rozstajemy się, lecz przed tym przyrzeka, że postara się podać mi nazwisko i dane tego pana, gdy spotka się z kolegami z Kanadyjskiego Legionu.

Tak wiele innych spraw i rzeczy dzieje się w życiu codziennym, - zapomniałem o tym incydencie. Po jakimś czasie los tak zdarzył, że znowu spotykam mego przygodnego znajomego. Ow mowi - zapisałem sobie nazwisko tego pułkownika, o którym wspominałem. Ponieważ nazwisko tego pana nie było mi znane, więc nie zastanawiałem się dłużej nad tym. Jednak nie wiadomo dlaczego nasunęła mi się myśl - znowu jakiś urojony bohater. Pewnego razu znalazłem się w gronie "lotników", mimochodem zapytałem o takiego to pana, który podaje się za pułkownika lotnictwa i Kawalera Krzyża Virtuti Militari. Ponieważ sam czytałem wiele o naszym lotnictwie z okresu wojny, jak też o przejsiach naszych pilotów i ich osiągnięciach i walkach, utrzymało mi się w pamięci, że tylko bardzo mała liczba z nich otrzymała VM V-tej i IV-tej klasy, lecz nazwisko tego pana tam nie figurowało. Znajomi i koledzy również nie znali ani też słyszeli o nim, tak w okresie wojny jak też i po wojnie. Po namysle - jeden z nich powiada, że poznał kiedyś takiego osobnika, który twierdzi, że jest z lotnictwa. Ma to być podobno podpułkownik, chwalać się posiadaniem VM V-tej i IV-tej Klasy. Skąd i za co? To nie ma pojęcia. I tu znowu spotykam się z określeniem, "ze facet jest stosunkowo młody, więc jest niemożliwe, by on w Polskim Wojsku czy Lotnictwie, mógł dojść do takiego stopnia, jaki sobie przyhołubił". Ale powiada, postaram się wyjaśnić tę sprawę, zdaje się być interesująca. Jeszcze

są archiwa, można więc sprawdzić dane personalne, jak też i przebieg służby wojskowej. Łatwo będzie zweryfikować stopień i odznaczenia - Znowu upłynęło sporo czasu i wody w rzece sw. Wawrzynca, gdy zjawia się mój przyjaciel u mnie, podając kopertę bez słowa wyjaśnienia. Otwieram i oczom nie wierzę, jest kopia z ewidencji wojskowej "owego pułkownika", którego od tej pory nazwę "kołownikiem". Otoż, pominię tym razem nazwisko, przytoczę jednak dane ewidencyjne ow "kołownik" urodził się 21 marca 1924 r w Skniłowie k/Lwowa. Ukończył 7 klas szkoły powszechnej im Zimorowicza w 1936 r (a więc 15 lat? Lipa). Ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce Krzywocice Małe k/Lwowa. Przebieg służby wojskowej 1941 r - szeregowiec w Baonie p panc Luty 1943 r - szeregowiec, przeniesiony do lotnictwa, - uczeń w szkole operatorów radiowych. W listopadzie 1943 r - przeniesiony do RAF w Halton - stop szereg - sierpień 1944 r - Wireless operator - ground (radio-operator naziemny) awans angielski do AC2, polski szer, Luty 1945 r awans na st szer (ang AC1), radio-operator naziemny. Marzec 1945 r przeniesiony do 55070 CBN S U - na terenie Niemiec - Zawód wojskowy radio-operator naziemny, cywilny kierowca. Na tym konczy się jego służba wojskowa. O odznaczeniach ani słowa ani też dalszych awansach, czy Szkole Podchorążych - w jego wypadku - musiałaby być Wyższa Szkoła Wojenna, a tu nic, nawet Szkoła Podoficerska nie wchodzi w rachubę. Więc gdzie są te zestrzelone samoloty? i w jaki sposób?

Jak wynika z tych danych "cuda" się dzieją, że ze starszego szeregowca awansuje się na pułkownika. Kto, co, przez kogo? Jest również zbezczeszczenie i profanacja, naszego najwyższego odznaczenia bojowego jakim jest VM. W normalnych warunkach podlegało to karze więzienia, wg kodeksu karnego RP.

Czy takie wyczyny przynoszą nam zaszczyt? Wątpię. Może psychiatra miałby coś do powiedzenia w tej materii. Zdawałoby się, że ow "kołownik" poprzestanie na tym. Okazuje się, że ma on wiele innych "zdolności", jak robienie intryg, próby rozbijania Polonii (co mu się - niestety - częściowo udaje). Jakże pobudki kierują czynami tego pana? Czy tylko dla zaspokojenia własnego ja? Czy też działa on w imieniu kogos innego, czy też "innych czynników", którym zależy na skłóceniu i rozbiciu jedności w tutejszym polskim społeczeństwie?

W czym imieniu i pod jaką egidą działa ta osoba, jak i inni jemu podobni? Wydajcie państwo sami opinię o tych osobnikach, - jak też należałoby powziąć kroki - ukroczenia tych obywateli. Nadmienię, że to dzieje się w Montrealu, na pewno w innych terenach są podobne osoby, działające na szkodę Polonii.

Czas jest zdemaskować ich oraz wykluczyć z naszego grona. Piśzę tu o jednym przypadku, ale jest ich więcej, tych obwieszonych "lipnymi" odznaczeniami, brudzącymi i wprowadzającymi niesnaski w organizacjach polonijnych. Cele ich są nam dobrze znane.

T Gaglewicz
Tylko zwykły smiertelnik bez odznaczeń i pretensji

WIADOMOSCI Z PARAFII SW TROJCY, 1670 Centre Str, Montreal

Flee Market - Bazar organizuje Komitet Pan w sobotę 31 marca w sali parafialnej, można wynająć stoisko. Informacji udziela Jane Madej 365-8308, Kay Niesluchowska 365-4791.

Pierwsza Komunia Sw odbędzie się w niedzielę 6 maja na Sumie. Zapisy dzieci i rozpoczęcie przygotowania - w sobotę 10 marca o 2 po poł w sali parafialnej.

J B

LISTA Nr 1 Ofiarodawców na Fundację sw Andrzeja Boboli do dnia 31 grudnia 1983 r

K Plater	1,100 00
H Wybranowska	1,000 00
P Neuff	50 00
J Skrodzki	20 00
M Ratus	20 00
ks M Bernard	10 00 US
M Turcki	10 00
S Hulewicz	10 00

R a z e m

2,220 00

T Siemiątkowski
w/z Skarbnik

Halowy turniej piłki nożnej w Montrealu

W kolejnych meczach polskie drużyny z Montrealu uzyskały korzystne wyniki, remisując i wygrywając po jednym spotkaniu. Oto rezultaty:
Biały Orzeł A - Anjou 4 4(1 1), bramki - Andrzej Malinowski i Janusz Hryc po 2.
Biały Orzeł A - Cosema 4 4(2 1) bramki - Grzegorz Pajor 2, Mirek Psonka i Witke Marchlewski po 1.
Biały Orzeł A - Homenetmen 5 3(2 0), bramki - Janusz Hryc 3, Andrzej Malinowski i Marek Drewniak po 1.
Biały Orzeł B - Mille Fenilles 3 3(2 1) - Marian Kos, Władysław Flis i Darek Gryniuk po 1 bramce.
Biały Orzeł B - G H S 5 11(2 0), bramki - Marian Kos i Darek Gryniuk po 2 oraz Edward Sobczyk 1.

K P

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

**BIURO PODROZY
VOYAGES YUL TRAVEL Ltd**
465 Francois Xavier Street
MONTREAL, QUE M2Y 2T1
TEL 845-5184 lub 879-1375

(Metro Place d Armes blisko restauracji Stash Cafe)

Podroże lotnicze morskie etc
Odwiedzając Polskę kraj ojców kolebkę kultury polskiej podrozuje samolotami LOT oraz statkiem Batory. Tłumaczenia oraz legalizacja dokumentów załatwianie formalności przygotowanie Income Tax etc.
Solidna uprzejma obsługa
Soboty oraz wieczory Tel 879 1375
Po polsku mowi pani Piaskowska

70-82

AGATA FUR

Futra, kapelusze, nowe i okazjone. Renowacje, czyszczenie. Wysyłam do Polski. **WI Halina KOZŁOWSKI**
366 Mayor Str suite 414
Montreal
Tel (514) 845-0508

Notariusz
LYDIA DRAGAN
Notaire - Notary

1117 STE-CATHERINE O
Suite 505
Montreal, Quebec
H3B 1H9
SUCC /BRANCH
7035 Belanger E
Montreal, Quebec
H1M 3E2 66-77

**Polska Kasa Oszczędności
w Montrealu**
65 Sherbrooke Str E. Suite 103
Tel 845-3534
Oferuje Poloni na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie.
Kasa otwarta Od poniedziałku do srody między godz 10 00 a 15 00, w czwartek od 10 00 do 19 00, w piątek od 10 00 do 20 00 i w sobotę od 10 00 do 12 00

KOMITET POMOCY POLSKIM UCHODZCOM PRZY STOWARZYSZENIU POLSKIM

Nowy adres 4530 Decarie Blvd, Apt 10
Montreal H3X 2H5
tel 486-6595

od kilku już lat udziela informacji i pomocy NOWYM IMIGRANTOM - grupa DC-1 (do 3 lat pobytu w Kanadzie), a mianowicie
- ogólna informacja o Kanadzie
- skierowanie do właściwych instytucji kanadyjskich i polonijnych
- wypełnianie formularzy, pisanie listów i podanie pośrednictwo w poszukiwaniu mieszkań
- ustne i pisemne tłumaczenia (z wyjątkiem tekstów prawnych i specjalistycznych)

Biuro jest czynne od poniedziałku do piątku od godz 9 rano do 1 po południu - usługi bezpłatne

M Zadarnowski
Prezes Stowarzyszenia Polskiego

LIST

Szanowny Panie Redaktorze,
Piśzę do Pana w imieniu p. Jana NIEMCA, o którym zamieszczał Pan artykuł w Echu. Tenże Jan Niemiec poszukuje pewnego EDWARDA GANCARZYKA, który przebywa gdzieś w rejonie Toronto lub w Hamilton

W razie gdyby pan Gancarzyk się odnalazł i chciał nawiązać kontakt z p. Niemcem, proszę niech zkomunikuje się ze mną
tel (514) 488-1688
Wilhelm S. Siemiński
Wiceprezes KPK-QUE

POLISH INTERPRETERS,
TRANSLATORS and TUTORS
(Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO TŁUMACZY
(Canada) Reg'd

Tłumacze przysięgli, wielojęzyczni. Tłumaczenia dyplomów, matur, testamentów, wyroków sądowych, akt stanu cywilnego, oraz "na żywo" w sądzie, instytucjach, etc. Pisanie podan. Sporządzenie zestawień podatkowych (Income Tax) Nauka języków

o r a z

POLISH PROFESSIONAL
PERSONNEL (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO POSREDNICTWA
PRACY dla PRACOWNIKOW
WYKWALIFIKOWANYCH
(Canada) Reg'd
Negocjowanie kontraktów o pracę, przygotowanie curriculum-vitae - resume, interview u pracodawców, etc

44 Notre Dame East suite #6,
Montreal Que (Canada)
TEL (514) 879-1375
H2X 1B9

(Umówienie wizyty wskazane)

61 72

Poranny, intensywny oraz
wieczorowy KURS JEZYKA
ANGIELSKIEGO Montreal
Tel 483 4489, po 4 po południu

66-67

**TATRA TRAVEL
SERVICE LTD
PEKAO DEALER -
Własc E STASIAK**

DOLARY kupony do wyboru mieszkania samochody
Materiały budowlane maszyny rolnicze
Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską. Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin

3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

Elzbieta Grazyna WROBLEWSKA
WSZELKIE UBEZPIECZENIA
Mając szeroki wybór kompanii i polskich staram się zawsze dokładnie dopasować rodzaj i cenę ubezpieczenia do potrzeb
Po wszelkie informacje proszę dzwonić
672-9260, 861-7736 lub 879-1375

DESZCZ JAK OCET

WIELE jest prawdy w starym wyświechtanym powiedzeniu że w szczyście, co idzie do góry, musi potem spaść na dół. Jednak w niektórych wypadkach to, co spada, jest znacznie gorsze od tego, co się wznosiło. Odnosi się to do zjawiska zwanego kwasnym deszczem.

Opady suche i mokre

Kwasne opady powstają wtedy, kiedy w łgoc w atmosferze łączą się z tlenkami siarki i azotu emitowanymi przy spalaniu paliw kopalnych przez pojazdy mechaniczne, fabryki i elektrownie. Kwasność jest wywoływana głównie emisją dwutlenku siarki oraz w mniejszym stopniu tlenkami azotu. Kwasny deszcz jest podstępna forma zanieczyszczenia, może uszkodzić wodny lub gruntowy układ ekologiczny, budować warstwy nieprzeźroczyste i zanieczyszczone powietrze. Niektóre opady deszczu mogą być bardzo szkodliwe.

Związki siarki opadają z atmosfery dwoma drogami. Pierwsza to suche opady, które są przetrzymywane w powietrzu przez krótki czas, a następnie opadają na ziemię. Osadzenie to proces fizyczny, który zależy głównie od koncentracji dwutlenku siarki w powietrzu i siły wiatru. Druga to osadzenie mokre w opadach deszczu w którym związki siarki przyłączają się do kropelek wody. Proces mokrego osadzenia przebiega w sposób bardziej rozciągnięty, zależy bowiem od takich czynników jak rodzaj opadu i ilość związków siarki w atmosferze. W klimacie zimnym substancje zanieczyszczające atmosferę zbierają się zazwyczaj w śniegu i osadzą w postaci skoncentrowanych z rozpuszczeniem tajania. To zjawisko może prowadzić do raptownego wzrostu kwasności wód i gruntu.

Problem kwasnych deszczów staje się coraz poważniejszy zwłaszcza w takich rejonach jak Skandynawia (południowa Norwegia i południowo-zachodnia Szwecja) oraz wschodnia część Ameryki Północnej. Czynniki topograficzne, geologiczne, meteorologiczne (wiatr przechodzący nad rejonami o dużej koncentracji przemysłu) łączą się stwarzając sytuację krytyczną. Emisja dwutlenku siarki w Europie w latach 1910-1950 była mniej więcej stała i wynosiła około 25 milionów ton. W ubiegłej dekadzie nastąpił znaczny wzrost i obecnie ocenia się, że stanowi 70 milionów ton rocznie. W Japonii (jedynym krajem) emisja dwutlenku siarki wynosi obecnie około 5 milionów ton w ciągu roku.

Wysokie kominy

10 kwietnia 1974 roku nad Półwyspem w Szkocji przeszła gwałtowna burza deszczowa. Nie było w tym nic dziwnego, poza jednym: deszcz był kwasny jak ocet (zawartość pH) wynosząca 2,4 była to najniższa liczba pH zanotowana w pojedynczym opadzie na świecie. W tym samym miesiącu w zachodniej Norwegii spadł deszcz o liczbie pH 2,7. Nie ulega wątpliwości, że było to związane ze wzrostem zanieczyszczenia atmosfery siarką.

W Ameryce Północnej nie jest lepiej. W sprawozdaniu mieszanej kanadyjsko-amerykańskiej grupy badawczo-konsultacyjnej zatytułowanym «Przemieszczenie się sub-

stancji zanieczyszczających powietrze na dalekie odległości» z października 1979 roku podano, że roczna emisja dwutlenku siarki w Kanadzie wynosi 5 milionów ton, a w Stanach Zjednoczonych prawie 26 mln ton. Deszcze o wysokim stopniu zakwaszenia spadły na Los Angeles, San Francisco, Seattle i na Góry Skaliste. W Adirondacks w stanie Nowy Jork spadł deszcz o liczbie pH 4,0 do 4,5 a więc dziesięciokrotnie bardziej kwasny od normalnego.

Problem kwasnych deszczów jest prawie całkowicie spowodowany przez człowieka. Problem narodził się, coraz więcej bowiem paliw kopalnych ulega spalaniu. W dodatku — o niemożliwym — wysiłek czyniony w ostatnich latach by zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza w rzeczywistości pogorszył tylko sytuację. Jednym z najpowszechniej stosowanych sposobów jest budowa wyższych kominów, aby zapewnić lepsze rozprzescenie spalin. Komin w układach między innymi w Sudbury w

Kanadzie ma w swojej 400 m wysokości kominy, zmuszając zanieczyszczenia do bezpośredniego osadzenia, ale umożliwiają przedostanie się szkodliwych substancji do miejsc oddległych. Kwasny deszcz stał się więc niebezpieczeństwem, które nie uznaje granic państwowych. Kwasna mgła która niekiedy pojawia się nad Alaską, prawdopodobnie pochodzi z Japonii. Ze wspomnianego z kanadyjsko-amerykańskiego sprawozdania wynika że związki siarki wędrują z południa na północ. W Europie Norwegowie i Szwedzi od dawna twierdzą, że 75-80 procent siarki zanieczyszczającej powietrze spada tam nawet przez zachodni i południowy wiatr z Anglii i kontynentu. Nawet tropikalne lasy Wenezueli ucierpiały od kwasnych deszczów.

W południowej Norwegii południowo-zachodniej Szwecji miejscowe warunki zaostrzają sytuację. Wilgotne, zanieczyszczone masy powietrza zatrzymują tam wysokie góry, w wyniku czego następują gęste opady. W niektórych rejonach Szwecji średnia opadów jest tak wysoka że na każdy metr kwadratowy spada rocznie dwa gramy siarki. W dodatku tak niefortunnie się składa że południowa Norwegia i Szwecja to jedne duże obszary w Europie o niewielkiej ilości wapnia i magnezu w podłożu skalnym. Oznacza to że gleba i woda są tam słabo chronione i przez to bardziej wrażliwe na substancje kwasne.

Giną ryby

Następstw zanieczyszczenia siarką nie można rozpatrywać oddzielnie. Kwasny oddziałują na skład chemiczny gleby, co z kolei ma wpływ na florę bakteryjną i wzrost roślin. Wody gruntowe zmieniają skład chemiczny wód powierzchniowych, co decyduje o możliwości przetrwania słodkowodnej flory i fauny.

Naturalny ekosystem jest układem bardzo złożonym o licznych powiązaniach. Na wszystkich szczeblach struktury więc dokładna ocena następstw zakwaszenia byłaby przedsięwzięciem trudnym i kosztownym. Jednak niezależnie od licznych luk w naszej wiedzy skutki ekologiczne zanieczyszczenia powietrza siarką są dobrze znane. Uważa się że skutkiem kwasnych deszczów spadła roczna wydajność lasów iglastych w południowej Norwegii i Szwecji, podobne objawy zanotowano w Ameryce Północnej. Choć w tej sprawie istnieje jeszcze kontrowersja, skutki zakwaszenia zbiorników słodkowodnych nie budzą wątpliwości.

Wody w zdrowym jeziorze mają liczbę pH około 7,0 a niekiedy powyżej. Kiedy obniża się do 5,0 następuje wyraźny spadek różnorodności fauny, niektóre gatunki ryb znikają. Woda o liczbie pH poniżej 4,0 jest śmiertelna dla ryb słodkowodnych. W miarę wzrostu kwasności jeziora jego wody stają się bardziej przejrzyste, następuje też znikanie flory wodnej — znikają rośliny wysokie, a pojawiają się mchy i algi.

Na sztokholmskiej konferencji ONZ na temat środowiska człowieka delegat Szwecji stwierdził że jeśli liczba pH w szwedzkich jeziorach nadal będzie spadać, to w ciągu 50 lat połowa z nich zostanie zakwaszona do stopnia niebezpiecznego dla środowiska naturalnego. Ostatnie dane wskazują że około 20 procent szwedzkich jezior jest poważnie dotkniętych zakwaszeniem. W południowej Norwegii zakwaszenie słodkowodnych jezior i rzek dotknęło rybobostan w akwenach o powierzchni 33 tysięcy km kwadratowych. Kanadyjsko-amerykańskie sprawozdanie przewiduje że w ciągu 20 lat w 48 tysiącach kanadyjskich jezior woda zostanie zanieczyszczona kwasnymi deszczami. Liczby te wskazują na skalę zanieczyszczenia.

Problem kwasnych deszczów zaostrza się zanim nastąpi polepszenie. W Kanadzie przewiduje się, że przed upływem bieżącego stulecia nastąpi pewen wzrost emisji dwutlenku siarki i tlenku azotu. Część problemów kontynentu północnoamerykańskiego wynika z zaangażowania Stanów Zjednoczonych w elektrownie opalane węglem, które emitują lenki siarki.

Kiedy Szwedzi i Norwegowie w porzątku lat siedemdziesiątych sugerowali że cząstki zanieczyszczające powietrze mogą przelatywać ogromne odległości, nikt nie traktował ich poważnie. W ostatnich latach jednak uznano powagę i międzynarodowy charakter tego problemu.

Niektórzy mają wątpliwości

Nawet gdyby to była tylko sprawa środowiska rozwiązanie jej nie przychodziłoby łatwo ze względu na braki w naszej wiedzy na ten temat. Uczelnie zgadza się przy interpretacji niektórych danych. Raport pod tytułem «Następstwa zanieczyszczenia powietrza siarką dla lasów i wód» opublikowany w 1976 roku przez brytyjski departament środowiska stwierdzał: «Nawet obecne skutki oddziaływania tych związków siarki nie są w pełni poznane». Choć nie potrzebujemy więcej danych nauko-

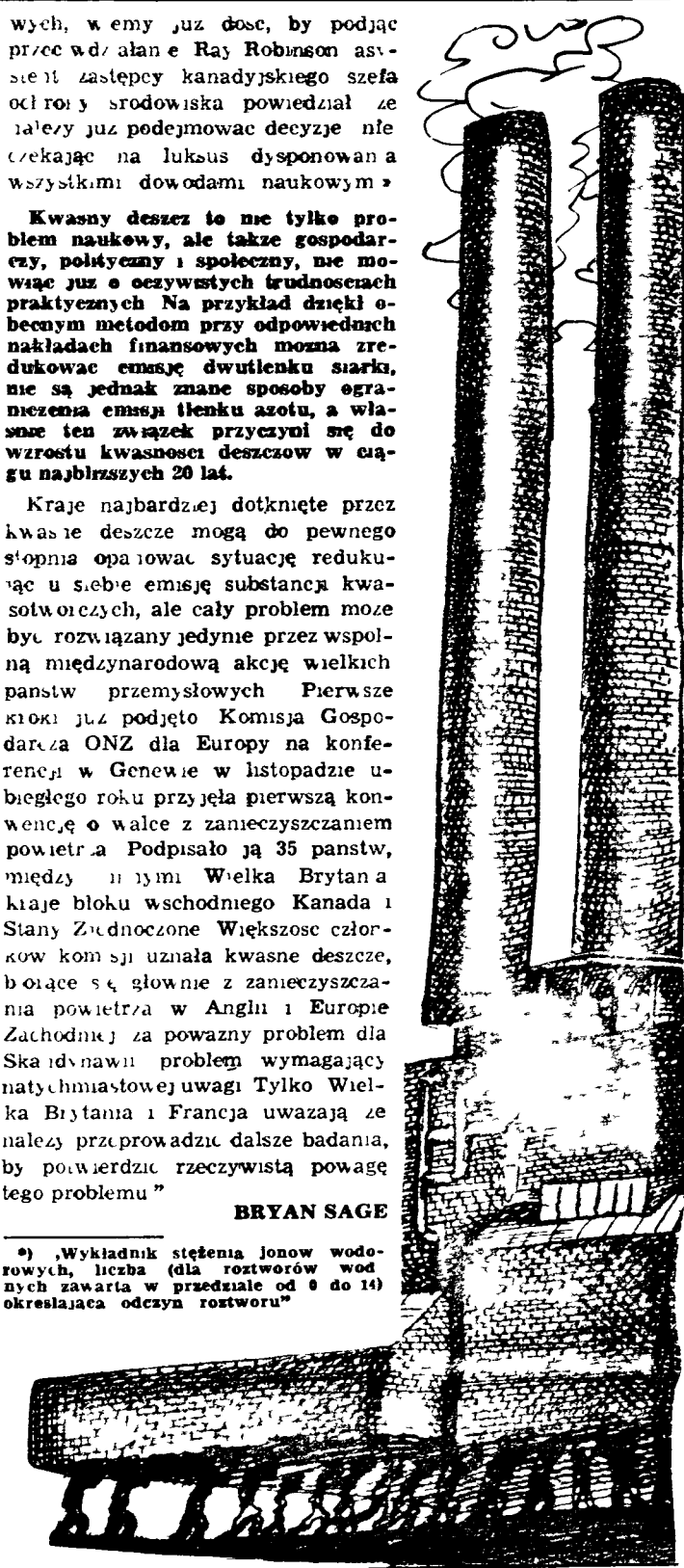
wych, wemy już dość, by podjąć przedwczesne decyzje. Kanadyjski szef ochrony środowiska powiedział że należy już podejmować decyzje nie czekając na luksus dysponowania wszystkimi dowodami naukowymi».

Kwasny deszcz to nie tylko problem naukowy, ale także gospodarczy, polityczny i społeczny, nie mówiąc już o oczywistych trudnościach praktycznych. Na przykład dzięki obecnym metodom przy odpowiednich nakładach finansowych można zredukować emisję dwutlenku siarki, nie są jednak znane sposoby ograniczenia emisji tlenku azotu, a właśnie ten związek przyczynił się do wzrostu kwasności deszczów w ciągu najbliższych 20 lat.

Kraje najbardziej dotknięte przez kwasne deszcze mogą do pewnego stopnia opóźnić sytuację redukując u siebie emisję substancji kwasotworzących, ale cały problem może być rozwiązany jedynie przez wspólną międzynarodową akcję wielkich państw przemysłowych. Pierwsze kroki już podjęto. Komisja Gospodarcza ONZ dla Europy na konferencji w Genewie w listopadzie ubiegłego roku przyjęła pierwszą konwencję o walce z zanieczyszczeniem powietrza. Podpisało ją 35 państw, między innymi Wielka Brytania i Królestwo Wschodniej Kanady. Stany Zjednoczone Większość członków komisji uznała kwasne deszcze, bojące się głównie zanieczyszczenia powietrza w Anglii i Europie Zachodniej za poważny problem dla Skandynawii. Problem wymagający natychmiastowej uwagi. Tylko Wielka Brytania i Francja uważają że należy przeprowadzić dalsze badania, by potwierdzić rzeczywistą powagę tego problemu».

BRYAN SAGE

*) Wykładnik stężenia jonów wodorowych, liczba (dla roztworów wodnych zawarta w przedziale od 0 do 14) określająca odczyn roztworu»

NAJLEPSZĄ NIESPODZIANKĘ RODZINIE
NA ŚWIĘTA WIELKANOCNE SPRAWIŃ
WYSYŁAJAC PACZKĘ PRZEZ

POLIMEX

PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA 2-3 TYGODNIE

POLIMEX OFERUJE RÓWNIEŻ

- ★ PRZESYŁKĘ PIENIĘDZY Z DOSTAWĄ DOLARÓW DO RĄK ODBIORCÓW W POLSCE
- ★ ZESTAWY OWOCÓW CYTRUSOWYCH
- ★ WYSYŁKĘ LEKARSTW
- ★ SZEROKI WYBÓR PACZEK ŻYWNOŚCIOWYCH
- ★ ARTYKUŁY TECHNICZNE I GOSPODARSTWA DOMOWEGO

NASZ ADRES

POLIMEX

2053 DUNDAS ST. W., TORONTO, ONT. M6R 1W8.
TEL. 537-7914

KORZYSTAJCIE PAŃSTWO Z USŁUG NAJSTARSZEJ,
WYSPECJALIZOWANEJ FIRMY WYSYŁKOWEJ W TORONTO

Egzotyczny w Tajlandu

Błaznujący w 68

Radosny po sukcesie

Sportowy w Colorado

Dyskutujący w parlamencie

W podskokach (81)

Rodzicielski z Saszą Justynem i Michałem na otwarciu Wonderlandu

TAJEMNICZE POCZĄTKI KARIERY

O młodziemym okresie rozwoju Trudeau jego wrogowie zwykli mówić, że był on pacyfistyczny i czerwony. Czy rzeczywiście? Ocenimy to sami.

Faktem jest, że Trudeau jako jeden z nielicznych przywódców świata zachodniego uniknął służby wojskowej, a nawet aktywnie występował przeciw uczestnictwu Kanadyjczyków w walkach w Europie.

W 1940 roku usunięty z obozu treningowego dla oficerów (COTC) za brak dyscypliny. W 1941 roku utrzymywał ściśle kontakty z antywojenną i popieraną przez komunistów Bloc Populaire.

Prokomunistyczne sympatie byłego premiera datowane są nieco później w okresie powojennym.

W 1947 roku studiował nauki ekonomiczne w Londynie pod kierunkiem profesora Harolda Laski wybitnego znawcy marksizmu, znanego z sympatii prosocjalistycznych. Miał też okazję poznać naocznie rzeczywistość socjalistycznych krajów.

W 1948 roku odwiedził kilka z nich w tym Niemcy Wschodnie. Przeciwnicy Trudeau twierdzą, iż wyprawa ta miała miejsce za aprobatą i wiedzą i na koszt komunistycznych organizacji w Wielkiej Brytanii. Od wiosny 1950 roku Pierre Trudeau nawiązuje kontakt z lewackim pismem "Cité-Libre" utworzonym przez aktywistów CCF i związkowców.

Obecny w czasie przewrotu komunistycznego w Szanghaju od tego czasu darzy sympatią przewodniczącego Mao.

W 1952 Pierre Elliott Trudeau staje na czele kanadyjskiej delegacji na konferencję gospodarczą w Moskwie. Jest to okres krwawego stalinowskiego terroru za żelazną kurtyną legitymizowany sympatią lewicujących intelektualistów i artystów świata zachodniego. Trudeau jest młodym pracownikiem naukowym. O ówczesnym ZSRR wyraża się ciepło.

W 1960 uczestniczy w delegacji komunistów z CCF do Pekinu z okazji 10 rocznicy zwycięstwa rewolucji w Chinach.

W 1962 roku otrzymuje profesurę na University of Montreal. Zasiada w zarządzie Kanadyjskiego Instytutu Badan nad Pokojem. Na uniwersytecie tym uchodzi za zwolennika Fidela Castro.

Po powstaniu NDP prowadzi ostrą kampanię antyliberalną. W 1963 nazywa ich idiotami - a to z tytułu akceptacji antynuklearnych broni defensywnych.

TRUDEAU LIBERAŁ

W 1965 porzuca NDP w przekonaniu, że partia ta nie ma szansy zdobycia władzy i

Truc

wstępuje do partii liberalnej. Towarzyszą mu Jean Mauchand i Gerard Pelletier. W tym samym roku zostają posłami do parlamentu.

Polityczna kariera Trudeau, określane go jako milionera z lewicy przebiega teraz bardzo szybko.

W 1966 roku zostaje sekretarzem parlamentarnym premiera Pearsona. Funkcja umożliwia mu kontrolę przepływu informacji i podstawowych dokumentów.

W 1967 roku zostaje ministrem sprawiedliwości. Jest to okres "zazielenienia" kontynentu ruchami hippisowskimi i pacyfistycznymi, feminizmem i walką o prawa homoseksualistów i swobody seksualne.

Trudeau wprowadza projekt ustawy legalizującej przerywanie ciąży i homoseksualizm. Osobiście interweniuje w sprawie zakazanego w Vancouverze hippisowskiego pisma "Georgia Straight". Minister sprawiedliwości zapuszcza nieco włosy. Sposób bycia daleki od formalizmu przysparza mu sympatii wśród zbuntowanej przeciw tradycyjnym instytucjom młodzieży.

W 1968 roku prowadzi szeroko zakrojoną kampanię na rzecz praw językowych frankofonów. Jego stanowisko wytrąca z ręki bron separatystom w Quebec. Kampania wyborcza w tym roku przynosi mu przywództwo w partii i stanowisko premiera. W okresie gorącej wiosny i lata 1968 roku Elliott Trudeau cieszy się znakomitą prasą w krajach socjalistycznych.

I CO Z TEGO

Na ile młodziemca filozofia polityczna Trudeau wpłynęła na jego późniejsze polityczne postępowanie?

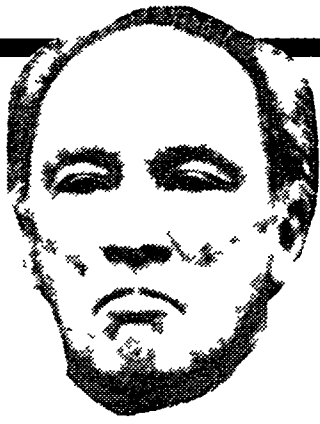
Trudeau wielokrotnie, choć przy coraz mniejszym rozgłosie odwiedzał i przyjmował komunistycznych przywódców. Jego przychylny stosunek do tych reżimów sprawił, iż czerpali oni pewne korzyści na koszt kanadyjskich podatników. Najbardziej jaskrawym tego przykładem było udzielenie Kubie pożyczki o obniżonym sztucznie oprocentowaniu.

Jego wystąpienia nie zawierały charakterystycznego dla obecnych zachodnich przywódców antysowieckiego ostrza. Nie zdobył też się nigdy na słowa stanowczego potępienia wobec militarnej ekspansji Kraju Rad. Znalazł natomiast okoliczności łagodzące dla ich najazdu na Afganistan czy Czechosłowację. Polityka Trudeau wobec Sowietów była jednak zbliżona do reakcji przywódców zachodu dalekich od prawicowości. Sposób demonstrowania uczuć wobec Sowietów był może bardziej ostentacyjny. Prezydent Nixon nazwał naszego premiera z tego tytułu obraźliwie, bo "ass hole" co przekłada się na nieobrazliwy, acz brzydki "odbyt".

Obsesja do powrotu w czasy "détente", która oświadczyła Trudeau ostatnio w jego rozjemczej misji świadczy tyle o jego ufnosci w pokojowe zamiary komunistów co o nieuzasadnionym przekonaniu, że politycy Zachodu nadal im ufają. Zmieniły się czasy i ludzie i premier Trudeau pozostał w naszym świecie niczym zabytek socjalistycznej kultury lat siedemdziesiątych. W nowym otoczeniu trudno było wymigiwać się od zobowiązań wobec NATO i w rezultacie były pacyfista poparł manewry amerykańskie z rakieta cruise na terenie własnego kraju.

Jedynie najbardziej prawicowi wrogowie Trudeau dopatrują się w jego wszystkich zachowaniach i decyzjach ukrytych komunistycznych przesłanek. Należeli do nich

Trudeau

David Somerville autor książki "Trudeau Revealed", Sam Allison - "French Power", kolumnisci "Sun" Zink i Worthington

Widzieli w Trudeau czerwonego dyktatora manipulującego opinią publiczną, twórcę przyszłego totalitarnego państwa

Trudeau okazał się znacznie mniej lewicowy niż wynikałoby to z jego socjalistycznych preferencji, a zmiany które udało mu się wprowadzić nie wynikały na ogół z dyktatorskiej lecz z umiejętności wykorzystywania braku jednolitego stanowiska, niesnasek i niezdecydowania przeciwników Trudeau radził sobie niezłe z premierami prowincji i posłami opozycji dopoki nie zjednoczyli się w odmiennym od premiera punkcie widzenia na sprawy gospodarcze, konstytucyjne i prawodawcze

Struktura władzy nie sprzyjała Trudeau - faworyzowała raczej jego oponentów

Dyktatorskie efekty zawdzięczał on głównie swej błyskotliwości, bezwzględności i inteligencji - a więc cechom osobistym

Lewicowość Trudeau była wątpliwa dla oficjalnych lewicowców

Ed Broadbent przywódca NDP powiedział po ustąpieniu premiera, iż był on człowiekiem, który z lewicowca stopniowo z wiekiem stał się coraz bardziej prawicowy

Problemy świata pracy rzeczywiście były Trudeau bardziej obce niż filozofia i ideologia świata pracy

Bezrobotnym w Vancouverze doradzał znalezienie zajęcia, strajkującym kierowcom ciężarówek zjedzenie g a, roszące do rekordowego poziomu bezrobocie traktował jako nieuchronny skutek postępowych reform

Nie ulega wątpliwości więc, że struktura wartości jakimi Trudeau kierował się w swym postępowaniu była mocno zakorzeniona w socjalistycznych doktrynach XIX wieku

Trudeau skłonny do porzucenia ich praktycznych rozwiązań wierzył w postęp sterowany przez państwo, nacjonalizację, biurokrację, prymat ideałów społecznych nad rzeczywistością i społecznymi kosztami

Jego decyzje gospodarcze miały silne uwarunkowania ideologiczne wynikające bardziej z jego obrazu idealnej Kanady czy państwa, niż z znajomości problemów przeciętnego podatnika

Jako filozof u władzy Trudeau wierzył w eksperyment polityczny i społeczny, w możność przewyższenia dekretem przyzwyczajen i fobii

Swą imigracyjną polityką uczynił europejską w tradycji Kanadę krajem kolorowych Wielokulturową politykę wymusił oficjalny i prawny pozytywny stosunek do mniejszości etnicznych i rasowych

Z etników i imigrantów stworzył zaplecze dla swej partii dając im zarazem znikomy udział w politycznych decyzjach

Stworzył kanadyjską egzotykę bez przykrych chwilowo konsekwencji

Robiąc Kanadę na swój obraz i podobieństwo akceptował imigrację z lewicy i prawicy, pilnując zarazem by ich polityczne upodobania pozostały zamknięte we własnych kręgach i nie zaburzały jego własnej wizji

Dla polityki Kanady marsze Estonczyków, Sikhów, Wietnamczyków czy Chilijczyków były niegroźną demokratyczną dekoracją

Na szczęście także marsze pacyfistów

Wizjoner u władzy widzi bowiem ludzi jako tworzywo a nie zagrożenie

Gdy separatyzm frankofonów wybuchł niekontrolowanym gniewem, a poczłki terroryzmu w prowincji wykroczyły poza przyjęte obyczaje, Trudeau wprowadził stan wojenny

Zapytany, jak daleko zamierza się posunąć, do czego to zmierza, odpowiedział jak człowiek odpowiedzialny

tylko wobec samego siebie

"Just, watch me" "Obserwujcie mnie"

Faktycznie udało mu się zlikwidować załaski terroryzmu we francuskiej części Kanady całkowicie - ruchu, który do dziś dręczy bezkarnie społeczeństwa Europy

Aspiracje separatystów zaspokajał awansami elity politycznej prowincji na stanowiska federalne (Chretien, Lalonde czy Begin) i ustępstwami na rzecz praw językowych i kulturowych

Stworzył warunki, w których rządząca separatystyczna partia prowincji nie wygrała separatystycznego referendum

SAMOTNOSC

Do osobistej wizji Trudeau należała sprawa sprowadzenia konstytucji i karty praw

Sprawa niepodległości Kanady nie była wyrazem aspiracji społecznych przeciętnych Kanadyjczyków, nie kosztowała ich ani krwi ani innych poświęceń

W gruncie rzeczy była produktem aspiracji premiera i jej sukces nie przyniósł mu wzrostu popularności

Akt wywalczony przeciw premierom prowincji stał się jego osobistym sukcesem, niezależnie od jego historycznego znaczenia

DOKTRYNERSTWO

Doktrynerstwo Trudeau najwyraźniejsze było w polityce gospodarczej

Spadek popularności partii liberalnej na Zachodzie, o którym tak wiele i niejasno mówiły panegiryczne artykuły pożegnalne, był ściśle związany z decyzjami, które premier podjął w 1974 roku, obniżenia ceny ropy naftowej i nałożenia nowego podatku - co uczyniło produkcję w Kanadzie, w okresie wzrostu cen OPEC - całkowicie nieopłacalną

Dla Albertanczyków decyzja ta oznaczała odejście zagranicznych inwestorów

3000 małych kanadyjskich kompanii upadło

I wtedy wkroczyła na teren Alberta państwowa Petro Canada czyniąc dalsze finansowe спустoszenia w rosnącym deficycie

W budżecie Mac Eachena w 1980 roku pojawia się projekt Krajowego Programu Energetycznego, który obciąża prowincję Alberta i Kolumbię Brytyjską nowymi podatkami

Producenci ropy sprzedają swój towar za połowę ceny, jaką uzyskują kraje OPEC

Rosnie bezrobocie, rozprzestrzeniając się na inne kooperujące z przemysłem naftowym prowincje

Utrzymanie poziomu cen ropy poniżej cen światowych kosztuje podatników w całej Kanadzie miliony

Inwestycje obcych kapitałów w inne działy gospodarki utrudnia inny wymysł centralistycznej polityki gospodarczej Trudeau - agencja państwowa kontrolująca i ograniczająca obce inwestycje

Nowy budżet na rok obecny przedstawiony przez Lalonda nie wniósł poważnych i oczekiwanych zmian w zachodnio-kanadyjską gospodarkę naftową

Ale nie tylko mieszkańcy Alberta przyczynili się do spadku popularności Liberalów

Farmerzy i producenci mięsa tracili tysiące na centralistycznie sterowanych niskich cenach skupu

Cenach, które miały równoważyć zanizone koszty państwowego transportu

Jednak w końcu deficyt w CN spowodował niedawno niepopularną na Zachodzie decyzję podniesienia cen transportu zboża

W rezultacie na Zachod od Manitoby liberałowie nie mogli się poszczycić posłem z ich ramienia

Partyjna struktura skurczyła się tam do kilkuset osób, których wpływ na decyzje zapadające w prowincjach był całkowicie nieistotny

Premier Trudeau w kwestii Zachodu znajdował się wciąż w kręgu idei gospodarki sterowanej, upaństwowionej i scentralizowanej, obrazu który zdominował jego polityczną młodość

EPILOG

Arrogancja Trudeau wobec małych, podwładnych i przeciwników, nieprzywoite gesty, niecenzuralne słowa, powodzenie u dam, niechęć do reporterów, czyniły wokół niego aurę, która przysporzyła mu gorących przeciwników i wielbicieli

Na początku swej kariery nieokleznany Trudeau budził sympatię u młodzieńczych wyborców

Potem jednak nietakty te stawały się coraz bardziej irytujące

Z psychologii społecznej wiemy bowiem, że popularny przywódca może sobie pozwolić na niepopularne gesty - czynią go one bowiem bardziej atrakcyjnym

Nadszedł moment, w którym Trudeau przestał być popularny, a wraz z nim partia, która w kolejnych badaniach Gallupa wypadła znacznie gorzej od konserwatystów

Mimo kilkumiesięcznych nacisków ze strony własnej partii - nieustających spekulacji o terminie rezygnacji premiera Trudeau doczekał się spotkania z Czernienką, nowym sowieckim sekretarzem

Zrezygnował sam, nie pod wpływem bezpośredniej napierającej presji

Rozmawiając podczas śnieżnej burzy, która sparaliżowała kraj i odsunęła wszystkie problemy Kanadyjczyków na drugi plan

Odszedł w sposób, który miał ugruntować jego reputację jako wizjonera i filozofa

NASZE POLSKIE ŻALE

Pozostaje jeszcze jedna ważna dla Polaków sprawa

Gdy w grudniu 1981 roku wprowadzono w Polsce stan wojenny i politycy Zachodu pospieszyli z jego ostrym potępieniem, Trudeau kazał wpiąć czekac na rozwój sytuacji

"którą bacznie obserwowałem" by 18 grudnia powiedzieć "If a military regime prevents a civil war, I can't inherently say it's bad" - "Jeżeli stan wojenny zapobiega wojnie domowej, nie mogę z pewnością powiedzieć, że jest zły"

A potem dodał "Stan wojenny jest lepszy od wojny domowej"

Nikt kto znał sytuację w Polsce i obserwował pozbawioną przemocy walkę Polaków nie wierzył w propagandę komunistów o rzekomym zbrojeniu i planowanym przelewie krwi

O wojnie domowej mowy być nie mogło

Chyba, że premier miał na myśli pojemny więzienny dom sowieckiego imperium

Owczesny niepokój o losy Polski uzasadniałoby może powiedzenie "lepszy stan wojenny niż sowiecka interwencja", co byłoby również dalekie od prawdy, ale nie obrażałoby naszej narodowej godności

I Polacy w Kanadzie poczuli się obrażeni

Nawet ci najbardziej wdzięczni liberałom za stworzone etnikom przywileje

Nie pomogło tłumaczenie, iż zmyliło premiera nazewnictwo - w końcu w Quebec sam wprowadził stan wojenny

Propaganda w Polsce przyjęła opinię Trudeau ciepło

Niestety, także przywódcy organizacji polonijnych w Kanadzie z prezesem KPK włącznie po okresie zaskoczenia i oburzenia znaleźli usprawiedliwienie dla premiera

Po wizycie w Ottawie wyrazili zrozumienie dla jego stanowiska i swe poparcie

Trudeau nie zmienił swego zdania i nie przeprosił Polaków

Uzyskano natomiast niespotykane złagodzenie polityki imigracyjnej wobec polskich uciekinierów, której dobroczynne skutki odczuwa nowa fala emigracyjna - w części swej zaledwie polityczna

Nie zmienia to faktu, że Trudeau pozostanie dla mnie człowiekiem, który w tym okropnym okresie stanął po stronie reżimu w Polsce - abstrahując od fałszywości czy

niescisłości informacji, na podstawie których mógł swą opinię sformułować

Opinia ta była wyłomem w stanowisku zachodnich polityków, precedensem legitymizującym przemoc

W pewnych sytuacjach gest stanowi o politycznej rzeczywistości, a ta dla Polaków była twarda

A jeśli już mowa o imigracyjnych ułatwieniach

Emigracja w tym samym stopniu wdzięczna jest za ówczesne decyzje jak Kanada jej samej być powinna

Nieczęsto się zdarza wypełnienie emigracyjnej kwoty na ogół lepiej wykształconymi i przygotowanymi zawodowo etnikami - Polakami

Nie była to decyzja, która grozi Kanadzie gospodarczą klęską

Z polskiego to powodu żalu o gest nie dołączam się do stojących owacji pożegnalnych

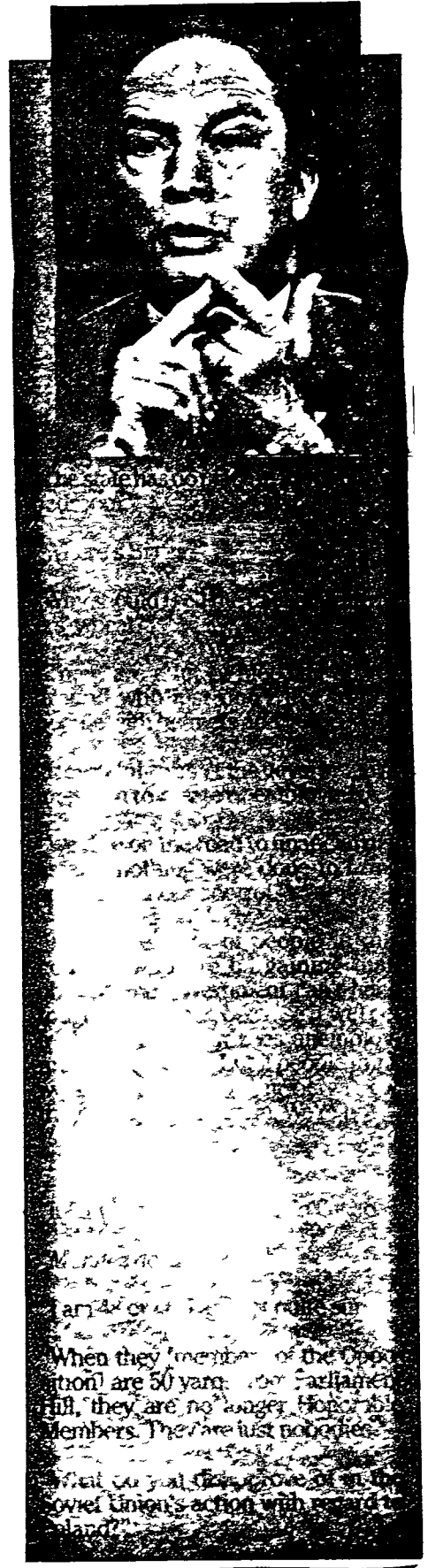
Niech stoją ci których premier nazwał "nikim poza murami parlamentu" - politycy bowiem zwykli gładko przetykać obelgi

Rządzący Kanadą z niewielką przerwą przez 16 lat premier Pierre Elliott Trudeau zasługuje w końcu na fachowy podziw polityków

Grazyna FARMUS

Wstępując w ślady polonijnego pisma zamieszczamy "strawę dla myśli", czyli drobny zbiorek niekonwencjonalnych powiedzonek premiera Trudeau

Ostrzegamy, iż w pewnych przypadkach nie znajdziemy dlań wyjaśnień w słowniku

LIRYKA

Anna Schiller, młoda poetka polska, ukończyła studia filologiczne na UW w 1969 r., a w 1970 zadebiutowała na łamach czasopism literackich. Anna Schiller zajmowała się również krytyką teatralną na łamach nieistniejącego już tygodnika "Kultura". Jej poezja to drapieżne przenosnie i jednoznaczne porównania. Świat w jej wierszach jest jasno określony, dopowiedziany do końca i podkreślony grubą kreską. Świat zewnętrzny wydaje się być bardziej istotny niż świat przeżyć wewnętrznych, choć ten ostatni stymuluje poezję Anny Schiller bez wątpienia. W jej wierszach lęk przed nieuchronnością przybrał formę dywagacji na temat śmierci chcianej i nie chcianej i życia, zawsze chcianego pełną piersią. Dywagacje to jednak pesymistyczne, bez wiary w możliwość szczęśliwego rozwikłania zagadki istnienia. Pierwszy tom wierszy Anny Schiller - "Ani wiersz ani proza" ukazał się nakładem Wydawnictwa Literackiego w 1977 r.

Świeć się imię Twoje
bos był synem kobiety

choć wśrodek bydła
urodzić cię chciała

oczy wypatrzyła gdy uciekłeś z domu
na wzgorza Tybetu

w miłości swej bezwzględnej
odpędziła Magdalene
- zarozumiały
sprawiedliwy
czyś pozostał czysty?

dniem i nocą u stop Twych klęczała
i krzyż bardziej ją niż Ciebie bolał

ona jedna
nie zgodziła się na Twoją śmierć nigdy
dlatego zmartwychwstała

1969

Jurkowi Satanowskiemu
Z jakiej podróży pamiętam ten krzyk człowieka
tracącego własnowolnie na kolejowych szynach głowę
- cięto głowy którą już wcześniej stracił
Nie mógł się on znajdować w sytuacji bez wyjścia
ponieważ w ogóle nie był w żadnej sytuacji
Wskazywałyby na to dokumenty wzrost średni
włosy ciemnoblonde znaków szczególnych brak
nie pracuje wolny
I po co krzyczał? zrobił tylko niepotrzebne zamieszanie
pobudził ludzi w sleepingu
Mógł przecież wywołując opóźnienie
spowodować katastrofę w której zginęłoby
wiele osób znajdujących się w jakis sytuacjach
Po co się podkładał i to pod pociąg?
Nie lepiej było to zrobić na łonie natury?
I po cichu i bardziej poetycznie i mniej w końcu banalnie
I po co tak wrzeszczał jakby go ze skóry obdzierano
zabijano na jego oczach matkę żonę dzieci
jakby go kto z pracy wyrzucił?
Po co tak wrzeszczał?!
1970

Opracowała Magda Czyżycka

FELIETON

Pozwalam sobie zaproponować państwu propozycję tekstu życzeń urodzinowych, gdyby ktos chciał wysłać takowe pani Trudowej, lub w przyszłości, pani Malunowej. Zastrzegam, że pomysł życzeń nie jest mój, bo aż tak zdolny nie jestem. Tekst życzeń nie został także wymyślony przez warszawską "Politykę" (21 stycznia 84), z której poniższe przepisałem. Ale do rzeczy. Oto słowa telegramu jaki otrzymała pani Ceausescu'owa okazji urodzin od najwyższych władz partyjnych i państwowych Rumunii.

"Poruszeni najwznioslejszymi myślami i najgorętszymi uczuciami życzymy wam, wielce szanowna towarzysko Elena Ceausescu abyście u boku najukochanego syna rumunskiego narodu, budowniczego nowoczesnej, socjalistycznej Rumunii, wielkiego bohatera pokoju, współpracownika i zrozumienia między narodami, sekretarza generalnego partii, prezydenta SRR tow Nicolae Ceausescu żyła przez długie i owocne lata w zdrowiu i szczęściu, miała satysfakcję i radość z coraz to nowych osiągnięć w wybitnej działalności, którą rozwijacie w głębokim, rewolucyjnym duchu, z komunistycznym zdecydowaniem i oddaniem"

Ufff. A są jeszcze tacy co mówią, że życie w Europie Wschodniej jest smutne i nudne.

Serdeczne życzenia urodzinowe dla wszystkich od "poruszonego najwznioslejszymi uczuciami"

LUBUDU

Wykład z Historii i Kultury
Polski, w języku angielskim
organizowany przez Stowarzyszenie
Polskich Techników i Pol-
ski Instytut Naukowy wygłosi
Prof. A. KAWCZAK,
pod tytułem
INDEPENDENT POLAND

w piątek 9 marca 1984,
o godz. 7:30 w dolnej sali Credit
Union, 220 Roncesvalles Ave

Opowiadanie

KRÓTKO i WĘZŁOWATO

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
rozgrzyść cały świat. Właściwie
zagryść. W tym miejscu można
skonczyć. Ale po co?

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
zesnąć się aż do śmierci. Właściwie
zesnąć. W tym miejscu można
skonczyć. Ale po co?

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
zaskoczyć z najwyższej budowli
świata. Właściwie na spadochro-
nie. W tym miejscu można skon-
czyć. Ale po co? Przecież nikt nie
wie co to znaczy.

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
spuścić się na największą głębię.
Właściwie w batyskafie. W tym
miejscu można skonczyć. Ale po
co? I tak czy spuści się czy nie, w
batyskafie, czy w kalesonach.

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
ułożyć najpiękniejszy wiersz na
świecie. Właściwie dwa wiersze.
W tym miejscu można skonczyć.
Chociaż czy jest to takie pewne?
Zresztą czy napisze czy nie napi-
sze, dwa czy jeden, tysiąc czy dzie-
sięć tysięcy.

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
mieć najwspanialsze dziecko na
świecie. Właściwie dwoje. W tym
miejscu trzeba kontynuować.
Chociaż czy jest to takie pewne?
Będzie miał, czy nie, dwoje czy
pięćcioro.

Ryszard L. wielokrotnie miał
takie chwile, że mogłby wtedy
leżeć i leżeć. Właściwie z kim i na
czym? Najlepiej z losostem i na
chlewie, chmurze, wodzie, rozy.

Ryszard L. to był ten, który
moczył się w oliwie z Hiszpanii.
Ktos inny powiedział, że to nie
ten. I dwóch się pobito. Poz-
nej więcej.

Ryszard L., ach ten ostatni
wspomniał smierdziel - powiedzia-
ła pewna

Frantsek Komuga

OGŁOSZENIA
DROBNE

Udzielam lekcji gry na
fortepianie
początkującym i średnio zaawanso-
wanym. Okolica Victoria Park Av
(Subway Station) miejsce CRESS
CENT TOWN
TEL 694-9044 po 5 codziennie

Nowo przybył KIEROWCA MECHANIK
SAMOCHODOWY poszukuje jakiegokolwiek
pracy. TEL 638-1544 po 3 po poł
Proszę Andrzeja

Wykonuje
wszelkiego rodzaju roboty na
drużach
Tel 492-1910

OPERATOR PRASY PRZEMYSŁO-
WEJ Pump Press Operator potrzeb-
ny do pracy w fabryce. Praca na zmia-
ny. Zgłoszenia prosimy kierować do
DIEMASTER TOOL, Toronto,
TEL 273 7111

SPRZĘDAM mieszkanie w Warszawie
Praga II pokój z kuchnią i łazienką
30 m kw
TEL 534 7772

SPRZEDAM piękną skórę zebry afry-
kańskiej (Namibia) na ścianę lub koło
kominka
TEL 247 1158

SPRZEDAM kamienie polszlachetne
Idealny prezent dla wybranej serca
TEL 247-1158

**PACZKI DO POLSKI
NAJSOLIDNIEJ NAJTANIEJ**
CHCESZ NAPRAWDĘ POMOC RODZINIE W POLSCE
WYSYLAJ PACZKI TYLKO ZA POSREDNICTWEM FIRMY

TransCanPol

jedynej firmy posiadającej kanadyjski serwis w Polsce

GWARANTUJEMY
● dostawę paczki do drzwi odbiorcy ● ubezpieczenie przesyłki ● potwierdzenie odbioru przez odbiorcę
na czwartej kopii dowodu nadania ● uprzejmą i miłą obsługę w Kanadzie i w Polsce ● rzetelną informację
UNIKACIE PANSTWO

- dodatkowych kosztów i opłat (portowyc i lotniskowych i za serwis w Polsce) którego faktycznie firmy nie rozważają paczek w Polsce nie wykonują
- rozkradnięcia paczki przez nieuczciwych magazynierów którzy w firmach nie dowożących paczek do domów mają czas na kontrolowanie zawartości paczki zanim zgłosi się odbiorca
- oszczędzić swoim najbliższym straty czasu i dodatkowych kosztów związanych z podróżą po odbiór paczki

Porównajcie Państwo rodzaj oferowanego serwisu, pewność ceny, a przekonacie się, że

TransCanPol

393 Roncesvalles Ave
Toronto, Ont M6R 2N1, tel 535-9944

oferuje Państwu najtanszy i najsolidniejszy serwis

Paczki gotowe np 1 lb kawa ziarnista z dostawą \$2.95 1 lb pomarańcze z dostawą \$0.70
Udzielamy informacji celnych prosimy o wcześniejsze pobranie formularzy na paczki
Przyjmujemy paczki za pośrednictwem poczty z załączoną opłatą lotniczą \$3.65 za 1 kg
morskie \$1.35 za 1 kg

Osoby lub firmy zamieszane współpracą prosimy o porozumienie się z naszym biurem
Święta już blisko Wysyłając wcześniej paczkę ułatwiamy nam Państwo wywiązanie się z naszych zobowiązań przedświątecznych

Posiadamy materiały do pakowania paczek

SZCZEGÓLOWYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ NASZE BIURA TERENOWE I DEALERZY

ONTARIO

ARKA
3635 Cawthra Rd
Mississauga
Tel 276-3902

JAN REINERT
301 Beatrice St
Welland Ont
Tel 732-4568

L.S. GARCZYNSKI
121 Roncesvalles Ave
Toronto Ont
Tel 533-1143

BOLESŁAW NOWACKI
21 Maynard Ave Apt 903
Toronto Ont
(dealer objazdowy)

WISLA PARCEL SERVICE
49 Roncesvalles Ave
Toronto Ont
Tel 534-9864

ASTRO TRAVEL SERVICE
2206 Bloor St. S W
Toronto Ont
Tel 766-1117

JAMISON VARIETY
291 St. Johns Rd
Toronto Ont M6S 2J9
Tel 767-0642

JOHN CZECHOWSKI
UNIQUE POLISH SAUSAGE
650 The Wauensway
Toronto Ont
Tel 252-4567

RITSON DELICATESSEN
555 Ritson Rd
Oshawa Ont
Tel 728-7647

BIURO USŁUG DLA POLONII
176 Albion St
Bramford Ont
Tel 756-0463

MARY S DELICATESSEN
602 Dundas St
Woodstock Ont
Tel (519) 539-1190

EUROPEAN
FOODS & RESTAURANT
399 St. Clair
Chatham
Tel (519) 351-4435

BARTON CENTER
774 Barton E
Hamilton Ont
Tel 549-8652

WELLINGTON DELI
623 Upper Wellington
Hamilton Ont
Tel 385-9730

HELEN S DELICATESSEN
50 James St
St. Catharines
Tel 685-0452

ASTRO TRAVEL SERVICE
Mississauga Valley Bd
Mississauga Ont
Tel 270-4111

OSHAWA
MEAT PRODUCTS
1818 Dundas St. E.
Whitby Ont
Tel 725-5821

CZESŁAW JEDLIŃSKI
1332 Hall St
Windsor
Tel (519) 254-4035

IRENA DEBICKA
50 Gullard St
Wallaceburg Ont.
Tel (519) 627 1958

BALTYK DELICATESSEN
406 Hamilton Rd
London Ont
Tel (519) 434-4025

KENT KITCHEN
1231 Dufferin Ave
Wallaceburg
Tel (519) 627 1017

KRAKUS DELICATESSEN
850 Colborne Rd
Sarnia Ont
Tel (519) 337-6724

VINCENT SURDYK
Barre R5 L4M 457
Tel (705) 722-4692

ODESSA DELICATESSEN
486 Merritt St
St. Catharines L2P 1P3
Tel 682-8700

ALBERTA
POLONEZ TRAVEL
AGENCY LTD
10154 103 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-0521

INTERLOT TRAVEL LTD
10856 97 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-1648

B & C GROCERIES LTD
10570 96 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-1732

POLISH FAMILY SERVICE
5420 Thornbriar Rd N W
Calgary Alta
Tel 275-7530

POL-MAK INSURANCE
SERVICE LTD
10858 97 Street
EDMONTON T5H 2M5
Tel 424 1094

TRAVEL LOT LTD
10158 116 Street
EDMONTON T5K 1V9
Tel 488-8472 482-4907

BRITISH COLUMBIA

KRAKPOL
3277 Main St
Vancouver
Tel 733-7301 albo 872-7315

MANITOBA
PARCEL SERVICE
"TEMPO"
3-41 Dorset St
Winnipeg Manitoba
Tel (204) 586-5817

MIRACLE BAKERY
1386 Main St
Winnipeg Manitoba
Tel (204) 586-6140
586-5750

HONEY BEE BAKERY
284 Selkirk Ave
Winnipeg Manitoba
Tel (204) 582-4202

QUEBEC

VOYAGES
BATORY TRAVEL
1598 Boul Saint Laurent
Montreal
Tel 845-2108

MARCHE W & S MEAT
MARKET REG D
2657 Rouen St
Montreal
Tel 526-0991

NOVA SCOTIA

ATLANPOL
134 Joffre St
Darkmouth Nova Scotia
Tel 459-6434

FARAMUSZKI

Czuję się, jak rollmops w rosole - szeptał mi w ucho pan Alojzy Juszczyński ciągnąc jednocześnie za rękaw w stronę najbliższej tawerny

Chcesz pan powiedzieć w smietanie - poprawiłem łagodnie

W smietanie w rosole kto wie, jak rollmops się czuje - denerwował się pan Alek Faktem jest, że od kilku dni chodzi mi po głowie i gryzie że z tem równemuprawianiem jest coś nie w porządku Powiedziałbym nawet, że to wymyślił cyganie Podrzucili z kolei anglosasom i te na to dali się nabrac Cały klops w tem, że jak się to innym kóbitom podobało - to my teraz leżem, jak neptki, czyli żlugie

Temczasem sam pan popatrz ' Juszczyński złapał głębszy oddech - te rzeczy są wprost rozrzewniającą niebывale - dodał Widziałeś pan kiedy, żeby facetka do gościa perskie oko zasuwiała?

Mówię panu - ponownie pociągnął mnie w stronę baru - z tem równemuprawianiem to zwykłe naciąganie męskiej publiki na nieznaną baję Słyszałeś pan kiedy, żeby płec odmienna "całe rączki" rzekła, jak to mówili za naszych dobrych czasów zagranicą we Lwowie?

Widziałeś pan kiedy na swe smutne oczy, żeby kogos jeszcze bykiem zasuwiała? Owszem! Zdarzało się czasem w wyjątkowych okolicznościach Kiedy jedna płec drugiej dozzgonną miłość nie zdążyła w porę obiecać! Ale to należało do tak zwanych wyjątków, kiedy na temat miłosnego pitygrylenia obie strony po ludzku nie mogły się dogadać

Popatrz pan sam co z tego równouprawiania wyszło?

Za czasów jeszcze Zagłoby z Krzyżaków kobiety były równe kobietom Naszym chłopakom też niczego nie brakło Białogłowe się wówczas, czyli tak zwane powiki, względnie dziewczki przepisowo nazywali Krzywda nikomu się nie działa Nasze w karczmach siedzieli, a dziewczyny przy kądzieli Tak, jak Bog przykazał

Dzis panie spojrzysz pan wokół, a z życia wyższych skwer salonowych same nici wyszły Od tej pory kiedy tego zupa wynalezli kobiety spodnie nam zabrali Po sukniach pluszowych z szerokim wcięciem na dekolt także samo marne wspomnienie zostało W metrykę ro'żenia musisz pan spojrzeć nim alibi sprawdzisz

Pan Juszczyński wybitnie zmarmotniał Eeee panie - łorzucił - szkoda czasu na dalsze ustne korespondencje

W swych rozważaniach nad "stosunkami Kościół - Państwo w PRL" Stefan Kisielewski powiada - "Kościół nie jest organizacją polityczną i nie zastąpi nam tego wszystkiego, czego w totalizmie jesteśmy pozbawieni, pluralistycznego życia politycznego i publicznego, wolności słowa, nauki, kultury, swobodnych decyzji ustrojowych, czy ekonomicznych, swobody zrzeszania się i jawnego działania Ale rola jego, jako jedynej przeciwwagi dla monopolistycznej, oligarchicznej i mafijnej utajonej władzy jest olbrzymia

Także rola w zwalczaniu oficjalnego zakłamania, jakim monopartia paraliżuje wiele dziedzin myśli i wiedzy Kiedyś kościół sprzymierzał się z cesarzami i królami, dzisiejszemu widome ograniczenie władzy totalnych dyktatorów - wazka to i doniosła rola Na przekór materialnej organizacji całego społecznego i prywatnego życia, wbrew siłom nacisku, represji i wszechwładnej cenzury - panuje nad sercami i przez to - jest sojusznikiem uczuć i umysłów wolnych ludzi"

Prawdopodobnie Generalny Sekretarz KPK Zarządu Głównego, p. Kazimierz Klimaszewski, po powrocie z Polski i trzymiesięcznych obserwacjach "klimatu" jaki zaistniał po stanie wojennym wprowadzonym przez ekipę wyposrodkowaną z tego samego rzutu społecznego podporządkowanego rzutom wschodnio-mocarstwowej ideologii zgodził się z uwagami Kisielewskiego

Z tym może niewinnym dodatkiem wyedukowanym z wizytacji dużej ilości diecezji katolickich, oraz rozmów z biskupem Dominem, że dystans od wyżej wzmiankowanych serc do ludzkich żołądków jest niewinnie krotki Kościół więc "panuje" nad sercami Ale dostrzega również obecność pustych żołądków

W tym właśnie momencie, p. Klimaszewski objeżdża ośrodki polonijne w Kanadzie z referatem opartym na refleksjach, spostrzeżeniach i smutnych wnioskach, proponując Poloni dalszą, wzmoczoną i nadal konieczną pomoc materialną rodakom tym samym starym, już "przetartym" szlakiem "Kongres Polonii - Episkopat", wraz z czuwającym nad rozdziałem żywności w Polsce Biskupem Dominem

Z góry wiedziałem, że przegram Z kretesem I po dzis dzien nie wiem po co wtrąciłem swe trzy własne grosze Chociaż nie jeden powiada, że jestem kuty na cztery nogi

Skoro jednak dyskusja się nie kłębła zdecydowałem w koncu się wychylic i zaproponować biesiadnikom siedzącym już przy kawie po trzecim, czy czwartym danu, że chociaż wprawdzie dbam o to, jak pies o piątą nogę, to jednak należy oskarżyć siódmkę, a nie szóstkę, że za często się powtarza w naszych polskich przysłowiciach, powiedzonkach, czy porzekadłach Jakas czarna magia nad nią zawisła - ponownie zaproponowałem

Za często - twierdziłem! Musi więc być cyfrą fatalną Moze nawet apokaliptyczną Z rodowodem w Biblii, lub znakach czarnoksiężnictwa Tego związanego z szatanem, lub Świętą Inkwizycją Wymyślona przez Hebrajczyków Spopularyzowana przez agenta Jamesa Bonda i dziwi mnie trochę, że Mickiewicz wypchnął w "Dziadach" - do przodu - czterdziestu cztery miast czterdziestu dziewięć Jakież bowiem inne imię może być bardziej spowite w mistykę, jeśli nie siedem razy siedem

Skoro - powiadam - już w stosunkowo krótkim czasie po siedmiomilowych butach Tomcia-Palucha, ktos wynalazł siedem grzechów głównych, ktos inny "ocet siedmiu złodziei", a jeszcze inny "siódme niebo", to z siódmką należy się obchodzić, jak z jajkiem i nie powinno się mówić "dziesiąta woda po kiele", lecz siódma Dostłowne siódme poty!

Polecało na mnie oczywiście "siedem gromów kalifa" Zakrakano na amen Oskarżono, że plotę piątę przez dziesiątę, (choć jestem przekonany w duchu, że powinno być siódme przez czternaście) że skoro jest pewne - że dwa razy dwa to nie trzy po trzy więc o co chodzi?

Za karę nie dostałem ciastka tortowego Z orzechami i bitą pianą

Gospodyni spojrzała na mnie jak gdybym stracił wszystkie pięć klepek

Licząc w dół od siódmej

A czułem się? Czuję się, jak zbity pies na płocie

I pisz tu bracie ni w pięć ni w dziewięć

"Począwszy od szóstego lutego (dzień Dorot i imienin Bohdanów) - zawiadamia Gerald Regan (Minister Handlu Międzynarodowego) oraz Eugene Whelan (Minister Rolnictwa) - wprowadzamy kontrolę wywozu jaj w skorupie do Stanów Zjednoczonych" Mam szczerą nadzieję, że decyzja ta nie związana jest z rokiem wyborów u sąsiada na południu Jaja w skorupie powinny się przydąć w Kanadzie U nas też może się "cos" przydarzyć Na szczeblu federalnym

A prócz tego wybory do KPK We władzach naczelnych Już tu w Toronto

Śmiejemy się więc, bo ktos jeszcze inny obiecał, że świat potrwa tylko sześć miesięcy, a my na każdą szczęśliwą chwilę z niecierpliwością czekamy

Minister Zatrudnienia i Imigracji p. John Roberts nadesłał komunikat informujący, że przewodniczącym będzie kanadyjskiej delegacji na konferencji w Paryżu w dniach szosty - osmy lutego Data stempla na kopercie zawierającej "material" informujący dziesiąty lutego Informacja prawdopodobnie małoważna Niemniej jednak zainteresowanych informujemy By się protokołom stało zadosć

A wy kochani uskarżacie się od lat na złe traktowanie prasy polonijnej przez pocztę

- * Fraszka po polsku * -

Nie spocznie!
Nim nas nie obgada
Zacznie

Bohdan EJBICH

Konferencja prasowa rzecznika rządu

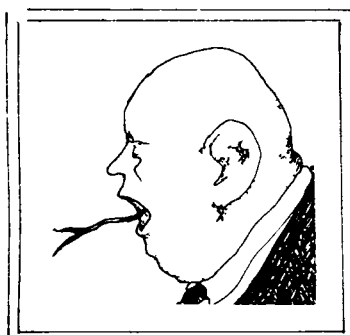
P R L

Podajemy fragmenty konferencji prasowej rzecznika rządu PRL Jerzego Urbana w dniu 22 lutego br

Jeden z dziennikarzy zachodnich zadał w trakcie konferencji pytanie o zamierzenia władz wobec 11 aresztowanych członków kierownictwa KOR-u i Solidarności wobec których władze prowadzą śledztwo z oskarżeniami o przestępstwa polityczne

Urban "Ja mogę tylko podkreślić, że propozycja zastosowania amnestii w powiązaniu z czasowym wyjazdem tych osób z Polski jest nadal aktualna"

Następnie Jerzy Urban złożył oświadczenie w związku z korespondencją z Polski dziennikarza Associated Press Bramleya, w której stwierdzono, że Polacy cieszą się ze śmierci sekretarza generalnego KPZR Andropowa

Urban "Chcę oświadczyć, że chwyty, które przedstawił Associated Press pan Bramley zastosował w jednej z ostatnich swych korespondencji mają bardzo zły posmak

Są sprawy wobec których ludzie cywilizowani, ludzie o elementarnej kulturze, i to wszyscy ludzie niezależnie od swoich poglądów politycznych zachowują się z powagą i szacunkiem Chodzi tu o takie sytuacje jak śmierć Tekst pana Bramleya, który został nadany jako impresje z Warszawy po śmierci sekretarza generalnego KPZR towarzysza Andropowa urąga tym zwyczajom ludzi cywilizowanych i chcą to zupełnie oficjalnie oświadczyć publicznie Pan Bramley obraził pamięć meza stanu, nad którego trumną cały świat pochylił się z szacunkiem, obraził pamięć przywódcy, który wiele uczynił dla światowego pokoju i dla sprawy postępu Tekst pana Bramleya był zgrzytem, dysonansem, przejawem także zawodowej niemoralności Ukazał się w chwili, gdy przywódcy świata zachodniego kroczyli w kondukcje pogrzebowym za trumną towarzysza Andropowa Zresztą mam wątpliwości czy pan Bramley rzeczywiście zdołał dobrać rozmowców na ulicach Warszawy, takich rozmowców którzy by wypowiadali podłe idiotyzmy Mogę mieć te wątpliwości i nawet wątpliwości czy w ogóle przeprowadził jakiś sondaż uliczny na ulicach Warszawy ponieważ równocześnie napisał, że rzecznik polskiego rządu odmówił skomentowania zgonu sekretarza generalnego KPZR Jest to nieprawda, pan Bramley nie uzyskał ze mną połączenia telefonicznego i usiłował temu nadac interpretację polityczną Są to w ogóle niedopuszczalne chwyty dziennikarskie"

Pod koniec konferencji jeden z dziennikarzy amerykańskich poprosił o skomentowanie raportu zarządu międzynarodowej radiofonii, według którego 85% dorosłych Polaków słucha zachodnich radiostacji nadających w języku polskim

Urban "Zapoznałem się z tym raportem i bardzo mnie on zdziwił ponieważ rząd amerykański radiofonii międzynarodowej tj. jakas instytucja zwana w skrócie BIP, a która nadzoruje między innymi działalność Wolnej Europy, ogłosił że 85% dorosłych osób w Polsce słucha rozgłosni zachodnich Ja nie wiem skąd autorzy raportu rekrutujący się z administracji amerykańskiej biorą te dane ponieważ są one zupełnie niezgodne z badaniami Ośrodka Badania Opinii Publicznej przy polskim radiu i telewizji, na które to instytucje wielu dziennikarzy zachodnich chętnie się ostatnio powołuje publikując różne badania W maju 83 roku ta instytucja przeprowadziła odpowiednie badania i wyniki się różnią od raportu amerykańskiego w sposób zadziwiająco jaskrawy Według OBOP-u 24% ludności Polski słucha z różną częstotliwością rozgłosni zachodnich 76% dorosłych ludzi w Polsce nigdy w ogóle nie słucha żadnej z tych szesciu rozgłosni"

OD REDAKCJI Po raz kolejny Jerzy Urban dowiódł, że słuszna jest ukształtowana w Polsce opinia, że nie ma żadnej różnicy pomiędzy d... i głową Urbana

JAK ŻYĆ, BY ŻYĆ

100 LAT

Desmond Morris, znany brytyjski biolog i autor, przeprowadził ostatnio badania nad długowiecznością i na tej podstawie udzielił interesujących rad tym wszystkim, co chcą żyć długo i cieszyć się życiem

Pierwszy wniosek z badań Morrisa kto, chce żyć długo i być na starość w dobrej formie, nie powinien przechodzić na emeryturę, a jeśli okoliczności zmuszą go do tego, to powinien dać się pochłoniąć jakiejś nowej absorbującej działalności

Niektórzy ludzie są z natury bardziej aktywni fizycznie, niż inni, co daje im przewagę, pod warunkiem, że działalność, której się oddają nie jest wynikiem stresu Marsze, spacer i ogrodnictwo przedłużają życie, bo wymagają mało intensywnych ruchów całego ciała Ci, co w starszym wieku traktują ćwiczenia fizyczne bardziej poważnie, przejawiają świadomy lub nieswiadomy lęk o własne zdrowie Kiedy zbyt poważnie traktują ćwiczenia fizycznie, obraca się to przeciw nim Osoby starsze, które zaczynają intensywnie uprawiać sport, zazwyczaj boją się, że podupadną na zdrowiu W miarę, jak wyrastamy z młodych lat, staje się bardzo ważne, by uprawiać sport w sposób ekstensywny, a nie intensywny, a przede wszystkim, by nam to sprawiało przyjemność

Spokojne usposobienie sprzyja długowieczności Ludzie cechujący się ostrą agresywnością, wybuchowi emocjonalnie lub drczeniem różnymi niepokojami, mają gorsze szanse Trzeba jednak rozróżnić między spokojnie zrelaksowanymi, a biernymi leniwcami Zrelaksowanie nie wyklucza zarliwych zainteresowań i w rzeczy samej, ochota życia, gorliwe zajmowanie się ulubionymi sprawami, to ważne czynniki, sprzyjające długowieczności

Wspominanie „starych, dobrych czasów”, narzekanie, że świat schodzi na psy krytykowanie młodego pokolenia, to

niechybne znaki, że pogrzeb już blisko Tak przynajmniej zapewnia Desmond Morris

Sukcesy życiowe znakomicie przedłużają życie i mogą nawet zrównoważyć takie skracające życie czynniki, jak otyłość i skłonność do alkoholu Ale sukces życiowy musi się zawsze mierzyć w kategoriach osobistych Pasterz na hali może być przeświadczony, na swój sposób, nie mniej niż laureat Nobla, że życie przyniosło mu sukces

Ludzie długowieczni bardziej przejmują się tym, co ROBIĄ, niż tym KIM SĄ Żyją jakby na zewnątrz siebie, nie wgłębiając się we własną osobowość i nie rozmyślając nad nią

Nawyki osób długowiecznych są na ogół umiarkowane Rzadko spotyka się wśród nich skrajności diety Ale purytanskie argumenty o szkodliwości picia i palenia znajdują mało poparcia **Wiele długowiecznych jednostek pije i pali - Z UMIAREM**

Większość dożywających późnej starości ma poczucie dyscypliny wewnętrznej Nie jest to ostra dyscyplina w stylu wojskowym, lecz organizacja własnego życia i poddanie codziennej egzystencji jakiemś szablonowi

Poczucie humoru, twierdzi Desmond Morris, podkreślając że zaobserwował to wielokrotnie w czasie swych badań, idzie w parze z długowiecznością Humor, figlarność, zdolność dostrzegania zabawnych stron życia, są skuteczną bronią przeciw starzeniu się Mówią, że najlepiej się śmieje ten, kto się śmieje ostatni Można to odwrócić — kto się dobrze śmieje, ten się śmieje ostatni

Na zakończenie, autor przestrzega przed chowaniem głowy w piasek Unikanie prawdy o życiu i śmierci nic nie daje Najzdrowsze rozwiązanie, to zaakceptować fakt, że się nie jest niesmiertelnym i żyć pełnym życiem każdego dnia, żyć w czasie teraźniejszym

50 **Herz Ford**, amerykański magnat samochodowy, w wieku lat 50, w 1913 roku rewolucjonizował przemysł samochodowy wprowadzając taśmę produkcyjną, dzięki czemu samochód stał się powszechnie dostępnym środkiem lokomocji w cywilizowanym świecie

51 **William Pitt starszy**, cierpiący na przerywany stan maniakalny i depresyjny, był jednym z największych mówców w historii Wielkiej Brytanii Przekształcił kraj w imperialne mocarstwo W tej roli Wielka Brytania osiągnęła szczyt w roku 1759 - „roku zwycięstw”, kiedy Pitt miał lat 51

52 **Hiroo Onoda**, 23-letni porucznik armii japońskiej, w 1944 roku został wysłany na jedną z wysp na Filipinach Przez następne lata nie dowiedział się o zakończeniu II Wojny Światowej i żył samotnie w dżungli w przekonaniu, że nadal, w służbie cesarza, bierze udział w działaniach wojennych Złożył broń dopiero w wieku 52 lat

53 **Margaret Thatcher**, z zawodu chemiczka i prawniczka, która wkroczyła na arenę polityczną w roku 1959, została pierwszą kobietą — premierem Wielkiej Brytanii, w maju 1979, w wieku 53 lat

54 **William Caxton**, pierwszy drukarz angielski, w 1476 roku, w wieku 54 lat, założył drukarnię w Westminster Pierwszą książkę, *The Dictes and Sayings of Philosophers*, wydał 18 listopada następnego roku

55 **Mao Tse Tung** był pomocnikiem bibliotekarza, zajmującym się głównie lekturą Karola Marksa, co jednej czwartej ludzkości przyniosło dalekosiężne skutki W 1949, w wieku lat 55, został pierwszym szefem państwa w nowo utworzonej Chińskiej Republice Ludowej

56 **Jack Hawkins**, brytyjski aktor, stracił swój wspólny głos w wieku 56 lat, w 1966, na skutek raka krtani i usunięcia strun głosowych Z uporem kontynuował karierę sceniczną, korzystając z dubbingowanego głosu Zmarł w 1973, po implantacji sztucznych strun głosowych

57 **Geronimo**, przywódca Apaczów, przez wiele lat opierał się inwazji Hiszpanów i Amerykanów Poddął się oddziałom amerykańskim dopiero w roku 1886, w wieku 57 lat

58 **Teodor Dostojewski** miał 58 lat, kiedy napisał wielkie dzieło *Bracia Karamazow*, na krótko przed śmiercią z początkiem roku 1881

59 **Ella Fitzgerald**, jedna z najślawniejszych śpiewaczek jazzowych, w wieku 59 lat, po 11 latach pracy, ukończyła 19 albumów z nagraniami, zatytułowanych *Song Books*, w których odtworzyła blisko 250 najpopularniejszych utworów dwudziestego wieku

Ella Fitzgerald, 59

60 **Jan Paweł II**, polski Papież, miał 60 lat, kiedy w zamachu na Placu św. Piotra został ciężko ranny dnia 13 maja 1981, na pięć dni przed swymi 61 urodzinami

61 **Joseph Niepce**, francuski wynalazca, miał lat 61, gdy latem 1826 wykonał pierwszą na świecie fotografię

62 **Arystoteles Onassis**, grecki magnat okrętowy, w wieku lat 62 ożenił się z młodszą o lat 23 Jackie Kennedy, w roku 1968

63 **Ryszard Wagner** miał lat 63, gdy wystawiono na scenie jego największe arcydzieło, cykl operowy o *Nibelungach* Premiera odbyła się w sierpniu 1876

64 **Richard Burton**, dziewiętnastowieczny angielski pisarz i podróżnik, tłumaczył czytane do dziś, klasyczne wschodnie erotyki Szesnastce tomów jego pracy pod tytułem *Tysiąc i jedna noc* ukazało się po raz pierwszy w 1885, kiedy miał 64 lata

65 **David Hume**, brytyjski filozof, 18 kwietnia 1776 ukończył pisanie książki *The Life of David Hume, Written by Himself* Miał wtedy lat 65 Zmarł w cztery miesiące później, z pogodą broniąc swęj niewiarę w niesmiertelność

66 **Edgar Rice Burroughs**, autor historii o Tarzanie, miał 66 lat, kiedy został najstarszym korespondentem wojennym na południowym Pacyfiku, po epizodzie, w którym był świadkiem japońskiego ataku na Pearl Harbor

67 **John Dryden**, siedemnastowieczny pisarz angielski, w wieku 67 lat zobowiązał się, że dostarczy swemu wydawcy 10 wierszy tekstu, za sumę 300 funtów Napisał swe ostatnie wielkie dzieło, *Fables Ancient and Modern*, obejmujące 11700 wierszy

68 **Mrs Patrick Campbell**, aktorka która stworzyła rolę Elizy w *Pigmalionie*, w 1933 roku, w wieku 68 lat, rozpoczęła nową karierę, występując w swym pierwszym filmie *Riptide*

69 **Ronald Reagan** został wybrany 40 prezydentem Stanów Zjednoczonych w 1980, w wieku 69 lat, po nakręceniu takich filmów, jak *Going Places* (1939), *A Modern Hero* (1940), *The Winning Team* (1950) i *Law and Order* (1953)

70 **Hilda Johnstone** wyróżniła się w zdumiewający sposób na olimpiadzie, w wieku 70 lat, jako najstarsza przedstawicielka Wielkiej Brytanii w historii sportu Wzięła udział w zawodach jeździeckich w olimpiadzie w 1972 roku

71 **Leni Riefenstahl**, ciesząca się uznaniem autorka filmów dokumentalnych, w tym wieku zajęła się podwodną fotografią W młodości była nadwornym reżyserem filmowym Hitlera

72 **Blondin**, francuski akrobata i najsłynniejszy lino-skocecz świata, wystąpił po raz ostatni w swej karierze w wieku 72 lat, w 1896 w Belfascie

73 **Konrad Adenauer**, zachodniemiecki przywódca polityczny, w wieku lat 73 został wybrany kanclerzem Republiki Federalnej Niemiec w 1949 Pozostał na tym urzędzie do roku 1963

74 **Jack Wingfield**, angielski sportowiec, wziął udział w swym ostatnim biegu maratońskim w wieku 74 lat, w 1982 Zapytany o sekret swej fenomenalnej formy w tym wieku, odpowiedział „Zawsze byłem spokojnym typem i dbałem o siebie”

75 **Winston Churchill**, udzielając wywiadu w dzień swych 75 urodzin, powiedział „Jestem gotów by spotkać się ze swym Storcą Ale czy On jest gotów na taką próbę, to już inna sprawa”

76 **Joseph Haydn**, austriacki kompozytor, w dzień 76 rodzin w 1808 uczestniczył w specjalnym koncercie na jego cześć Wybitni muzycy odegrali *Stworzenie*, a Beethoven ukląkł i ucałował rękę swego byłego nauczyciela

77 **Marta Graham**, jedna z najbardziej wpływowych postaci nowoczesnego tańca, w roku 1970 powróciła na scenę jako tancerka, w wieku 77 lat

78 **Ajatolla Chomeini**, irański przywódca religijny i polityczny, miał lat 78, kiedy rozpoczął islamską rewolucję, która doprowadziła do obalenia prozachodniego szacha Iranu

79 **George Cayley**, angielski wynalazca, w wieku 79 lat był świadkiem, jak jego największy wynalazek - szybowiec - dokonał pomyslnego lotu z pilotem na pokładzie, w 1853

80 **George Burns**, komik amerykański, był najstarszym zdobywcą nagrody Oscara, w wieku lat 80, w roku 1976, za rolę w filmie *The Sunshine Boys*

81 **Johann Goethe**, wielki pisarz niemiecki, miał lat 81 kiedy ukończył swe arcydzieło *Fausta*, latem 1831 roku Pracował nad *Faustem* przez przeszło pół wieku Zmarł w kilka miesięcy później

Johann Goethe, 81

90 Margaret Murray, brytyjska uczona — antropolog, w wieku 90 lat została prezesem Towarzystwa Folklorystycznego w 1953 Folklorem zajmowała się przez wiele lat i w wieku 100 lat jeszcze publikowała swe prace

91 Alexandra Baldine-Kosloff, była primabalerina Teatru Wielkiego w Moskwie, w wieku 91 lat uczyła tanca we własnej szkole baletowej w południowej Kalifornii

92 Fenner Brockway, polityk, niezamordowany uczestnik kampanii pokojowych, autor i poseł labourzystowski, w 1980, w wieku 92 lat, opublikował kolejną książkę *Britain's First Socialists*

93 Paul Paray, słynny francuski dyrygent, dyrygował koncertem skrzypcowym Mendelssohna na debiucie Yehudi Menuhina W poł wieku później, dyrygował tym samym koncertem, z tym samym solistą, w październiku 1979 w Monako Następnie ranka 93-letni Paray odleciał do Izraela, gdzie dał 15 koncertów, a potem na tournée po Szwecji

94 Bertrand Russell, angielski filozof i matematyk, w wieku 94 lat nadal działał z wielką energią w ruchu na rzecz pokoju i rozbro-

jednia nuklearnego

95 Leopold Stokowski, wybitny dyrygent, w wieku 63 lat ożenił się po raz trzeci, z 23-letnią Glorią Vanderbilt, dziedziczką wielkiej fortuny Rozwiódł się z nią w wieku 80 lat i aż do śmierci w wieku 95 lat, miał szereg romansów z coraz to nowymi przyjaciółkami

96 Babcia Moses, amerykańska malarka w stylu „nawiny”, która zaczęła malować w wieku lat 67, swoją pierwszą wystawę malarską miała w Londynie, w Mathieson Gallery, w wieku 96 lat Malowała jeszcze przez kilka lat, dożyła lat 101

97 Winfred Rushforth, lekarka i psychoanalityczka, Szkotka, w wieku lat 97 była czynna zawodowo, prowadząc grupy terapii marzeniowej w Edynburgu Kiedy upadła, doznając obrażeń, wykrzyknęła „Jeszcze nie, o Boże, jeszcze nie! Tyle mam jeszcze do zrobienia”

98 W tym roku, w 1984, amerykański farmer Wally Latimer postanowił zwolnić obroty, osiągnąwszy 98 lat Będzie wstawał później, o 6, a nie o 5, i pracował krocej, tylko 12 godzin, zamiast 14 Przeżył wszystkie swe żony i mieszka samotnie na 40-akrowej farmie w stanie Kansas Twierdzi, że tajemnicą jego jest spokojne usposobienie „Nie martwię się i nie wpadam w gniew”

99 Catherine Booth, major Armii Zbawienia i wnuczka jej założyciela, w wieku 99 lat wzięła udział w programie telewizyjnym Zapytano ją, czy gdyby jej dziadek żył, to przyszedłby z nią do studia, odpowiedziała „Skądże, miałby coś znacznie ważniejszego do roboty”

100 Ludwik Solski, wielki polski aktor, w wieku 100 lat występował na krakowskiej scenie jako Stary Wiarus, w *Warszawiance* Wyspiańskiego, ściągając każdego wieczoru tłumy widzów W jednej ze scen Stary Wiarus umiera na scenie Solski był w tym epizodzie tak przekonujący, że nieodmiennie z widowni odzywały się okrzyki przerażenia Odczekawszy dłuższą chwilę, mistrz podnosił się z desek sceny i ze złośliwym błyskiem w oczach, składał publiczności głębokie ukłony, oświadczając „Jeszcze nie dzisiaj, moi kochani”

Bertrand Russell, 94 bierze udział w demonstracji

JESIEŃ ŻYCIA A SEKS

Wiek 51 lat to wiek menopauzy Badania przeprowadzone w Europie w latach 1970-tych wykazały, że choć kobiety często przeżywają klimakterium czyli menopauzę w każdym wieku od 45 do 55 lat, to przeciętny wiek w którym dokonuje się przeobrażenie, to 51,7 lat Niektóre kobiety przyjmują to jako koniec życia seksualnego — jaki sens ma seks, skoro już nie można mieć dzieci? Niektóre nawet traktują menopauzę jako rodzaj choroby, ze znanymi objawami jakby uderzenia krwi do głowy, w związku z obniżeniem poziomu estrogenów we krwi Lecz inne przyjmują menopauzę z ulgą, mogą wreszcie oddawać się erotycznym przyjemnościom, bez najmniejszej obawy o ciążę

52 lata bywa wiekiem najstarszego Donzuana w okolicy W tym wieku, mężczyzna, zamiast pogodzić się z piątym krzyżkiem na karku, często się buntuje, kupuje sportowy samochód, zaczyna nosić rozpięte na piersi koszule i złotą biżuterię, czasem zapuszcza brodę, czy zaborcze wąsy

Wiek lat 53, to wiek „męskiej menopauzy” Ocenia się, że 15 procent mężczyzn w tym wieku przechodzi przez prawdziwe, fizyczne klimakterium, któremu towarzyszy nagły i ostry spadek poziomu testosteronu W tych przypadkach, wyraźnie zmniejsza się wigor seksualny Zdarza się, że towarzyszą temu rozmaite objawy złego samopoczucia, takie jak poranna ospałość, bezsenność, zawroty głowy, palpacje, a nawet tradycyjne u kobiet, przeżywających menopauzę, uderzenia krwi do głowy

Wiek lat 57 to najstarszy wiek macierzyństwa Według Guinness Book of Records, światowy rekord należy do pani Ruth Kistler z miejscowości Portland, w stanie Oregon w USA, która w wieku 57 lat i 129 dni urodziła córkę Zuzannę w dniu 18 października 1956, w Glendale koło Los Angeles Jest wiele innych pan, które twierdzą, że stały się matkami w tak późnym wieku, niektóre nawet po siedemdziesiątce, lecz okazało się, że większości tych przypadków, są one babciami, ukrywającymi w ten sposób niesłubne macierzyństwo swych córek

Szesczdziesiątka niektórym mężczyznom przynosi istotne ograniczenie w życiu erotycznym Badania wykazują, że 28 procent

mężczyzn w tym wieku zostaje dotkniętych impotencją, nie pozwalającą na erekcję Wśród kobiet, jak wykazały badania w amerykańskim Duke University, 60 lat to przeciętny wiek w którym dochodzi do zaniechania życia seksualnego Nie oznacza to bynajmniej, że kobiety te CHCĄ skończyć z erotyką lub, że są do tego biologicznie zmuszone Po prostu skłaniają je do tego przekonania i postawy kultury, do której należą

Przeciętny mężczyzna kończy życie seksualne w wieku 68 lat Co czwarty mężczyzna w tym wieku jest dotknięty impotencją

W wieku lat 75 co drugi mężczyzna dotknięty jest impotencją, która uniemożliwia erekcję W porównaniu z młodym męskim organizmem, procent tężczy w tym wieku jest dotknięty impotencją

Badania przeprowadzone na Duke University wykazały, że najstarszy wiek, w jakim kobieta prowadzi jeszcze z satysfakcją życie seksualne, to 81 lat Natomiast niektórzy mężczyźni pozostają aktywni seksualnie do końca lat osiemdziesiątych Niektóre z badań nad życiem seksualnym konkludują, że najlepszym wiekiem dla uprawiania seksu jest wiek 90 lat Słynny raport Kinsey'a podaje, że najstarsza z badanych kobiet, prowadząca jeszcze życie seksualne, miała lat 90 Uczni z Duke University stwierdzili, że w tym wieku byli najstarsi uprawiający seks mężczyźni, objęci próbą statystyczną poddaną badaniom Danych tych nie należy traktować jako „rekordów” w dziedzinie życia seksualnego Były to po prostu przypadki najstarszych wiekiem osób, które znalazły się w stosunkowo małych próbkach statystycznych, wylosowanych z wielkich zbiorowości Istnieją poza tym wyjątkowe jednostki, aktywne seksualnie także w kilka lat po przekroczeniu dziewięćdziesiątki Najstarszy ojciec, zanotowany w annałach medycyny, miał lat 94, kiedy spłodził zdrowego potomka Przypadek ten notuje pismo lekarskie American Medical Association — amerykańskiego stowarzyszenia lekarzy — w roku 1935

82 William Gladstone, polityk brytyjski i przywódca Partii Liberalnej, w ciągu swej szesćdziesięcioletniej kariery politycznej, czterokrotnie sprawował urząd premiera Kiedy po raz czwarty formował gabinet, w sierpniu 1892, królowa Wiktorja określiła go jako „starego, niepojętego szalencia w wieku 82 i pół lat”

83 Agatha Christie, autorka powieści i sztuk teatralnych, w wieku lat 83 pobiła wszelkie rekordy teatralne Jej sztuka *Pułapka na myszy* osiągnęła rekordową ilość przedstawień, bez schodzenia ze sceny, w całej historii teatru

84 Henri Matisse, słynny malarz francuski, mistrz koloru i przywódca ruchu artystycznego *fauvistów*, w wieku 84 lat, w roku swej śmierci, nadal malował, z niezmniejszoną energią i nie uszczuplonym talentem

85 Papież Pius IX, w wieku 85 lat, pobił wszelkie rekordy papieskie, kiedy w roku 1878 osiągnął najdłuższy pontyfikat, trwający 32 lata

86 Elizabeth Blackwell, ginekolog i pierwsza kobieta, która w Stanach Zjednoczonych zdobyła zawód lekarza, prowadziła praktykę lekarską jeszcze w wieku 86 lat, kiedy w roku 1907 ciężki wypadek przykuł ją do łóżka

87 Ferdinand de Lesseps, dyplomata francuski, który wślawił się zbudowaniem kanału Sueskiego i rozpoczęciem kanału Panamskiego, w wieku 87, został skazany na pięć lat więzienia, lecz sąd apelacyjny, kierując się jego sędziwym wiekiem, unieważnił wyrok

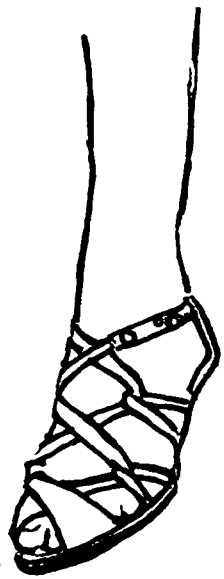
88 Pablo Casals, wielki hiszpański wiolonczelista, nadal występował publicznie z koncertami, w wieku 88lat i odbywał tournée dookoła świata

89 Mary Baker Eddy, amerykańska założycielka ruchu Christian Science, w wieku 89 lat, w roku 1910, nadal kierowała założonym przez siebie kościołem Głosiła zasadę, że przy pomocy siły ducha i umysłu można przezwyciężać słabość ludzkiego ciała Jej własny przykład dostarczał przekonującego dowodu

MUZYKA I WIECZNA MŁODOŚĆ

Wydaje się, że muzyka przynosi długie życie Wśród popularnych artystów, którzy dożyli późnego wieku, byli Gracie Fields i Hoagy Carmichael (81lat), Sophie Tucker (83) i Maurice Chevalier (84) Jeszcze dłużej żyją kompozytorzy i wykonawcy muzyki klasycznej Ryszard Strauss i Vaughan Williams (85 lat), Giuseppe Verdi (87), Otto Klemperer i Igor Strawinski (88), Arturo Toscanini (89), Jan Sibelius (91), Adrian Boult i tancerka rosyjska Tamara Karsawina (93), Marie Rambert (94), Leopold Stokowski (95), Pablo Casals (96) i Lionel Tertis (98)

Moda

Sandały

W lecie tego roku obszernym ubranom w stylu japońskim szarościom bezom i bielom tworzą naturalnych, towarzysząca będzie sandały. Sandały te są płaskie. Spowodują one wydzielenie rodzaju skóry, z której są robione. Jest to dość gruba, surowa bydlęca skóra, przeważnie w kolorze naturalnym, czasem farbowa. Jej wykonanie jest mądre. Wierzch nowych sandałów są często dość skomplikowana plecionką, z których jednak są bardzo proste w konstrukcji. W założeniu mają przypominać dawne prymitywne obuwie i jednocześnie eksponować piękno stopy.

Joga na emigracyjny stres

PRANAJAMA Oddech górno- górno-żebrowy

Stojąc prosto, robimy wdychanie i wydech. Wdech: wdech w górny płucny kąt, przesunięcie rąk w górę, przesunięcie rąk w bok, przesunięcie rąk w przód. Wdech: wdech w górny płucny kąt, przesunięcie rąk w bok, przesunięcie rąk w przód. Praca oddechowa jest bardzo ważna w jogie. Wdech i wydech są bardzo ważne.

BIURO PODRÓŻY I WYSYŁEK

A DIV OF 547 319 ONTARIO LTD LIC ONTARIO 217 7205
331 RONCESVALLES AVENUE, TORONTO, ONT. M6R 2M8
TEL. 532-3042, TELEX 065 24246
Godziny otwarcia: poniedziałek — piątek 9—7, sobota 9—4

- Bilety lotnicze i okrętowe
- Czartery do Polski i innych krajów
- Załatwianie paszportów, wiz, zaproszeń na pobyt stały i wizyty
- Wysyłka pieniędzy
- Paczki do Polski i innych państw Europy — standardowe i własnego pakowania

UWAGA! SPECJALNA OFERTA!
Za każdy wykupiony bilet do Polski lub innego państwa w Europie wysyłamy do Kraju 1 paczkę lotniczą do 10 kg lub morską do 20 kg **BEZ OPŁAT!**

19 MARCA

— to termin odejścia najbliższego kontenera z paczkami morskimi do Polski
Paczki lotnicze wysyłamy dwa razy w tygodniu
Wszystkie paczki są ubezpieczone i — wg życzenia nadawcy — dowożone do domu lub odbierane z najbliższego punktu odbioru

BIURO WYSYŁEK W HAMILTON
747 Barton St E Tel 544-3603

BRANTFORD Tel 753 7550	KITCHENER Tel 743 7653	KINGSTON Tel 549 8693	THUNDER BAY Tel 622 2571	EDMONTON Tel 455-9238
LONDON Tel 432-4904	WINDSOR Tel 256-6544	OSHAWA Tel 576-2225	WINNIPEG Tel 661 4840	OAKVILLE Tel 844-9521
SAULT STE MARIE Tel 253 7240	ST CATHARINES Tel 937-4411	DELHI Tel 582 1058		

CIELECINA

W ostatnim felietonie "SMAKOSZA" informowałem Prezes Edward de Virion rozesał listy goczce za oszustem Szczepanem Kowalczykiem synem Franciszka, który legitymując się **POLSKIM PASZPORTEM KONSULARNYM** zbiegł do Polski zabierając z sobą skradzione polskim imigrantom pieniądze R 52 200. Nasz wysłannik kontynuuje podróż do RPA celem nawiązania kontaktów z Sołtysem Mistrz Pateln Impresario w jednej osobie Zbigniew Słusarczyk zyczy Państwu Smacznego **SMAKOSZ** w dzisiejszym felietonie E T poleca czytelnikom Restaurację "STAROPOLSKA" Roncesvalles Ave 299 Nadzwyczajną pozycją w Karcie Dan (MENU) jest sznycel cielecy z jajkiem plus dodatki i zupa do wyboru. Wszystko bardzo smaczne, obsługa fachowa i szybka - cena \$ 5 25

DZISIAJ SAŁATKA ŚLEDZIOWA po SKANDYNAWSKU

2 duże śledzie (dobrze wymoczone, aby uzyskać niską zawartość soli), 4 ziemniaki, 2 buraki cwikłowe, 2 jabłka, mała cebula, 2 łyżki soku z cytryny, pół szklanki smietany, sol i cukier do smaku.
Śledzie wymoczone (najlepiej w zimnej bieżącej wodzie) obrac ze skórki, oczyścić z ości, posiekać. Buraki i ziemniaki ugotować w lupinach, po ostudzeniu obrac i pokrajać w kostkę. Obrana cebulę drobno posiekać. Wszystkie składniki wymieszać dodając sok z cytryny, cukier i bardzo ostrożnie z solą to zależy jaka zawartość soli pozostanie w śledziach. Polać kwasną smietaną.

Zebrał i sprawdził
SMAKOSZ

PROSTUJEMY, PRZEPRASZAMY!
W numerze 73, w rubryce Smakosza, podaliśmy błędnie wysokość zniżki na huslanekę w M-C DAIRY Co Ltd, 212 Mavety Str przy powołaniu się na Smakosza. Miało być 5 procent! I tak dobrze, darowanemu koniowi!

MINERAL IMPORT-EXPORT w Toronto, 5 lat działalności, z długim doświadczeniem z USA Import z Polski i Europy porcelany, kryształów, szkła, kilimów i żywności
POSZUKUJE PARTNERA na 50% UDZIAŁU, z możliwością całkowitego prowadzenia firmy, lub też nabywcy na całość

INFORMACJE TELEFON
Mineral Import 416-763 3065 10am - 1 pm
lub 763 - 3315 wieczorem

kawiarnia

KAZIUK zaprasza

na kawę i paczki
w każdą niedzielę
w godz 10 00 - 3 00 pm
do budynku Credit Union
(220 Roncesvalles Ave,
sala na dole)

BUDUJEMY DOM

Moje uwagi na temat prawnych i innych aspektów kupna domu w Kanadzie wzbudziły spore zainteresowania Czytelników, co notuję w tym miejscu nie bez pewnego zadowolenia i dumy autorskiej. Jednocześnie chcę wspomnieć, że do spraw tych powrócimy jeszcze w najbliższych tygodniach.

Jedną z omawianych kwestii będzie sprawa "własności" czy też "sprawiedliwej" ceny domu - jak ją ustalić? Czy to w ogóle jest możliwe? Dalej, kwestia czynników wpływających na ceny nieruchomości. Wreszcie - technika i psychologia targowania się o dom.

Tu znowu dygresja natury ogólnej. W Ameryce żyjemy w społeczeństwie orientującym się na rynek, gloryfikującym prywatną inicjatywę i w większości przekonanim, że mechanizmem najlepiej zabezpieczającym interesy konsumenta jest konkurencja między producentami lub świadczącymi usługi.

Dlatego umiejętność znalezienia się na rynku, sztuka targowania się ma tu pierwszorzędne znaczenie. Jest to sztuka subtelna, wymaga praktycznej znajomości psychologii i dokładnego rozeznania w zwyczajach, obowiązujących w różnych środowiskach. Ale to znowu osobny temat, powrócę do niego w przyszłych felietonach.

Tymczasem wracamy do sprawy nieruchomości. Dzisiaj o przepisach prawnych dotyczących budowy nowego domu.

czynnie - kontraktorem) Jest to zazwyczaj umowa standardowa, typowa. Powinna zawierać postanowienia w następujących sprawach:

- 1 Określenie ceny i terminów płatności
- 2 Ustalenie terminu zakończenia budowy i kar za nie dotrzymanie takiego terminu

3 Plany budowy, listę materiałów do budowy, specyfikacje i listę podwykonawców

4 Wszystkie dodatkowe roboty, jak na przykład szafy w ścianie, czy wbudowane odkurzacze, powinny być objęte pisemnym kontraktem.

*ciąg dalszy
za tydzień*

Budujemy dom

OGRANICZENIA BUDOWLANE

W wielu okolicach prowincji Ontario w Kanadzie obowiązują restrykcje, wprowadzone przez władze miejscowe, dotyczące typów i rodzajów budynków, które można wznosić w poszczególnych dzielnicach i okolicach.

Znajomość tych przepisów jest bardzo ważna z następującego względu. Aby postawić dom, trzeba najpierw kupić parcelę. Kupując najpiękniejszy nawet kawałek ziemi pod nasz nowy dom, możemy łatwo popaść w tarapaty, jeśli przepisy nie pozwalają nam w tym miejscu wystawić domu takiego, jaki chcielibyśmy sobie zbudować.

Oczywiście, jak i przy kupnie domu, konieczne jest przeprowadzenie badania tytułu własności. Czyli ustalenie, czy sprzedający jest rzeczywiście pełnoprawnym właścicielem tego, co sprzedaje.

Przed kupnem parceli należy więc zapoznać się z obowiązującymi ograniczeniami w danym rejonie. Takie przepisy są z reguły zarejestrowane w aktach władz lokalnych, miejskich, dzielnicowych lub powiatowych.

UMOWA O BUDOWĘ

Mozna bez trudu nabyć wzór takiej umowy między inwestorem a wykonawcą (Contractor, a w kolumbusowskiej polsz-

PRAGNIESZ STAĆ SIĘ WŁAŚCIELEMI
DOMU, DZIAŁKI BUDOWLANEJ,
DOMKU LETNISKOWEGO?
STAN SIĘ NIM PRZY POMOCY
NAJWIĘKSZEJ NA ŚWIECIE PARAFIALNEJ

CREDIT UNION
SW STANISŁAWA I
ŚW KAZIMIERZA
KTORA OFERUJE
NA POWYŻSZE CELE
TRZY TYPY HIPOTEK,

O ZMIENNYM
OPROCENTOWANIU 10½%

ZAMKNIĘTE — 10½%

OTWARTE — 11½%

WSZYSTKIE
UBEZPIECZONE
NA ŻYCIE
DO SUMY
\$ 30 000 00

CREDIT UNION
SW STANISŁAWA
I SW KAZIMIERZA

220 Roncesvalles Ave
tel 537 2181

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

12 Denison Ave
tel 863-0996

Dokroczenie z poprzedniego numeru

INCOME TAX

"Self employment"

Oprócz wydatków bieżących, można również odliczać amortyzację przedmiotów trwałego użytku, jak meble, maszyny, narzędzia itp. Wydatków tych nie można odpisywać w ciągu jednego roku. Przepisy zezwalają na pięcioletni okres amortyzacji, a zatem co roku można odpisywać 20% wartości tych przedmiotów.

Okazuje się, że znany powszechnie w Polsce sposób załatwiania spraw "przez bufet", jest w Kanadzie honorowany nawet przez Tax Department. Koszty podejmowania klientów w restauracji są "tax deductible". Tak więc wódeczka ze śledzikiem skonsumowana przez przedsiębiorcę samotnie, jest jego prywatnym wydatkiem, natomiast rachunek za tego samego "śledzika" staje się kosz-

tem prowadzenia przedsiębiorstwa, jeżeli "śledzik" spożywany jest w towarzystwie klienta, a nawet klientki. Jeżeli przedsiębiorca ma słabą głowę lub wątrobę, może klientowi posłać pięknie opakowaną butelkę w formie upominku, zamiast wypróżnić ją na miejscu, bowiem prezenty dla klientów są również "tax deductible".

W pierwszym roku istnienia przedsiębiorstwa należy ustalić, czy rok podatkowy będzie pokrywać się z rokiem kalendarzowym, czy też trwać będzie 12 miesięcy od daty założenia przedsiębiorstwa. Na przykład, jeżeli firma zaczęła działać 1 lipca 1981 roku, to koniec roku finansowego przypadnie 30 czerwca 1982 roku, dochód względnie straty tego przedsiębiorstwa zostaną wykazane w zeznaniu podatkowym za rok 1982, a więc na początku 1983 roku.

Jeśli firma od samego początku przynosiła dochody, można w ten sposób znacznie opóźnić płacenie podatku. W wypadku jednak kiedy firma na początku istnienia wykazała straty, a jej właściciel miał dochody z innych źródeł, korzystniej trzymać się roku kalendarzowego. Jednakowoż raz podjęta decyzja obowiązuje przez cały okres istnienia przedsiębiorstwa.

Oczywiście każdy wolałby, aby nowo założone przedsiębiorstwo od początku przynosiło jak największe dochody. Jednakże nie zawsze ma to miejsce. Tax Department przewiduje tę ewentualność i na pocieszenie pozwala straty poniesione z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa odejmować od dochodów z innych źródeł. Jeżeli straty przewyższają dochody, można je przеносić wstecz, lub na przód.

"Self employed", podobnie jak każdy inny podatnik zobowiązany jest do płacenia składek na Canada Pension Plan. Składki oblicza się przy wypełnianiu zeznania podatkowego. Mają oni również prawo do wpłat na fundusz emerytalny (R R S P).

ANNA DUBISKA
pracownik firmy

H&R BLOCK

THE INCOME TAX PEOPLE

Fachowo wypełnia
zeznania podatkowe

Opłaty od \$ 10 00 wwyż

Zapewniamy klientom
załatwianie spornych spraw z
Urzędem Podatkowym
bez dodatkowych opłat przez
cały rok.

EATON'S

Don Mills
447 3331

wew 206

For year round service
District Office
2388 Eglinton Ave East
Scarborough Ontario
M1K 2P3

INCOME TAX
SERVICE

Fachowe wykonanie zeznań
podatkowych
SOLIDNIE-SZYBKO-TANIO

PIOTR CHWALISZ
TEL 530-0305

74-87

INCOME
TAX

ANDRZEJ SIKORSKI Tanie i
dokładne wypełnia zeznania podatko-
we. Bezpłatne porady, odbiór z twego
domu

TEL 266 4767

72-79

INCOME TAX
JAN PERZ, M Econ

Biurowo Go West Realty Ltd
2273 Dundas St W
Godz 10:30-20:00 TEL 534-3512

73-77

MÓWIMY PO POLSKU

HOROSKOP TYGODNIA 10.III. - 16.III. Z teleskopu Esmeraldy

BARAN (Aries)
21.03 - 20.04

Nie podejmuj żadnych decyzji dopóki nie znajdziesz czasu aby przemyśleć całą sprawę. Bardzo łatwo możesz przez swoją lekkomyślność ponieść straty nie do odrobienia. Wiele się możesz w tym tygodniu nauczyć od osób starszych więc nie okazuj im znużenia i nie lekceważ ich rad opartych na doświadczeniu. Wspaniały okres aby zaprezentować swoje atuty na arenie zawodowej. 13-go możesz doprowadzić transakcję handlową do końca i całą sprawę przynieść ci spory profit. Tydzień bardzo dobry i satysfakcjonujący w pełni wszystkie twoje ambicje.

BYK (Taurus)
21.04 - 21.05

Nareszcie trochę odpoczynku po ostatnich czterech tygodniach. Możesz sobie spokojnie pozwolić na chwilę wytchnienia wśród rodziny lub przyjaciół. Nic nowego w połowie tygodnia na spokojnym niebie znówu chmurzy. Jeżeli bowiem znajdujesz się na odpowiedzialnym stanowisku możesz zostać zaskoczony prezydentem który będzie miał zdecydowany charakter. Typowy. Wszystko zależy też od twojego taktu i dyplomacji. W sprawach osobistych nie słuchaj żadnych rad i pamiętaj że tę sprawę musisz sfinalizować sam bez pomocy jej pomocy.

BLIŹNIANKI (Gemini)
22.05 - 21.06

Jeżeli będziesz w tym tygodniu forsował swoje zdanie i uzwał nadmierne duże czynniki sam stworzysz zażożenie dla własnych nerwów. Właśnie pomyśl o solidnym wyopoznaniu czemu sprzyja. Będzie w ciebie atmosfera beztrudności. Nie przycinaj się również nadto kłopotami w pracy i nie bój się wyświecić mezo. Jednak w czasie bezbarwnym czekaj na ciebie dni i mierzwięce przyrody w prawnich finansowych i zistęciwizkostronach. Nie wolno ci się jednak niecierpliwie i do siebie usmiechać się szczęście nie może ci się uprzężyć w dżirżen.

RAK (Cancer)
22.06 - 23.07

Badz ostrożny w doborze znajomych i przyjaciół nie każdy kto wydaje ci się być zechliwy jest wart tego aby dzielić się z nim i kłopotami jak i przykimi nociami. Partner natomiast okaże ci wreszcie więcej zainteresowania i wdnie się ze napięta sytuacją między wami ulećnie rozluźnieniu. Na płaszczyźnie zawodowej stanie ci się nauka sam przedpiętrzący mi się obowiązkami. Okaze się jednak że potrafisz usprawnić pracę swoimi doskonałymi pomysłami racjonalizatorskimi i co więcej zostanie to docenione przez twoich przełożonych.

LEW (Leo)
24.07 - 23.08

Kontakty z przyjaciółmi i tymi blisko i tymi daleko znajdują się w najlepszej fazie. Okaz więcej zainteresowania sprawom domowym wymagają one od Ciebie więcej wencji tworzyć a ty jak zwykle podolasz temu doskonale. 13-go unikaj dyskusji dotyczących założonego przez siebie programu działania i nie pozwól nikomu aby sprowadził cię z raz obranej drogi. Jest ona absolutnie słuszną. Konec tygodnia przyniesie wiele miłych spotkań towarzyskich ale niestety i drobne kłopoty natury finansowej które jednak nie powinny martwić cię zbytnio.

PANNA (Virgo)
24.08 - 23.09

Uważaj na finanse! Jeżeli bowiem pozwolisz sobie na nieprzemysłne szaleństwa sam potem na tym ucierpisz. Pohańnij swoją impulsywność szczególnie 10-go i nie daj się ponieść emocjom. Tydzień pełen będzie zajęć od spotkań towarzyskich i podróży po cząstki a skonczywszy na nowo obowiązkami na płaszczyźnie zawodowej. Nie zapomnij jednak w wierzając o szacunku na leżnym rodzicom lub starszym sąsiadom i znajdź chwilę czasu aby złożyć im wizytę. Jeżeli wybierasz się w podróż 15-go bądź przygotowany na związane z tą podróżą kłopoty.

WAGA (Libra)
24.09 - 23.10

Czas aby zająć się trochę otaczającym cię światem. Zainteresuj się więc polityką i jej związkami z historią a odnajdziesz w tej sferze wiele spraw które odnieść się mogą do twojej własnej rzeczywistości. Bardzo uciesz cię długa rozmowa telefoniczna przeprowadzona 11-go. Samotne Wagi które rozważały możliwość wstąpienia w małżeńskie związki powinny jeszcze raz na chłodno przemyśleć całą sprawę. Może nie jest to jeszcze odpowiedni czas aby składać wiążące obietnice? Konec tygodnia pomyślny szczególnie i wszystko układać się będzie nad wyraz szczęśliwie.

SKORPION (Scorpio)
24.10 - 22.11

Znajdziesz wreszcie drogę aby wybrnąć ze wszystkich trudności i kłopotów o ile zamiesz się za medytacją od dawna sprawami i uporządkujesz je w sposób rytmiczny i ostateczny. Warto również serio pomyśleć o przeprowadzeniu koniecznych usprawnień w domu. Wiele spraw może tego dnia rozwiązać o ile nie dasz się ponieść urażonej ambicji. Pod koniec tygodnia oczekuj wyraźnej poprawy w twoich finansach być może sprzedasz coś z dużym zyskiem albo kupisz coś co wkrótce przyniesie ci bardzo duży zysk. To nie znaczy jednak że możesz pozwolić sobie na lekkomyślność w wydawaniu pieniędzy.

STRZELEC (Sagittarius)
23.11 - 21.12

Starzy znajomi mogą mieć bardzo duży wpływ na twoje sprawy. Nie powinno cię denerwować ich jak ci się wydaje nadmierne zainteresowanie twoją osobą. Wynika ono z zechliwości jaką obdarza cię całe twoje otoczenie. 12-go szczególnie uważaj na swoje zdrowie. Pohańnij emocje i pilnuj swoich interesów. Nie jest to najlepszy dzień i może okazać się bardzo pechowym. Ale już 13-go powroci dobra passa i z pomocą przyjaciół osiągniesz wszystko co sobie planowałeś. Nie wolno ci zaniedbać spraw zawodowych nawet jeżeli dasz się ponieść romantycznej atmosferze.

KOZIOROŻEC (Capricorn)
22.12 - 20.01

Nie wszystko będzie układać się tak jak sobie wymarzyłeś ale to inspiruje cię do dalszego działania. Będzie ci w tym tygodniu wiele rzeczy brakowało co jak zwykle trzymasz dół w klimurach. Nie można więc wszystkiego nara. Jeżeli planujesz zakupy 12-ty będzie na to dobrym dniem. Znajdziesz się w doskonałej kondycji psychicznej. Koziorożce o zainteresowaniach artystycznych mogą swoją inwencję zamienić na wspaniałe dzieło. Rownież finansowa sytuacja doskonała a aby dopełnić szczęścia w tym tygodniu 16-go dostrzeżesz wspaniałą perspektywę przed sobą.

WODNIK (Aquarius)
21.01 - 19.02

Sprawy zawodowe znajdują się w tym tygodniu w centrum twojego zainteresowania. Tydzień abyś podchodził do wszystkiego z rozważnością i szczególnie uważaj na sprawy materialne. Wiąże się z nimi pewne ryzyko nie do uniknięcia. W dalszym ciągu podtrzymuj kontakty ze starymi i nowo poznanymi znajomymi. Jest to pomoc w ustaleniu konkretnego programu działania. Na płaszczyźnie domowej postaraj się o więcej prywatności co wcale nie znaczy abyś musiał za medytować partnera.

RYBY (Pisces)
20.02 - 20.03

Musisz ułożyć sobie wreszcie jakiś plan i trzymać się jego we wszystkich swoich przedsięwzięciach. W twoim życiu bowiem wkraśli się chaos i to nie przyjemny sposób zawazyc może na twojej pozycji zawodowej. Duża rola grac będą teraz starzy wyprobowani przyjaciele do których z wazce możesz zwrócić się o pomoc w ustaleniu konkretnego programu działania. Na płaszczyźnie domowej postaraj się o więcej prywatności co wcale nie znaczy abyś musiał za medytować partnera.

Jak to miło: w domu ciepło, a pieniądze w kieszeni...

Tej zimy Toronto Hydro pomaga klientom mieszkać w ciepło, a przy tym oszczędzać pieniądze zmniejszając rachunki za ogrzewanie. Wystarczy telefon, a załatwimy energetyczną inspekcję. Domu bezpłatnie. Chcesz wykonać prace samemu? Wynająć rzemieślnika? Przestać ogrzewać ropą? Uszczelnic dom? Dzwon do nas, z nami zaczniesz działać.

595-6780
Toronto Hydro Hotline

JERZY SZOZDA uprzejmie informuje wszystkich swoich klientów o zmianie adresu. **CHECKPOINT DATSUN NISSAN** to solidna i znana firma którą mam przyjemność przedstawić Państwu. Szeroki wybór nowych i używanych samochodów NISSAN DATSUN. Aranżuje pożyczki dla nowo przybyłych. Minimalna wpłata. Korzystne ceny. Prosimy kontaktować się **JERZY SZOZDA** tel (416) 239-1217 (posiadam znajomość języków słowiańskich) udzielię porady bezpłatnie.

CHECKPOINT 5448 DUNDAS STR W ISLINGTON ONT M9B 1B4

SWISLA PARCEL SERVICE

49 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2K5
TEL 534-9864

TADEUSZ KACZOR - "BAŁTYK SERVICE"
9850 Papineau No 16, Montreal, Que H2B 1Z8
TEL (514) 382-3817

Jedyna Firma Wysyłająca Do Polski Towar Na Zlecenie!

POLECA

- ARTYKUŁY SPOŻYWCZE
- SAMOCHODY I CIĄGNIKI
- LEKARSTWA
- ARTYKUŁY GOSPODARCZE
- ALKOHOL I SOKI
- OWOCE CYTRUSOWE
- DYWANY, FIRANKI ITP
- BILETY LOTNICZE DO POLSKI

NAJMNIEJSZE ZAMOWIENIE \$ 30
ALBO PACZKA 5 KG MINIMUM

KAWA ZIARNISTA NAJTANSZA - \$ 6 ZA KG,
DZINSY 3 PARY \$ 39

WSZYSTKIE PACZKI DOSTARCZANE SĄ DO RĄK ODBIORCY

oferujemy

NAJNIZSZE CENY W AMERYCE POŁNOOCNEJ
OPLĄTY W DOI ARACH KANADYJSKICH

Najnowsze ograniczenia w Polsce dla firm wysyłających paczki naszej firmy nie dotyczą!

do odwoł.

8 C Beaty, Jana, Wincentego
9 P Apolla, Bozydara, Dominka, Franciszki, Katarzyny
10 S Bożysława, Cypriana, Marcelego, Melity, Wolframa
11 N Benedykta, Konstantego, Ludostława, Sofroniusza, Sybilla
12 P Bernarda, Engelharda, Grzegorza, Jozefiny, Teofanu
13 W Bożeny, Krystyny, Nicysława, Rodryka
14 S Jarmity, Leona, Matyldy, Pauliny

UWAGA Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE (TORONTO) CREDIT UNION LTD. 2150 BLOOR ST. W.

(Wojście od wschodniej części budynku)

TEL 762-9523

Konta depozytowe 7 % rocznie
Specjalne konta depozytowe 6 1/4 % rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)

3-miesięczne certyfikaty .. 8 % rocznie
6-miesięczne certyfikaty .. 8 1/2 % rocznie
1-letnie certyfikaty 9 % rocznie
3-letnie certyfikaty 10 % rocznie

Non-redeemable ... 11 1/2 % rocznie
RRSP i RHOSP 9 1/2 % rocznie
Pożyczki personalne 14 1/2 % rocznie
Hipoteki 12 1/2 % rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNE od 12 do 2.30, po poł i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Jedn. Unii

BRYDZ

CZY MUSIAŁEŚ LEZEĆ ?

ODCINEK

64

REGAŁC

JACZY BEZDOWSK

OBWĄSNIENIE ZNAKÓW: ♠ PIK ♡ KIER ♢ KARÓ ♣ TREFLE BA = BIEŻĄCY
K! = KONTRAKT RK! = REKONTRAKT --- A=AS K=KRÓL Q=DAMA J=WALET X=BLÓTKA
P = POŁNOC Z = ZACHÓD W = WSCHÓD D = DEKLARANT (ROZCZYNAJĄCY)

ROZWIĄZANIE PROBLEMU PSYCHOLOGICZNEGO NR 34

Grając mechanicznie wygrywamy pierwszą lewę Damą co wskazuje graczowi Z na posiadanie przez nas również Asa. Gdyby W go posiadał to postawiłby go w pierwszej lewie. Gracz Z po wzięciu lewy na Króla karo, może łatwo obliczyć ilość lew które weźmie deklarant 2 na pik, 4 na karo i chyba 3 na kier. Jedyna szansa położenia kontraktu to spróbować trefle. I rzeczywiście, w naszym przykładzie rozkłada gościa.

Deklarant, widząc swój brak trzymania w treflach, powinien liczyć się z tą możliwością, toteż jedyną deską ratunku jest zagranie psychologiczne. Deklarant pierze pierwszą lewę. Asem! Co teraz pomyśli Z? Skoro deklarant wziął waleta Asem to nie posiada Damy. Gracz W mając Damę z Waletem oczywiście dołożył w pierwszej lewie Waleta. No tak czy nie? A więc jest duża szansa że Z zagra teraz błotkę pik do Damy wymaganowanej u partnera. No i profesor psychologii robi "swoje z radrubasem!" Jak Wam się to podoba?

LICYTACJA OTWARCIA d c OTWARCIA NA 1-ym i 2-im reku

A więc mamy już pierwszą zasadę dotyczącą otwarcia

AA POSIADAJĄC 14 PH należy bezwzględnie otworzyć. Nawet bez 2-ch szybkich lew. Przejdźmy skoleś do otwarcia słabszych 12 lub 13 PH. Tu obowiązuje zasada

BB POSIADAJĄC 12 lub 13 PH należy otwierać mając 2 szybkie lewy (patrz tabela Culbertsona) i łatwą odzywkę wtórną. Jacoby określił frekwencję tych otwarć na 50 - 75%. Dłaczego nie 100%? Wystarczy, że jeden z powyższych dwóch warunków się nie spełnia i już nie możemy otworzyć. Popatrzmy na przykłady

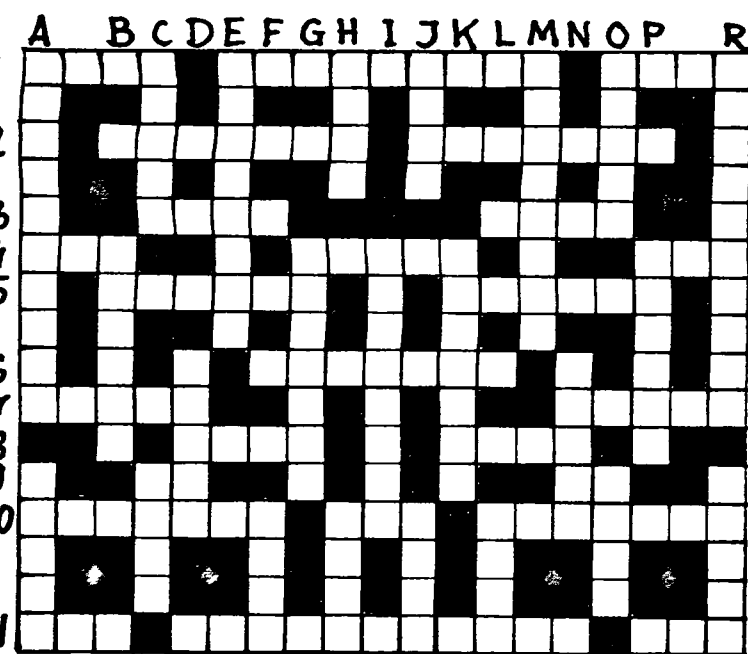
♣ KQxxx	Otworzyć - czy nie? Mamy zaledwie 12 PH lub 13 PHD - ale mamy dwie szybkie lewy i łatwą powtórkę w pikach. Otwieramy 1 pik!	♠ KQxx	Znów mamy 12 PH i dwie szybkie lewy. Ale brak łatwej odzywki wtórnej!
♥ KQx		♣ KQx	
♦ Qxx		♦ Qxx	
♣ xx		♣ xxx	PASUJEMY!
- E QJxxx** Mamy 13 PH oraz łatwą odzywkę wtórną w pikach. Pięknie - ale gdzie dwie szybkie lewy? A partner liczy na te dwie lewy. Może skonstruuje przeciwników, którzy zbyt się wychyli? Nasze Damy i Walety nie na wiele się zdadzą.

No i wreszcie SENSACJA dla wielu graczy "samouków u samouków" - otwarcia z 10 lub 11 PH. A jakże! Tu zasada brzmi

CC POSIADAJĄC 10 lub 11 PH należy jak w zasadzie **BB**, otwierać mając 2 szybkie lewy, łatwą powtórkę i dobrą długość w kolorach starszych

Według naszego przyjaciela p. Jacoby frekwencja wynosi od 25 - 50%. A więc wcale nie tak rzadko.

Przykłady w następnym odcinku

KRZYŻÓWKA NR 73

Poziomo
1-A wawelski potwór
1-E południowoamerykańskie zboże
1-O ogon sukni

2-B wyciąg z ksiąg stanu cywilnego dotyczący chrztu, ślubu, śmierci

2-J trąba powietrzna
3-C brat Kaina
3-L nieużytek, nieuprawiane pole

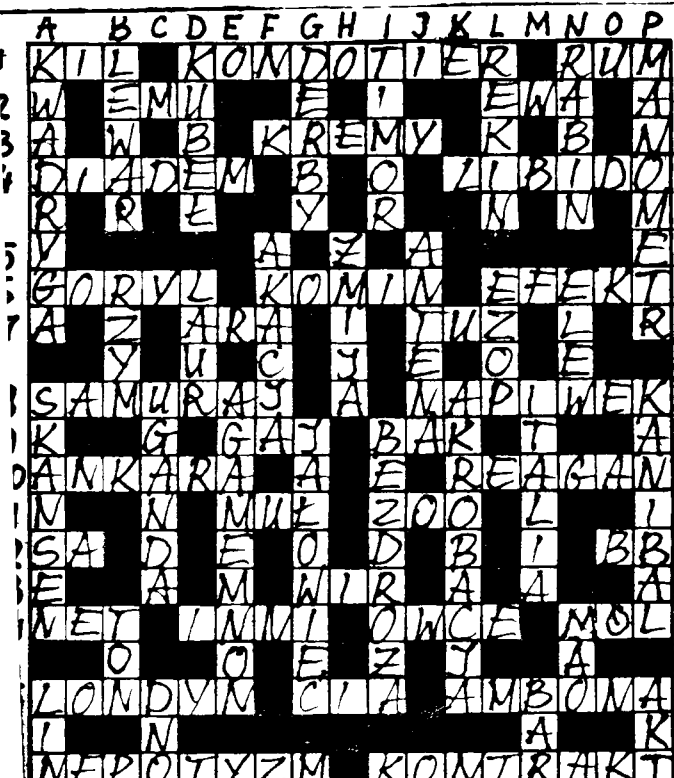
4-A piłka poza boiskiem
4-G oznakowana droga pieszego turysty

4-P tyle lat w życzeniach
5-B rodzaj pieczywa
5-K drużyna rycerza
6-F nieporządek, nieład
7-A cyrkowa scena
7-N bryczka, kolasa
8-D okrągła cyfra
8-k pora roku
9-C nokaut
9-N symbol chem. radu

10-A oszklony ganek
10-H zięć Mahometa
10-L gorskie uzdrowisko w Polsce
11-A cztery ważne w talii kart
11-D miecz Longinusa Podbięty
11-P bohaterka powieści "W pustyni i w puszczy"

Pionowo

1-A zwierzę przypominające jaszczurkę wodną ziemnowodne życie

Rozwiązane krzyżówki nr 73

ENTERPRISES LIMITED

1570 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. CANADA M6P 1A4
TEL. (416) 531-8786

PRZESYŁKI DO POLSKI

SPECJALNE CENY

PACZKI MORSKIE \$1 35/kg dostawa do 8 tygodni
PACZKI MORSKIE EKSPRESOWE \$3 25/kg dostawa do 4 tygodni
PACZKI LOTNICZE \$3 65/kg dostawa do 21 dni

Przyjmujemy każdą przesyłkę (Od 4 kilogramów bez dodatkowych opłat, w przypadku paczki mniejszej \$0 50 za każdy brakujący kilogram)

- Gwarantujemy dostawę do drzwi odbiorcy w Polsce
- Zwrotne potwierdzenie odbioru paczki
- Ubezpieczenie przesyłki zgodnie z jej wartością
- Uprzejmą i solidną obsługę w Kanadzie i w Polsce

Uwaga nowość! Jako jedyna firma gwarantujemy zwrot poniesionych opłat za niewywiązanie się z podanych warunków dostawy

Oferujemy Zestawy towarów do wyboru (kawa, herbata, owoce cytrusowe itp.) (Minimum zamówienia \$30)

Przesyłkę pieniędzy
Maszyny i urządzenia gospodarstwa domowego
Samochody, traktory, maszyny budowlane
Odzież, wełna

UWAGA! Fiat UWAGA!

samochód osobowy

POLSKI FIAT 126 p

Główna nagroda wielkiego konkursu dla nadawców przesyłek do Polski nadanych przez nasz serwis

Szczegółowych informacji udzieli nasz autoryzowany dealer

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL ADDISON ON BAY LIMITED

PONTIAC, BUICK, CADILLAC

Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję na (Parts & Labour)

GENERAL MOTORS

pożyczka na samochód
Specjalizujemy się w otrzymaniu pożyczki na samochód dla nowo przybyłych
minimalna wpłata
miskie miesięczne spłaty

Specjalne ceny dla Rodaków oferuje tylko
ARNOLD PENK
(Wyróżniony przez GM jako "Senior master salesman")
PO WSZELKIE INFORMACJE NA TEMAT SAMOCHODÓW LUB UBEZPIECZEN PROSZĘ DZWONIC 964-3211 LUB DO DOMU W KAZDYCH GODZINACH 731-0757 ZOSTAWIAJĄC NAZWISKO I NUMER TELEFONU
832 BAY ST., TORONTO (przy College St.)

1-C wyspa na Morzu Śródziemnym	4-K przesmiewcy i żartownisie
1-E noz myśliwski	4-P pożywienie
1-H pierwiastek promieniotwórczy	6-D naczynie na kwiaty
1-J "człowiek sniegu"	6-N wyziewy
1-M ludzie niedbający o swój wygląd	8-I minerał z Wieliczki
1-O dynastia angielska	9-A lokalny dialekt
1 R prezydent Rzeczypospolitej	9-C jedna z uzwek
4-B jeden z czworoboków	9-O imię żeńskie
4-G nożyce ogrodnicze	9-K przewód elektryczny
4-I zwierzę z Andów	10-F bożek miłości
	10-H głony
	10-J w stogu siana
	10-L zwierzę żyjące pod ziemią

STRONY

BOLKA i LOLKA

Redaguje
LESZEK
MECH

ŁOWCY BIZONÓW

UWAGA DZIECI!

THE W. REYMONT
FOUNDATION

LUTY 1984 rok

OGŁOSZENIE

Komitet Oświaty przy Fundacji W. Reymonta uprzejmie zawiadamia, że Konkurs Recytatorski odbędzie się w niedzielę 8 kwietnia 1984 roku o godzinie 2 po południu w sali Credit Union przy 220 Roncesvalles Avenue w Toronto

Do wzięcia udziału w konkursie zapraszamy dzieci od wieku przedszkolnego do 16 lat

Zwracamy się do nauczycieli i do rodziców o propagowanie konkursu za chęć dzieci i młodzieży do licznego udziału w tej imprezie. Pomoc w przygotowaniu dzieci i młodzieży jest bardzo mile widziana i wskazana

Zgłoszenia na Konkurs Recytatorski proszę wysłać do 20 marca 1984 roku na adres

Komitet Oświaty przy Fundacji Reymonta,
1640 Bloor St. West
TORONTO, Ontario, M6P 4A8

Wszystkim chętnym życzymy sukcesów w nauce poezji. Dzieci nieuczęszczające do polskich szkół prosimy zwracać się po wiersze do Komitetu Oświaty listownie

ZGŁOSZENIE
na Konkurs Recytatorski Fundacji Reymonta

8 kwietnia 1984

Imię i Nazwisko _____
Data urodzenia _____ Miejsce urodzenia _____
Adres _____
Szkoła dzienna _____ Szkoła Polska _____
Tytuł wiersza _____
Autor wiersza _____ Grupa _____

GRUPA I 6-10

- 1 Palmowa niedziela - M Konopnicka
- 2 Sw. Kazimierz - J Żerdzińska
- 3 Dzieci mamy niedzieli - Zarębina
- 4 Jak miesiące nowy rok obdarowały - Żarska
- 5 Karolek z Torunia - Mortkowiczowa
- 6 Wieliczka - H Smoleńska
- 7 Maria Curie-Skłodowska - ?
- 8 Co gromada to gromada - J Gilłowa

GRUPA II 10-12

- 1 Musimy walczyć o pokój - J Brzechwa
- 2 O czym mówiła kropelka deszczu - Ż. Bohdanowicz
- 3 Sw. Kazimierz - krolewicz
- 4 Ponad ziemię - M Konopnicka
- 5 Nasze kwiaty - ?
- 6 Paweł i Gaweł - A Fredro
- Królowa Maja - ?
- Półtorawieczne Toronto - A Suska

GRUPA III 12-14

- 1 Moja piosenka - C K Norwid
- 2 Inwokacja - Pan Tadeusz - A Mickiewicz
- 3 Tren VIII - J Kochanowski
- 4 Przyjaciele - I Krasicki
- 5 Piesn o fladze - K Gałczyński
- 6 Pies i wilk - A Mickiewicz
- 7 Każdy ma kraj młodości - J Słowacki

GRUPA IV 14-16

- 1 Matka Boska Częstochowska - J Lechon
- 2 Polski paciur - Ż Chałko
- 3 List do Ojca Sw. Jana Pawła - F Bartoszewska
- 4 Czego chcesz od nas Panie? - J Kochanowski
- 5 Zachod słońca Pan Tadeusz - A Mickiewicz
- 6 Rozmowa z zegarem - K Makuszyński
- 7 Trzecia Ojczyzna - ?

GRUPA V Przedszkolaki

- 1 Papież i polskie dziecko - Suska
- 2 W ptasiej stołówce
- 3 Lis i kruk - La Fontain - I Krasicki

Ciąg dalszy

Chłopiec zatrzymał się - "Właśnie, co ja wyprawiam najlepszego" Już miał zawrócić z powrotem, gdy w pobliskich zarosłach usłyszał ciche mruknięcie

- Kto tam? - zapytał bojaźliwie

Krzewy rozchyliły się i spomiędzy traw wyszedł nieduży byczek. Zatrzymał się, przyjaźnie popatrzył na zdumionego chłopca i przydreptał bliżej na patyczkowatych nogach

- Co tam się z tobą dzieje - Wracaj z powrotem - niecierpliw się Bolek

- Już idę, tylko jakiś cielak przyczepił się do mnie

- Po co prowadzisz go do mnie? - prychnął Bolek. Z niechęcią spoglądał na byczka idącego krok w krok za Lolkiem - Potrzebny nam jak dziura w moscie

- Więc może poradzisz, co z nim zrobić? - obruszył się Lolek

- No, dobrze, zostaw go w spokoju - odburknął Bolek - Idziemy dalej

Byczek ani myślał pozostać sam. Ruszył za Lolkiem i co chwilę nosem trącał chłopca. Bolek zatrzymał się

- Nie możemy nieznanego cielaka wlec za sobą do Skorzanej Ponczochoy. Musimy mu po prostu zwać. Przygotuj się do startu. Uwaga! Naprzód!

Chłopcy biegli ile sił w nogach, ale byczek uznał to za zaproszenie do zabawy

- Pudło wysapał Bolek - Wiesz co, a gdybysmy tak - Byczek nastroszył uszy, więc Bolek zaczął szeptać przyjacielowi do ucha. Lolek potakiwał ze zrozumieniem - Zobaczymy, kto teraz zwycięży

Chłopcy nie załowali nog. Nagle Bolek gwałtownie skręcił w prawo, a Lolek w lewo. Zdezorientowany byczek stanął w miejscu. Chłopcy zniknęli w wysokich trawach

Udało się - szepnął Bolek, gdy już zza pagorka obserwowali byczka. Stał nadal niezdecydowany w lewo bieć, czy w prawo? Nagle

- O rany! - westchnął z przerażeniem Lolek. Z traw za byczkiem wypęzły dwa kujoty i ostrożnie posuwały się ku bezbronemu cielakowi

- Zginie

Bolek błyskawicznie przyłożył strzelbę do ramienia i nacisnął spust

Chłopcy usłyszeli ciche pstryknięcie. Niewypał. Kujoty podniosły wyżej pyski. Za moment zaatakują byczka. Co robić? Lolek wyjął z kieszeni papierową torebkę, nadmuchał ją i całej siły uderzył dłonią. TRACH!

Zaskoczony kujoty podskoczyły w górę. Opadły z nich skóry i oczom chłopców ukazały się postacie dwóch Indian

Ciąg dalszy nastąpi

SPORT

Treningowe
szaleństwo

"Zachodniemieccy piłkarze wykorzystują zaledwie w 70 proc. swoje możliwości przede wszystkim z powodu niewłaściwego treningu, którego podstawą jest maksymalna kondycja fizyczna" - powiedział prof. Heinz Liesen, specjalista medycyny sportowej w Instytucie Sportu w Kolonii (RFN)

Profesor sformułował swój pogląd po obserwacji treningów w wielu klubach i dokładnym zbadaniu 70 graczy, występujących w Bundeslidze

"Większość trenerów zawodowych klubów zachodniemieckich stanowczo eksploatuje swoich graczy, każąc im odbywać biegi na znacznych dystansach, przerywane sprintami na 200 i 400 m, które są zabójcze dla mięśni nóg. Nic więc dziwnego, że zawodnikom brak siły, gdy przychodzi koniec tygodnia. Rezultatem jest brutalność w trakcie meczów, wymyslanie na sędziów i przeciwników, a przede wszystkim festiwal fatalnej piłki" - stwierdził prof. Liesen

Uważa on, że zawodnik pierwszoligowego klubu ma mniej siły niż amator. Przebiega w trakcie meczu średnio 18,9 km, a powinien około 24. Powodem tego jest przede wszystkim zmęczenie mięśni, którego nie da się wyeliminować podczas zbyt krótkich przerw między meczami i treningami

"Trening w klubach powinien być bardziej indywidualizowany. Takim dryblerem, jak Pierre Littbarski, nie może trenować w ten sam sposób, jak obrońca Gred Strack" - dodał profesor

Niektórzy trenerzy oraz byli wybitni zawodnicy m.in. Franz Beckenbauer, zgadzają się z prof. Liesenem. Erich Klamm, odpowiedzialny za przygotowanie fizyczne zawodników VfL Bochum, powiedział nawet: "To, co się dzieje podczas zgrupowań kadry narodowej i klubów pierwszej ligi, jest śmiertelnym szaleństwem. Jest bzdurą twierdzenie, że czym więcej zawodnik biegnie, tym lepszy"

Prof. Liesen ma zaplanowane spotkanie z trenerami Bundesligi, jednak już teraz niektórzy z nich mówią pod jego adresem: "Ci, którzy nie wiedzą nic o futbolu, nie powinni się do niego mieszać"

Sport a ceny w Polsce

Okazuje się, że w Polsce sport jest rzeczą szalenie kosztowną. Nie mówię już o sporcie samochodowym, narciarstwie czy hokeju (Legia swoją sekcję hokejową rozwiązała, bo nie było stac. wojskowego klubu na jej utrzymanie). Ale pewnie nie sądził Panstwo, że łucznictwo może być drogiem sportem. Otoż po zamknięciu krajowej produkcji polskie kluby zaopatrują się w łuki japońskie po 350 tys. zł sztuka! Natomiast strzala produkcji NRD kosztuje skromnie 5 tys. zł

Jakże tanio w porównaniu z tym wygląda cennik specjalisty od konserwacji nart, który za doprowadzenie do porządku spodów nart (uzupełnienie plastiku, przeszlifowanie i naostrzenie) bierze zaledwie 2 tysiące

SPORT

SPORT

BYĆ TYM, KTÓREMU
GRAJĄ HYMN

Steve Mahre, zdobywca srebrnego medalu olimpijskiego zdobył mistrzostwo Stanów Zjednoczonych w slalomie gigantycznym wyprzedzając obrońcę tytułu, Tigera Shaw

W ubiegłorocznych mistrzostwach Steve był piąty, a jego brat bliźniak Phil który w tym roku nie startował, przed rokiem był drugi

Bill Johnson, złoty medalista olimpijski w zjeździe wygrał zjazd mężczyzn na mistrzostwach USA w konkurencjach alpejskich i obronił tytuł z ubiegłego sezonu

Steve Podborski obronił tytuł mistrza Kanady w biegu zjazdowym i odebrał nagrodę - medal ale odmówił przyjęcia pucharu ufundowanego przez sponsora mistrzostw, przedsiębiorstwo tytoniowe Export "A" "Wziąłem udział w mistrzostwach przede wszystkim ze względu na młodych sportowców" powiedział Podborski po biegu "Ważne jest to co się dzie-

je na stoku w trakcie zjazdu, a to zrobiłem tak dobrze jak powinienem Nie chcę natomiast by kojarzono mnie z firmą papierosową"

Kanadyjscy narciarze w stylu dowolnym (free style) zrobili furorę na zawodach w Gostling-Hockkar w Austrii Jazdę po muldach wygrał Bill Keenan z Calgary W konkurencjach akrobacji powietrznych Kanadyjczycy zajęli trzy pierwsze miejsca a w pierwszej 16 było ich aż osiem Wygrał Pierre Poulin przed Alainem Laroche i Lloydem Langlois - wszyscy z prowincji Quebec Zawody były zaliczane do Pucharu Świata

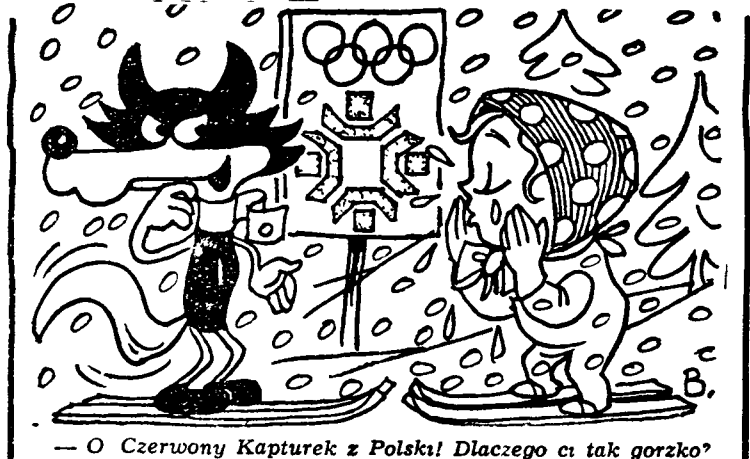
Zakończył się już Puchar Świata Pan w zjeździe Zdobyła go Maria Walliser 95 pkt (Szwajcaria) wyprzedzając Irene Epple 94 pkt (RFN), Hanni Wenzel 77 pkt (Liechtenstein) Gerry Sorensen 70 pkt (Kanada) W punktacji generalnej prowadzi Erika Hess (Szwajcaria) 214 pkt przed Hanni Wenzel 207 pkt,

Irene Epple 178 pkt Chciałbym tu zwrócić uwagę Państwa na dwie narciarki, które przebojem wdzierają się do czołówki światowego narciarstwa Są to Marina Kiehl (RFN) i Elisabeth Kirchler (Austria) Zajęły one pierwsze i drugie miejsce supergigancie na Górze Św. Anny w Quebecu, a w przyszłym sezonie powinniśmy usłyszeć o nich znacznie więcej

Steve Podborski nie obronił Pucharu Świata w zjeździe Na ostatnich zawodach w Aspen (USA) zajął dopiero 8 miejsce i nie ma już szansy na dogonienie Szwajcarki Ursy Raebera w ostatnim biegu zjazdowym sezonu w Whistler (British Columbia)

W Aspen wygrał Bill Johnson 1,49,60 przed Hoeflehnerem i Steinerem (oba Austria i obaj ten sam czas) 1,49,85, Zurbriggenem (Szwajc.) 1,49,89 i Reschem (Austria) 1,49,93 W klasyfikacji zjazdu prowadzi Raeber 94 pkt przed Reschem 91, Klammerem 79 i Podborskim 74 pkt W klasyfikacji generalnej Zurbriggen 221, Stenmark 201, Wenzel 182, Girardelli 168

Chyba w kraju nadal brakuje cukru jeżeli polska prasa zamieszcza w czasie Olimpiady taki dowcip

Łyżwiarstwo

Kanadyjski łyżwiarz Gaetan Boucher dorzucił do dwóch złotych medalii olimpijskich także tytuł mistrza świata Na zakończonych w niedzielę mistrzostwach świata w wieloboju sprinterskim w Trondheim w Norwegii zajął pierwsze miejsce z wynikiem 151, 700 pkt przed Chlebnikowem, Sowiety 151, 710 pkt

Skoki
narciarskie

Lahti - Finlandia odbyły się dwa konkursy skoków z cyklu Pucharu Świata Przed własną publicznością znakomicie skakał Finowie Oba konkursy wygrał Matti Nykaenen a drugie miejsca dwukrotnie zdobył Jari Puikkonen

Jens Weissflag, dotychczasowy lider Pucharu Świata, nie skakał Horst Bulau zajął dopiero 24 miejsce na 70-metrowej skoczni i zniechęcony zrezygnował z konkursu na 90-metrowym obiekcie

W klasyfikacji prowadzi Nykaenen 187 pkt przed Weissflogiem 170 pkt i Puikkonenem 101 pkt Różnica między pierwszą dwójką a pozostałymi jest jak widac kolosalna

Engelstadem, Norwegia 153, 345

W poszczególnych biegach Boucher zajął na 500 m - 4 miejsce, na 1500 m - 2 i na 1000 m i miejsce

W wieloboju kobiet wygrała, jak było do przewidzenia Karin Enke (NRD) 165,365 pkt ale była bardzo silnie naciskana przez Rosjanę Walentynę Lelenkową - 166, 245 pkt Na 500 m obie uzyskały ten sam czas 41, 20 sek a na 1000 m Enke wygrała zaledwie 3 setne sekundy przed Lelenkową

Bardzo dobrze pojechała nasza łyżwiarka, Erwina Rys-Ferens zajmując ostatecznie 6 miejsce - 169,080 pkt Na 500 m pani Erwina była 8, a na 1000 m czwarta

Narciarstwo
Koszykówka

Liga koszykarzy w Polsce weszła w decydującą fazę W najbliższych tygodniach powinniśmy już poznać zwycięzców całosezonojowej walki, a także tych którzy ligę opuszczają Przed nami jeszcze cała seria spotkań, ale już teraz widac wyraźnie czołówkę i tych, którzy będą musieli walczyć o ligowy byt Trzy znakomite ongi zespoły Wybrzeże, Legia i Resovia zajmują trzy ostatnie miejsca w tabeli i one stoczą bój o przetrwanie W górze tabeli wyrazną 3-punktową przewagę ma obrońca tytułu - Lech Poznań ale Zagłębie, Wisła, i Górnik Wałbrzych z pewnością nie zrezygnują z próbną dogonienia poznaniaków, zapowiada się więc ciekawie A oto tabela przed decydującymi spotkaniami

FINAL A					
1	Tech	16	2	34	1764-1452
2	Zagłębie	13	5	31	1469-1377
	Wisła	13	5	31	1706-1511
4	Górnik	12	6	30	1567-1413
5	Gwardia	9	9	27	1489-1540
6	Śląsk	8	10	26	1305-1537
FINAL B					
7	Stal Bobrek	5	13	23	1259-1501
8	Wybrzeże	5	13	23	1485-1595
9	Legia	5	13	23	1525-1561
10	Resovia	4	14	22	1352-1626

Tenis

Zakończono serię kolejnych spotkań z cyklu o Puchar Davisa (nieoficjalne drużynowe mistrzostwa świata) A oto wyniki

Meksyk - Kanada 3 0

Fr Maciel - Derek Segal 6 4, 6 3, 9 11, 6 2
Jorge Lonzano - Glen Michibata 5 7, 6 8, 6 3, 6 3, 6 4

Chile - Kolumbia 3 0
Brazylia - Peru 3 0
Japonia - Filipiny 3 0
Chiny - Korea Płd 3 1
Tajlandia - Hong Kong 3 0

John McEnroe wygrał turniej Grand Prix w Madrycie pokonując w finale Tomasa Smida (czechosłowacja) 6 0, 6 4 Sensacją było wyeliminowanie Jimmy Connorsa już w drugiej rundzie przez Tomma Gulliksona 4 6, 7 5, 6 3

15 sierpnia było bardzo gorąco Bezchmurne niebo, mocno operujące słońce, mimo że zbliżał się już wieczór To nie było południe Europy, lecz daleka Północ Stadion w Helsinkach Naprzeciwko głównej trybuny zawodnik w białej koszulce i czerwonych spodenkach szykował się do swego ostatniego skoku A ponad 60 tysięcy widzów rytmicznie biło brawa

Powiedziałem sobie muszę coś pokazać, muszę walczyć do konca - wspomina Zdzisław Hoffmann W tym momencie nic do mnie nie docierało, nie wiedziałem, że przed tym ostatnim swoim skokiem w szóstej kolejce, jestem już mistrzem świata Widziałem jak spalił mój najgroźniejszy rywal Amerykanin Banks, po nim skakał reprezentant CSRS Martinec, a teraz ja Banks zaczął rytmicznie klaskać, podchwyciła to wspaniała finska publiczność Tylko to pamiętam I jeszcze to, że po każdym skoku wstrząsał stadionem coraz większy krzyk Pierwszy, drugi i ląduję w piasku Nic nie słyszę Spojrzałem obojętnie i po chwili spostrzegłem stojącą przy skoczni tablicę Widzę cyfrę 1 A więc jestem pierwszy I po kilkunastu sekundach wynik 17,42 !!!

Rok 1979 Turyn Trójmecz lekkoatletyczny Włochy-Polska-Kenia W polskiej reprezentacji debiutuje 20-letni Zdzisław Hoffmann Startuje z Eugeniuszem Biskupskim Wynik 15,68, zajmuje dalszą pozycję Czy Władysław Komar który tam właśnie w Turynie - był ojcem chrzestnym Hoffmanna wiedział, że swą mocną ręką wprowadza do reprezentacji przyszłego mistrza świata w trójskoku?

Zdzisław Hoffmann, niezwykle skromny, małowowny, wydawał się być wielce zagubiony jakby przytłoczony otaczającą go atmosferą, jakby bał się zbliżyć do swoich bardziej renomowanych i utytułowanych koleżanek i kolegów Później powie, że nie tak wyobrażał sobie debiut w reprezentacji Skoczył tylko 15 68 I chwila refleksji - Czy to wszystko, co potrafię w życiu sportowym osiągnąć?

Przeżyłem ten debiut w pierwszej reprezentacji - mówi Zdzisław Hoffmann - bardzo głęboko Tyle lat pracy, treningu, powiedano o mnie, że jestem wielkim talentem Czy wierzyłem? Nie myślałem o tym Ale przekonałem się, że jeszcze muszę długo się uczyć I czegoś mi brakowało Brakowało mi wiary w siebie Jakże daleko był ten dzień, kiedy w siebie uwierzyłem

Rok 1980 Sindelfingen - RFN Halowe Mistrzostwa Europy Zdzisław Hoffmann zajął dopiero 12 miejsce (16,04) Co z tej imprezy najbardziej zapamiętał? Ciekawe, że nie sukcesy swoich koleżanek i kolegów, nie ich me-

dale, lecz radość Węgra Bokosiego, który dość nieoczekiwanie zwyciężył w trójskoku Dzis powiada "Wciąż mam w oczach tę jego wielką radość, wtedy pomyślałem sobie, że ja też chciałbym się kiedyś tak cieszyć"

Rok 1980 Stadion na Łuznikach - Moskwa Eliminacje trójskoku

- To była - mówi - moja czarna plama Przed Igrzyskami ustanowiłem rekord życiowy (16,56) Kontuzja Gips Miałem go mieć 2 tygodnie, a został zdjęty po 5 dniach Cztery dni przed Olimpiadą zażądano startu kontrolnego na zgrupowaniu w Spale Skakałem Znalazłem się w Moskwie Ze startu na Łuznikach nie pamiętam Po swoim trzecim skoku zdziwiłem się, że ludzie na trybunach wstali Dopiero po chwili zorientowałem się, że odbywa się dekoracja najlepszych zawodników w rzucie młotem O swoim wyniku (16,35) w eliminacjach dowiedziałem się dopiero w kraju, z gazety następnego bowiem dnia wróciłem do Polski

Lata 1981 i 1982 to okres, kiedy zmagaliśmy się z kontuzjami, odbywał służbę wojskową, rozpoczął studia na AWF po ukończeniu Technikum Samochodowego, z których zrezygnował Słowem - okres - jaki chciałby zatrzeć w pamięci

Rok 1983 Tydzień przed Halowymi Mistrzostwami Europy w Budapeszcie skoczy 16,48, ale tam nie pojechał, mimo że minimum wynosiło 16,40

I wtedy wyzwoliła się w nim jakaś niezwykła - jak to sam określa - agresywność Zniknął kompleks

W roku 1983 na stadionach pojawił się inny Zdzisław Hoffmann Ten, który w siebie uwierzył Uwierzył w to, że ogromna praca musi dać wreszcie efekty I dała

Kiedy do finału trójskoku w Helsinkach wprowadzono 12 najlepszych zawodników, Zdzisław Hoffmann siedział na drugim miejscu

- Dzisiaj mogę się do tego przyczynić - opowiada - bo w tym momencie pomyślałem, że byłoby bardzo fajnie, gdybym również do dekoracji siedział jako drugi

A wiadomo, że ten, który podchodzi do podium jako drugi, staje na najwyższym stopniu Jemu grają hymn i dostaje złoty medal

I tak było ze Zdzisławem Hoffmannem w Helsinkach Uwierzył w siebie i został mistrzem świata Twierdzi, że chce nadal utrzymać się na wyznaczeniach i uzyskiwać jak najlepsze wyniki O Olimpiadzie w Los Angeles nie myśli Wciąż powtarza "Chcę osiągać coraz lepsze rezultaty To jest cel mojego sportowego życia"

Martina Navratilova nadal zbiera najwyższe trofea W ubiegłą niedzielę wygrała turniej w Nowym Jorku bijąc w finale swą odwieczną rywalkę Chris Evert-Lloyd 6 3, 7 5, 6 1

W sobotę, w parze z Pam Shriver wygrała finał debła pokonując Jo Durie i Ann Kiyomura 6 3, 6 1

Navratilova zarobiła za 1 miejsce singla 125 tys dolarów - najwyższą sumę wypłaconą w zenskim tenisie za zwycięstwo

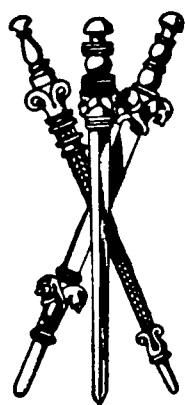
KOMIS SELLING - ON CONSIGNMENT
305 Roncesvalles Ave Toronto
Ont M6R 2M6
TEL 531-8872

Polecamy

odwiedź nasz "KOMIS" wielobranzowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego

Potrzebujesz pieniędzy na nowe ubranie lub zmienić wygląd Twojego mieszkania? "KOMIS" idzie Ci z pomocą Na pewno posiadasz nowe lub mało używane rzeczy z którymi nie wiesz co zrobić Przynies do "KOMISU" Masz odzież damską, męską, dziecięcą, suknie ślubne i balowe, obuwie, futra, wyroby jubilerskie, kryształy, porcelanę, dywany, firany, wartościowe obrazy, ręczne wyroby my Ci sprzedamy

WSTĄP DO "KOMISU" A PRZEKONASZ SIĘ

Praca

"MUZYK JAZZOWO ROZRYWKOWY" o wieloletnim stażu pracy w łączących się polskich zespołach (specjalność - perkusja) poszukuje miejsca w profesjonalnym zespole muzycznym, bądź nawiąże kontakty w celu zorganizowania zespołu muzycznego Zgłoszenia listowe w tym ewentualne propozycje pracy w charakterze perkusisty, bądź zgłoszenia chętnych instrumentalistów do współpracy w zespole muzycznym proszę przesyłać na adres 200 Jameson Ave #704, TORONTO dla WALDEMARA SIDOROWICZA

Dyplomowana nauczycielka przedszkolna zaopiekuje się dzieckiem powyżej 2 lat u siebie w domu Mississauga Meadowvale Tel 821-9009

PRZESZŁO \$ 20 NA GODZINĘ zarabia wykwalifikowany spawacz SWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI

można uzyskać w INSTITUTE OF TECHNICAL TRADES

który szkoli specjalistów już 25 lat z górą

● nowoczesne urządzenia ● rysunek techniczny ● kursy dzienne, wieczorowe, sobotnie i na zmiany ● dokogne opłaty tygodniowe

734 Kipling Ave., Toronto TEL 255-2369

po godzinach TEL 247-5008 Informacji udzielają MARK NIEWIADOMSKI lub ANDRZEJ MAJ 71-82

POSZUKUJĘ PRACY Proszę Jana TEL 244-8029

POTRZEBNY MODEL MAKER - modelarz ze znajomością wykonywania modeli architektonicznych i urbanistycznych TEL 284-5238, po 8 p m Toronto

POTRZEBNA PANI do opieki nad dwojką, spokojnych dzieci Możliwość zamieszkania, lub dochodząca ETOBICOKE, TEL 233-3690

POTRZEBNA opiekunka do rocznej dziewczynki ETOBICOKE TEL 621-0795

ALFA METALCRAFT CORPORATION niemiecka firma zatrudni kobiety lub mężczyzn na "part time" i "full-time" Samochód niezbędny Wymagana minimalna znajomość angielskiego Dzwonic do Krzysztofa poniedziałek, piątek 10-11 30 przed południem TEL 746 1611 746 1612

Dr V T, BLOK GŁOWCZYŃSKA, M A, O.D

Optometrysta - Okulista
Badanie oczu, okulary,
contact lenses,
2391 - A Bloor St W (Jane Subway)
Tel 766 - 5580

Codziennie z wyjątkiem wtorków

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Wisniewski D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna

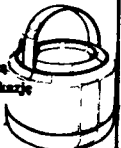
2337 Dundas St W - Toronto, Ont
(Bloor Dundas Square Bldg)

TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

Nowy Gabinet Lekarski
otworzyła młoda, polonijna lekarka,
Dr MARY DONNA PIETRASZEK w
budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St
suite 203 Tel 763-5956
Poprzednio pracowała w St. Joseph's
Health Centre

jolanta interiors

- POLSKA FIRMA
SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHI-
TEKTURZE WNĘTRZ UDZIELI CI
PRADY JAK URZĄDZIĆ GUSTOW-
NIE I WYGODNIE TWOJE MIESZ-
KANIE LUB DOM
POSIADAMY BOGATY WYBÓR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH
Szeroki asortyment prezentów na każdą
okazję

2368 Bloor Str W, Toronto,
Ont. M6S 1P5 tel. 762-9638

Malowanie z zewnątrz i wewnątrz domów, biur, pomieszczeń przemysłowych i handlowych, cyklinowanie podłóg, oraz wszelkie prace stolarskie i remonty Tania i fachowo
Tel TORONTO, 530-1246
rano do 8.30 i po 9 wieczór

JUNAK STUDIO

wykonujemy zdjęcia paszportowe 5-minutowe kolorowe portrety wesela oraz wszelkie prace fotograficzne kopiowanie i odnawianie starych zdjęć
Telefonować 533-2056
Wł L i J Marczewscy,
165 Roncesvalles Ave Toronto,
(naprzeciw kościoła św Kazimierza

POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

posiada słowniki francuskie, angielskie, techniczne i inne, książki do nauki języków, kulinarne, młodzieżowe, bajki, religijne, karty świąteczne
MONTREAL P Q
Postal Box - 647
N.D G H4A 3R1 Canada
Tel (514) 489-0396

COPERNICUS MEAT PROD

79 Roncesvalles Ave
Tel 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szynki, boczki, baleroni, kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów - ogórki kiszane, kapustę z beczki, śledzie, pierogi
T S PAKULSKI

DENTYSTYCZNE PROTEZY G RYTWIŃSKI D T

z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave,
Toronto
(obok kina Revue)
Tel. 531-8545

DIVORCE AID K BELDOWSKI

Rozwód \$155
226 Queen-St W suite 200
Toronto, Ont M5V JZ6
tel. (416) 598-1127

M-C DAIRY Co.Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto, Wyrabiamy kwasną smietanę Yogourt, huslanke, sery białe i topione
Żądajcie naszych wyrobów w swoich sklepach
Godziny otwarcia 7 00 do 4 00
212 Mavety St - TEL 766-6711

KARL'S BUTCHER & GROCERY

Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave, Toronto,
TEL 531 1622

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Av TEL 535-4648

świeże mięso wędliny wędzone domowe delikatesy

Bayer's Delicatessen

2988 Dundas St West (Skrzyżowanie Dundas i Pacific)
Domowe wyroby smaczne dania - pierogi gołąbki flaczki naleśniki salatkę i inne europejskie - na miejscu i na wynos
Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystości
Otwarte 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty od godz 9 do 6
TEL 767 2018

ANNA'S TAILORING

KOZUCHY I ODZIEŻ SKÓRZANA
Damskie kostiumy, suknie płaszcze zimowe wykonujemy na miarę, według projektów własnych lub zleconych
REPERACJE (wymiana podszewek)
POSIADAMY FUTRA Ceny bardzo atrakcyjne 87 Roncesvalles Ave
TORONTO, tel - 532 - 4060

THE GROENHOUSE

385 Jane Str Tel 767 5871
(Batory Bake Shop & Delicatessen)
Własnego wypieku ciasta, torty na wesela i inne okazje
Dostawa na życzenie
● Doskonałe lody

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368 - 4235

TAX tronix

oddział Home Income Tax TEL 769 - 4558
2290 BLOOR W (przy Dune) TORONTO

W tym roku dzięki zastosowaniu komputera IBM wypełniamy formularze podatkowe jeszcze DOKŁADNIEJ, TANIEJ, LEPIEJ
● personalne porady ● ceny nie do pobicia ● błyskawiczna obsługa ● wyjeżdżamy do klienta na życzenie
Zapraszamy do obejrzenia naszego biura urzędzeń J i Z SULMIERSKI 20% ULGI dla Czytelników ECHA TYGODNIA

ASTRA MEAT PRODUCTS
słuzymy Klientom ponad 25 lat
POSIADA duży wybór wspaniałych, zawsze świeżych wędlin, smaczną polską kiełbasę oraz wiele importowanych artykułów spożywczych
WŁADYSŁAW RĘBACZ zapewnia Państwu miłą i uprzejmą obsługę
2238 BLOOR STR W TORONTO
TEL 763 1093

HAMILTON Zespół Muzyczny TRANSFER oczekuje propozycji Repertuar dla młodej i starszej generacji, na wszystkie okazje
TEL Hamilton, 547 3098 Sławek 68-71

BIKOL CONSTRUCTION
Instalacja i wymiana okien, drzwi, alu minowy "siding", dachy, budowa garaży Praca wykonywana przez ekspertów i z gwarancją
Wycena bezpłatna
Proszę kontaktować się z Zuzanną
TEL 251 - 4466

Metro licencja B-3229

Nowa firma ubezpieczeniowa
AUTA DOMY SKLEPY HUMBERVIEW INSURANCE
STEFAN BORYS
337 Roncesvalles Ave - Toronto, Ont
TEL 531 4647
Nowe auto ubezpieczone na \$500 000 w dwie strony \$100 Collision \$50 Comp TYLKO \$395 ROCZNIE
Zadzwoń a powiemy Ci czy się kwalifikujesz do zniżki

Dom i wyposażenie domu do \$120 000 - TYLKO \$182 ROCZNIE 69-81

The Dancing Spoon RESTAURANT AND DINING ROOM

L L B O
L Z ŚLUSARCZYK
TEL 531 - 3660
353 Roncesvalles Ave
TEL 766-1581
● wesela ● bankiety ● przyjęcia ● konferencje
Europejskie i kanadyjskie dania po niskich cenach

SOLID AUTOREPAIR
wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe, dożywiania gwarancja na zainstalowane tłumalce oraz tłumiki (mufflers)
201 Schell Avenue Toronto (koło Caledonia i Shell, 2 blok na północ od Eglinton)
Tel 787 2702

ADAMS CARPET CLEANING SERVICE
Oferuje czyszczenie dywanów i tapicerki meblowej najnowszą metodą "Steam Brush" Praca fachowa Gwarantowana Ceny konkurencyjne TEL 537 5089 całą dobę 67 78

WŁADYSŁAW DAKOWICZ

Największe Polskie Biuro Podroży HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD

Właściciel JERZY ŁUCKI
1592 Bloor St West, Toronto, Ont M6P 1A4
Tel 533-9496 533-9497, 533-8417, 533-8235
Podroże indywidualne i grupowe Srowadzanie krewnych PKO
Indywidualne oraz charterowe Katalogi wysyłamy na życzenie Specjalne wycieczki na Bahamas, Barbados, Florydę i do Meksyku

ADWOKAT, NOTARIUSZ RICHARDE KULIS

B A B Ed, M A, LL B
uprzejmie zawiadamia, że biuro czynne jest codziennie od 9 rano i wieczorami po porozumieniu telefonicznym
2991A Bloor Street West, Toronto (przy Royal York Road obok Credit Union) TEL 231 0327

HOMETARIO REAL ESTATE LTD. & insurance brokers ltd.

● KUPNO I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY — OD OGNIA — KRADZIEŻY I INNE
171 RONCESVALLES AVE.
Tel 531-3506

POLISH CONSULTING BUREAU

618 Queen Street West Toronto, Ont M6J 1E4
Tel (416) 864-1182
od 2 do 6 po poł
Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski, m in małżeńskich (matrimonial) przez pełnomocnika i rodzinę, majątkowych, kupna i sprzedaży nieruchomości i mieszkań spadkowych
PONADTO odwołania od odmowy paszportów, sprowadzanie krewnych (pisemna do polskich urzędów i sądów (także w sprawach rozwodowych w Polsce), pełnomocnictwa do Polski, Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce.

INSURANCE AUTO ● HOME ● BUSINESS

FOR LOWER RATES
COMPARE BEFORE YOU BUY OR RENEW
CALL Victor W Krupowicz
Westown Real Estate & Insurance Ltd
268 Roncesvalles - 533-8573

WAWROW FOODS

POLSKIE DANIA
przygotowujemy przyjęcia na wszystkie okazje sprzedajemy pierogi, gołąbki, barszcz, patyczki, itp po cenach hurtowych
570 Annette St., TORONTO, TEL 767 - 7323

695 St. Clair Ave. West
BOŻENA KASPROWICZ
pomocze w kupnie i sprzedaży domu lub nieruchomości

EMPRESS TRAVEL AGENCY LTD

PRZELOTY DO POLSKI WYCIECZKI niskie ceny
empress travel agency ltd PRZEDSTAWICIEL PKO
Właścicielka RENATA OKOŁO KUŁAK
CZARTERY DO POLSKI 1984
Bezpośrednie połączenia Toronto Warszawa Toronto
Polskimi Liniami Lotniczymi LOT
SPECJALNY CZARTER NA WIELKANOC TYLKO \$ 775
Odlot 19 kwietnia, powrót 12 26 maja 9 30 czerwca i 2 lipca
po szczegółowe informacje prosimy dzwonic TEL 536-3554
181 Roncesvalles Ave Toronto M6R 2L5 (naprzeciwko Credit Union)
TEL (416) 536-3554 536 6991